

MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

Yetmişdokuzuncu Birleşim

30 . 3 . 1964 Pazartesi

İçindekiler

	Sayfa	Sayfa
1. — Geçen tutanak özeti	142	
2. — Yoklama	142	
3. — Başkanlık Divanının Genel Kurula sunuşları	142	
1. — Rize Milletvekili Erol Yılmaz Akçal'ın, Karasuları Kanun tasarısının bir an önce görüşülüp kanunlaşması hususunda Hükümetin gerekli gayreti göstermesini istiyen demeci (1/206)	142;143	
4. — Görüşülen işler	143	
1. — Cumhuriyet Senatosu Tokat Üyesi Zihni Betil ve 25 arkadaşının, Cumhuriyet Senatosu üyeleri seçimi Kanununun değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Adalet ve Anayasa komisyonları raporları (2/630) (S. Sayısı: 642)	143;149,179:182,183:186	
2. — 31.12.1961 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun bazı madde ve fıkralarının değiştirilmesi ve bu kanuna bazı hükümler eklenmesi hakkında kanun tasarısı ve Maliye, Ticaret, Tarım, Sanayi, İşçileri ve Plan komisyonlarından seçilen 4 er üyeden kurulan Geçici Komisyon raporu (1/632) (S. Sayısı: 616)	149:178	

1. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Birinci oturum

Çoğunluk olmadığı anlaşıldığından saat 14,30 da toplanılmak üzere Birleşime ara verildi.

İkinci oturum

İstanbul Milletvekili Fahrettin Kerim Gökay, dünkü Birleşimdeki gündem dışı sözlerinin bir gazeteye yanlış aksettirilmesinden duyduğu üzüntüleri belirlen bir konuşma yaptı.

İera ve İflâs Kanununun bâzı maddelerinde değişiklik yapılmasına ve bu kanuna bâzı madde ve fıkralar eklenmesine dair kanun tasarısı,

öncelikle görüşülecek işler arasına alınarak tümü üzerinde bir süre görüşüldü.

30 Mart 1964 Pazartesi günü saat 14 te toplanılmak üzere (Saat 17,30 da) Birleşime son verildi.

Başkan
Başkanvekili
Melki Keskın

Kâtip
Samsun
İlyas Kılıç

Kâtip
Amasya
Nezhat Şener

BİRİNCİ OTURUM

Açılma saati : 14,00

BAŞKAN — Başkanvekili Nurettin Ok

KÂTİPLER : İsmet Kapısız (Yozgat), İlyas Kılıç (Samsun)

BAŞKAN — Millet Meclisinin 79 ncu Birleşimini açıyorum.

2. — YOKLAMA

BAŞKAN — Yoklama yapılacak. Lütfen sayın üyeler beyaz düğmelere bassınlar.
(Yoklama yapıldı.)

BAŞKAN — Yoklama muamelesi bitmiştir. Gerekli çoğunluğumuz vardır, müzakerelere başlıyoruz.

3. — BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞU

1. — *Rize Milletvekili Erol Yılmaz Akçal'ın, Karasuları kanun tasarısının bir an önce görüşülüp kanunlaşması hususunda Hükümetin gerekli gayreti göstermesini isteyen demeci (1/206)*

EROL YILMAZ AKÇAL (Rize) — Gündem dışı söz istiyorum.

BAŞKAN — Ne hakkınızda?

EROL YILMAZ AKÇAL (Rize) — Karasuları kanun tasarısının gündeme alınıp öncelik ve ivedilikle müzakeresi hakkında.

BAŞKAN — Buyurun.

EROL YILMAZ AKÇAL (Rize) — Pek mühterem arkadaşlarım, gündeme alınması icabeden bir kanun tasarısı hakkında konuşmayacağımı peşinen beyan etmek isterim. Türkiye'nin karasularını tanzim eden bir kanun yapılmamıştır. 1962 senesinde Hükümet bu eksikliği anıyarak bir kanun tasarısını Meclise sevk etmiş bulunmaktadır. Şimdi huzurunuzda. Bundan sonraki safhayı arz etmek istiyorum.

Kanun alâkalı komisyonlarda, Millî Savunma, İçişleri ve Dışişleri komisyonlarında görüşüldü, kararlaştırıldı ve gündeme alındı.

Bu sıralarda Hariciye Vekilimizin bir seyahate çıkması icabetti, seyahate çıktı, dönüşünde Yunanistan'a uğradı. Yunan Hariciye Vekili bu meselenin üzerinde hassasiyetle durdu ve o zaman bir Kıbrıs meselesi de ortada olmadığı için Sayın Hariciye Vekilimizi ikna ettiler ve Hariciye Vekilimiz komisyona gelerek bu tasarrının geri alınması hususunda Dışişleri Komisyonu üyelerini ikna etmek istediler. Dışişleri Komisyonunda bu mesele müstakilen tezekkür edilmedi. Ancak, bunun müstakilen tezekkür edilmiş olması, o zamanki Dışişleri Komisyonu Başkanının bir taktir vererek bunu Meclisten geri istemesine engel olmamıştır. Ve bu kanun tasarısı Meclis gündemine girmiş olduğu hakle yeniden komisyonun verdiği bir taktirle gündemden çıkarılmıştır. O zamanki hatasını anhyan Hariciye Vekili olsa gerektir ki, bu meselenin tacili üzerinde durmuş ve yeniden komisyonlarda görüşülmüş, her komisyonda asgari bir ay bekletilmek suretiyle görüşülmüş ve karara bağlanmış ve noticede komisyonlardan çıkmıştır. Ancak tasarıda ne öncelik ve ne de ivedilik teklifi vardır. Bizler milletvekili olarak öncelik ve ivedilik teklifi

isteme hakkına sahip değiliz. Benim Hükümetten ve alâkalı komşyonlardan ricam; Kıbrıs meselesinin fevkalâde enteresan safhalar arz ettiği bu günlerde, Yunan Hükümetinin hüsnüniyetinin veya suiniyetinin artık hepimizce anlaşılır bir duruma geldiği bugünlerde diğer birtakım kararlar gibi Hükümetin de bu kanun tasarısının süratle çıkması hususunda elinden gelen gayreti göstermesini hassaten rica ediyorum. Hürmetlerimle. (Alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Millî Savunma Bakanı, söz mü istiyorsunuz? Bu konuda mı,

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İLHAMİ SANCAR (İstanbul) — Evet efendim.

BAŞKAN — Buyurun.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İLHAMİ SANCAR (İstanbul) — Muhterem arkadaşlarım, Kara suları hakkındaki Kanunun geri alınması Hükümetçe mevzuubahis değildir. Şimdi elimizdeki acele işleri takiben, sayın arkadaşımızın beyan buyurdıkları gibi, bunun öncelik ve ivedilikle görüşülmesi sırası gelmiştir. Bu istekte bu ricada bulunacağız, hürmetlerimle.

BAŞKAN — Gündeme geçiyoruz.

4. — GÖRÜŞÜLEN İŞLER

1. — *Cumhuriyet Senatosu Tokat Üyesi Zihni Betül ve 25 arkadaşının, Cumhuriyet Senatosu üyeleri seçimi Kanununun değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Adalet ve Anayasa komisyonları raporları (2/630) (S. Sayısı : 612)*

BAŞKAN — Birinci madde ile ilgili olarak verilmiş olan değişiklik önergesi komisyona kabule şayan addedilmiştir. Daha sonra birinci madde bu şekle göre değiştirilmiş ve Yüce Meclisin oyuna sunulmuş idi. Yapılan oylamada gerekli çoğunluk sağlanamadığından birinci maddenin açık oylamasını yeniden iera edeceğiz.

Açık oylamayı İctüzüğün 137 nei maddesinin ikinci sureti şekline göre iera edeceğiz. Buna göre, üyelerin adları okunduğu anda sıralarında ayağa kalkarak kabul, ret veya çekinse kelimelerinden bir tanesini telâffuz ile reylerini bildireceklerdir. (A. P. li üyeler, yerlerinden kalkarak salonu terk ettiler) (C. H. P. sıralarında, «nereye?» sesleri)

Okutuyorum.. (Alkışlar). Alkışa değer tarafı yok efendim.

Oylamaya hangi ilden başlayacağımızı tesbit için kura çekiyoruz: Urfa..

(İsimler okunmak ve her milletvekili vereceği oyu bildirmek suretiyle oylar tesbit edildi.)

BAŞKAN — İsimler okunduğu zaman salonunda bulunmayıp da şu anda burada olanların oylarını işaret edeceğim.

Sayın Mehmet Sağlam,

MEHMET SAĞLAM (Kayseri) — Kabul.

BAŞKAN — Sayın Refet Eker.

REFET EKER (Antalya) — Kabul.

BAŞKAN — Sayın İtem Ağva.

ETEM AĞVA (Antalya) — Kabul.

BAŞKAN — Sayın Ali Cüceoğlu.

ALİ CÜCEOĞLU (Giresun) — Kabul.

BAŞKAN — Sayın Raif Aybar.

RAİF AYBAR (Ankara) — Kabul.

BAŞKAN — Sayın Hüdaî Oral.

HÜDAİ ORAL (Denizli) — Kabul.

BAŞKAN — Sayın Veli Uyar.

VELİ UYAR (Yozgat) — Kabul.

BAŞKAN — Başka ismi okunmamış olan var mı? Yok.

BAŞKAN — Cumhuriyet Senatosu Tokat Üyesi Zihni Betil ve 25 arkadaşının, Cumhuriyet Senatosu üyeleri seçimi Kanununun değiştirilmesine dair kanun teklifinin 1 ne maddesinin değişiklikle gelen komisyon metnine verilen açık oylamaya 232 arkadaşımız katılmış; 8 çekinir, 4 ret oyuna mukabil 220 oyla madde kabul edilmiştir. (Orta sıralardan alkışlar).

2 ne maddeyi okuyoruz :

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — 2 ne maddeyi okutmuş bulunmaktayım. Söz isteyen yok...

SAMI ÖZTÜRK (Muş) — Teklifim vardı.

BAŞKAN — Sayın Sami Öztürk tarafından verilmiş olan bir önerge var, okutuyorum. Bir de Sayın Ziya Altınoğlu tarafından verilen önerge var. İkisini okutacağım.

Başkanlığa

Cumhuriyet Senatosu üyeleri seçimi Kanununun değiştirilmesine dair kanun teklifinin ikinci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Muş

Sami Öztürk

«Madde 2. — Bu kanun 30 Haziran 1964 de yürürlüğe girer.»

BAŞKAN — Buyurun Sayın Öztürk.

ANAYASA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ COŞKUN KIRCA (İstanbul) — Efendim, bu maddeyle ilgili değil. Yürürlükle ilgilidir. 3 ne maddeyle ilgili bir önerge.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Öztürk. 2 ne madde üzerinde söz istiyorsunuz.

SAMI ÖZTÜRK (Muş) — Muhterem arkadaşlar, Cumhuriyet Senatosu seçimlerinin nispi sistem üzerine yapılmasına mütedair kanun teklifinin tümü üzerindeki görüşlerimi arz ederken munhasıran bu kanun için parti mülâhazalarının ön plânda mütalâa edilmiş olduğunu beyan etmiştim. Bilâhara söz alan Millet Partisi Sözcüsü

Sayın Akdoğan ve müteakiben C. H. P. Sözcüsü Sayın Sağlam; bu mülâhazaların mevzuubahsolmadığını beyan etmişlerdi. İkinci gün Sayın Mehmet Göker bu kanun teklifinin aleyhinde konuşanların, şahsi menfaat ve şahsi çıkarlarını nazarı dikkate almak suretiyle konuştuklarını beyan etmişlerdi.

Şimdi, bir defa bu teklif ne şahsını, ne de seçim bölgemi alâkadar etmemektedir. Zira seçim bölgemden bir senatör seçilir. İkinci hususun ki; benim kanaatimin, aksi kanaatte olanların kanaati de muhteremdir. Birinci veya ikinci kanaatlerden hangisinin daha hakikate yakın, daha doğru olup olmadığı hususlarını temin maksadıyla demin okunan teklifi yapmış bulunmaktayım. Benim kanaatim, kanunun şekli üzerinde değil, kanun teklifinin getiriliş zamanı, çıkarılmak istenmesindeki ısrar ve isticial ile gündemde mevcut kanunların önemi bakımından parti mülâhazalarının ön plânda mütalâa edildiği merkezindedir. Şimdi yaptığım teklif kabul edilirse benim bu kanaatim zayıflamış olacaktır. Zira seçim iki ay sonra yapılacaktır. Benim teklifim kanunun, seçimlerden sonra yürürlüğe girmesi maksadına mâtuftur. Eğer, aksi olur, yani teklifim reddedilirse benim görüşüm kuvvet kazanmış olacaktır. Temennim, reylerinizle görüşümün zayıf olduğunu göstermenizdir. Reylerinizi bekliyorum. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — 2 ne madde üzerinde başka söz isteyen?.. Yok. Olmadığına göre 2 ne maddeyle ilgili olarak verilmiş bulunan önergeleri okutacağım. Oyunuza sunacağım. Bir önerge daha var onu okutuyorum.

Millet Meclisi Başkanlığına

Tokat Senatörü Zihni Betil ve arkadaşlarının müzakeresi yapılmakta olan kanun teklifi doğru- dan doğruya bugün kanunu yapan senatörlerin şahıslarını ilgilendirdiğinden Anayasanın, milletvekillerinin maaşlarının artırılması halinde ancak kendilerinden sonra gelen milletvekillerinin istifade edeceği prensibinden mühlhem olarak işbu teklif kanunlaştığı takdirde tatbik edilmemesini teminen meriyet tarihinin bir sene sonraya uzatılmasını düşündüğümünden ikinci maddenin aşağıdaki şekilde tadilini arz ve teklif ederim.

İstanbul

Ziya Altınoğlu

«Madde 2. — Bu kanun neşri tarihinden bir sene sonra meriyete girer.»

BAŞKAN — Aykırılık itibariyle, Sayın Altınoğlu tarafından verilmiş olan önergeyi daha evvel okutup, oyunuzun sunacağım. Ondan sonra Sayın Öztürk tarafından verilen önergeyi okutup oyunuzun sunacağım.

Önergeyi okutuyorum.

(Ziya Altınoğlu'nun önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Komisyon katılıyor mu?

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ COŞKUN KIRCA (İstanbul) — Anayasanın 82 nci maddesi ile hiçbir ilgisi olmadığından komisyon katılmıyor efendim.

BAŞKAN — Oyunuzun sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

Diğer değişiklik önergesini okutuyorum.

(Sami Öztürk'ün önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Komisyon katılıyor mu?

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ COŞKUN KIRCA (İstanbul) — Komisyon katılmıyor efendim.

BAŞKAN — Komisyon katılmıyor. Oyunuzun sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

Maddeyi okutuyorum.

(2 nci madde tekrar okundu.)

BAŞKAN — Oyunuzun sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 2 nci madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — Söz isteyen yok. Olmadığına göre 3 nci maddeyi oyunuzun sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 3 nci madde aynen kabul edilmiştir.

Kanunun tümü ve maddeleri üzerinde müzakere bitmiştir. Şimdi, kanunun lehinde ve aleyhinde birer kişiye söz vereceğim.

TALÂT ASAL (Edirne) — Grup adına aleyhte söz istiyorum.

BAŞKAN — Kanunun tümünün aleyhinde, Adalet Partisi Grubu adına Sayın Talât Asal.

Efendim Meclis devam ediyor, gürültü etmiyelim, sakın olalım.

A. P. GRUPO ADINA TALÂT ASAL (Edirne) — Büyük Meclisin sayın üyeleri, Ada-

let Partisi Meclis Grubu adına müzakere mevzuu teklif üzerindeki görüşlerimizi arz edeceğiz. Kanun teklifinin tümü üzerinde grupumuz sözcüleri tarafından yapılmış bulunan konuşmalarla, teklifin ana hatları ve kanunun tedvinindeki çıkarıcı maksat ifade edilmişti. Bu itibarla, bugünkü konuşmamızda teklifin maddeleri üzerinde yapılmış bulunan müzakereleri ve bu müzakerelerde söylenmiş bulunan sözleri, ileri sürülmüş bulunan fikirleri cevaplandırmak iktiza etmektedir. Cumhuriyet Halk Partisi adına konuşan arkadaşlarımızın fikirlerine ilk cevaplarımızı, tümü hakkındaki fikirlerimizi beyan ederken ifade etmiştik. Burada Sayın Şefik İnan'ın, «Merhaleleri obstrüksiyonları aşa aşa bu noktaya geldik» tarzındaki beyanına cevap vermekte zaruret vardır.

Şunu derhal ifade etmek isteriz ki; muhalefet olarak, bir kanun teklifi veya tasarısı hakkındaki noktai nazarımızı, hem de aleyhte bulunan noktai nazarımızı, elbette izah edeceğiz. Teklifin, tasarının tâ son raddesine kadar aleyhinde bulunabilmek için yasaların bize tanımış olduğu hakları elbette sonuna kadar kullanacağız. Ama mevcut kanunların en olumlu bir şekilde neticeye ulaşabilmesini de temin etmek için vazife vermek, hizmet görmek bilhassa bir muhalefet partisinin başta gelen vazifeleridir. O itibarla kesin olarak ifade edelim ki, teklifin 1 nci maddesi üzerindeki tadil isteğine Grupumuz tarafından beyaz oy kullanılmış bulunması kanunun tümünü muhalefet grubunun kabul ettiği mânasını taşımaz. Ama muhalefet grubunun her şeye rağmen bir kanunun en iyi şekilde çıkmasını sağlamak için gösterdiği çabalar mânasını taşır.

Adalet Partisi Meclis Grubu, peşinen de ifade ettiği vechile, o kanaattedir ki, bu teklif Cumhuriyet Halk Partisine iktidarda bulunmasının neticesi olarak menfaat temini kasdiyle tedvin edilmekte bulunan bir kanundur.

Aşa aşa bu noktalara gelindiğine de cevap vermek zarureti vardır :

Muhalefet, sistemin değiştirilmesini hedef tutan ve bir siyasi teşekkülün menfaatleri istikametini amaç güden teklife Parlamento hukukunda yer almış obstrüksiyonlarla olsun karşı koymak lüzumunu hissetmiştir. Aslında teklifi getirenlerin, teklifi destekleyenlerin bu lüzumu hissedişinin gerçek sebepleri üzerinde ibretle düşüncmeleri iktiza eder.

Şunu ifade etmek isteriz ki; o ileri sürülen fikirlere karşı muhalefet, iktidarın oy makinası değildir sevgili arkadaşlarım. C.H.P. bir iktidar kurmuştur, bu iktidarı kurarken elbette ki Parlâmentodaki sandalye adedlerini nazarı itibara almış ve bir ekseriyete dayanma lüzumunu hissetmiştir. Millet Meclisinin bugünkü ترکیbi 441 üyeden teşekkül etmektedir. Adalet Partisi Meclis Grubunun teklifin tümü üzerindeki müzakereler cereyan ettiği sıradaki sayısı 160 olduğuna göre geriye 281 üye kalır. Bu itibarlardır ki, iktidara gelen, iktidarda duran, iktidarını muhafaza etmek isteyen bir siyasi teşekkülün hiç değilse kendi grubunun hazır bulundurması ve muhalefetten istianede bulunmaması iktiza eder, sevgili arkadaşlarım. Bu, iktidarda bulunmanın haysiyeti icabıdır, bu, iktidarda kalmanın zorunluğu icabıdır, sevgili arkadaşlarım.

Derhal bunun üzerine sormak lâzımgelir, bu iktidar partisine : «Nerede sizin milletvekillerinizi? Nerede sizin destek gruplarınızı? Nerede sizin şu bakıye 281 adediniz? Biz sizin istinatgâhınız olmak suretiyle, sizin menfatlerinizi temine mecbur değiliz. Bunun böylece bilinmesi lâzımgelir.» (A.P. sıralarından alkışlar)

NECİP MİRKELÂMOĞLU (İzmir) — Biz de müstağniyiz ve ona tenezzül etmiyoruz.

TALÂT ASAL (Devamla) — Etmeseydiniz bu sözü söylemezdimiz.

BAŞKAN — Sayın Mirkelâmoğlu, yerinizden lütfen müdahale etmeyiniz.

TALÂT ASAL (Devamla) — Mesele bir noktadan ele alınıyor ve deniyor ki, bu sistemin değişmemesi, sizin de menfaatiniz iktizasındandır. Binaenaleyh siz de menfaatinizi burada müdafaa ediyorsunuz. Bu tarzda bizim ileri sürdüğümüz fikirlere cevap verilmek istemektedir. Bu ancak orjinalitesi olan bir buluştur ve bir buluş olmaktan, bir özelliği olmaktan ileriye geçen fikir değildir, sevgili arkadaşlarım. Eğer 1961 seçimlerinin neticeleri lehimize tecelli etmiş bulunsaydı, eğer 1963 mahallî seçimlerindeki rakamlar sizin yüzünüze gülmüş bulunsaydı böyle bir teklifle gelmiyecektiniz sevgili arkadaşlarım.

Bizim anladığımız mânada Devlet idare eden insanlar memleketin menfatlerinin ne noktaya gitmekte bulduklarını evveleminde peşinen tâyin etmek vasfına malik olan insanlardır. Şu tadil etmek istediğiniz kanunun altında Devlet

idarenizde büyük mevkiiler işgal etmiş kişilerin imzaları vardır. Maliye Vekilliğini deruhde etmiş bir Sayın Şefik İnan, bugün Sayın Başbakanın yanında Devlet Vekilliği vazifesini deruhde etmekte bulunan Nüvit Yetkin, bekâmızın teminatı bulunan ordumuzun işleriyle meşgul Savunma Bakanı Sayın İlhami Sancar; bütün bu Devlet adamlarımızın bu kanunun altında imzaları vardır. Ve bu kanunun memleketin menfaatine olduğunu, faydalı bulunduğunu açıkça beyan eden raporları Grup Sözoümüz tarafından burada okunmuştur. Biz Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun ve o grupu bu teklif vesilesiyle desteklemekte bulunanların fikirlerinden şu noktada ayrılıyoruz. Biz memleketin 2,5 sene sonraki menfaatlerini görmeyen kişilerin bugün Devlet idaresinin başında bulduklarını kabul etmek istemiyoruz. (Soldan, bravo sesleri, alkışlar) (Orta sıralardan «maşallah» sesleri)

O gün menfaatleri bu istikamette idi diye, memleketin menfaatlerini düşünmemiş buldukları, bu Devlet adamları arkadaşlarımızdan beklemiyoruz. Ve Devlet adamını da sizin anladığınız mânada bu sebepten dolayı anlamıyoruz, sevgili arkadaşlarım. (Orta sıralardan anlaşılmalıyan bir söz) Onu ispat edebilenin alını karışlarım, ben. Ben onun hesabını Yüksek Adalet Divanında verdim. Sizin aranızda öyle kişiler vardır ki, Emekli Sandığı Kanununun 39 ncu maddesinin tadili hakkındaki teklifin altında imzası var; onun müdafaasını yapmış; Kırşehir Kanununun altında imzası var, onun müdafaasını yapmış; o devrin Başvekilince telgraflar çekmiş şahıs sizin aranızda oturuyor. Evvelâ siz onun hesabını görün.

RATİP TAHİR BURAK (İstanbul) — Bununla ne alâkası var?

BAŞKAN — Rica ederim, Sayın Burak.

TALÂT ASAL (Devamla) — Bana teveüh buyurduğunuz suali evvelâ kendi grubunuzun içindeki yetkili kişilere sorun, muhterem arkadaşlarım.

BAŞKAN — Karşılıklı konuşmayı icabedecek haller bırakmayınız. Müdahale etmeyin, rica ederim. Mevzu üzerinde konuşunuz.

TALÂT ASAL (Devamla) — Bu meselede sözlerimin sonuna geldim. Bir ayna hikâyesi çıkarılmıştır. Sayın Gökay'ın açmış olduğu çığır

dan faydalanmak suretiyle şüre işi dökersök insanın ister istemez Cahit Sıtkı'yı hatırlamaması kabil olmuyor.

«Niçin düşman görünürsünüz yıllar yılı dost bildiğim aynalar»

Mısraı dün o aynalarda kendinizi şirin görüyordunuz bugün aynalar düşman görünmeye başladı. Bunun sebebini millet de biliyor, siz de biliyorsunuz. Onun için kendinizi bu aynalarda beğenmiyorsunuz, Cumhuriyet Halk Partili arkadaşlarım. (Soldan alkışlar)

BAŞKAN — Sayın İnan, kanunun lehinde söz istemiştiniz. Zatiâliniz grup adına mı söz istiyorsunuz?

ŞEFİK İNAN (Çanakkale) — Grup adına konuşacağım efendim.

BAŞKAN — Buyurunuz.

C.H.P. GRUPU ADINA ŞEFİK İNAN (Çanakkale) — Muhterem arkadaşlarım, Cumhuriyet Senatosu seçimlerinde nispi temsil usulünü kuracak olan kanunun son görüşmesini yapmaktayız. Şunu belirtmek istiyorum ki, bu kanun kullanılan tâbir ile, hiç kimsenin, hiçbir partinin çıkarına değildir. Bunu böylece anlamanız lâzımdır. Çıkar mevzuubahis değildir. Bahis konusu olan, Türk umumi efkârının siyasi temayüllerinin aynen Senatoya inikâsını sağlamaktan ibarettir. Çünkü bu sistem âdil bir sistemdir. Bu sistemin âdil olduğu Hukuk fakültelerinin birinci sınıfında okutulan Anayasa kitaplarında eksiksiz daha birinci sınıf öğrencilerine öğretilir. Aksi sistem yani çoğunluk sistemi umumi efkârı iyi bir ayna gibi aksettirmez. Fuarlarda gördüğümüz dev aynaları vardır; çüceyi dev yapar; devi çüce yapar. İşte 1961 seçimlerinin sonuçları ortadadır.

Bir de Senatonun tereküküp tarzına bakınız. Tam fuarlarda gördüğümüz aynalar gibi göstermektedir. Onun için değiştiriliyor bu sistem. Herkes boyu ne kadarsa o kadar görünecektir. Hiç kimsenin çıkarına değildir. Bu kanuna müsbet oy verenler kendi çıkarlarını düşünmedikleri gibi sanırım ki, karşı duranlar da kendi çıkarlarını düşünmemişlerdir. Eğer bir taraf diğer tarafa çıkar meselesini izafe ediyorsa iki taraf da kendi çıkarını müdafaa ediyor demekte herkes haklıdır.

Asıl bahis konusu olan seçimlerde adaletin sağlanmasıdır, biz, kabul edenler, adaletin peşin-

deyiz, Şimdi, Anayasamızın 56 nci maddesinin son fıkrası var, diyor ki : «Siyasi partiler ister iktidarda olsunlar, ister muhalefette olsunlar, demokratik siyasi hayatın vazgeçilmez unsurlarıdır.»

Kabul ettiğimiz sistem siyasi partileri yaşatacak bir sistemdir. Çoğunluk sistemi ise memleketimizin şartlarını göz önüne alırsak bâzı siyasi partilerin yaşamasına imkân bırakmayan veya zaman ile imkân bırakmayan bir sistemdir. Biz ise Anayasamızın 56 nci maddesinin son fıkrasının devam etmesini, hakikatte devam etmesini istediğimiz içindir ki, bu tasarıya müsbet oy vermiş bulunuyoruz.

Arkadaşım Kurucu Meclisteki Seçim Kanunu Komisyonu üyelerinden bâzılarının isimlerini zikretmek suretiyle o zaman neye böyle oy verdiler, şimdi neye böyle oy veriyorlar dedi. Şurasına işaret etmek isterim : Kurucu Mecliste parti yoktu. Şahsan bendeniz o tarihte bugün mensubiyetiyle şeref duyduğum partiye mensup değildim. Burada memleketin aydınları bulunuyordu.

Üniversitelerden, yüksek mahkemelerden, yüksek kurullardan gelmiş insanlar vardı. Hepsi müstakil idi. Bu kürsüden hiçbir endişe altında kalmıyacıklarına dair, yemin etmişler ve bu yeminlerine sadık kalmışlardır. Ben şahsan o tarihte de temsili nispi taraftarıydım; şimdi de temsili nispi taraftarıyım. Arkadaşlar biliyorlar, daima öteki Mecliste içinde temsili nispiye taraftar oldum, nihayet oy meselesi, kaybettim, o ayrı dâva.

Şimdi, Kurucu Mecliste partili yoktu. Bunu tesbit etmemiz lâzımdır. Ortadaki eserler hiç kimsenin, hattâ bir partiye kayıtlı olan kimselerin dahi bir partili olarak hareket etmediklerini ispat eder mahiyettedir. Hepsi de tam bir Kurucu Meclis üyesi olarak hareket etmişlerdir.

Şimdi adaletin peşindeyiz, adaleti sağlama-ya çalışıyoruz.

Şimdi arkadaşlarım, kürsüde bulunurken bir noktaya, biraz önce burada grupu adına konuşan sayın arkadaşımıza, benim daha önceki bir konuşmandan aldığı bir cümle vesilesiyle cevap vermek istiyorum.

Muhterem arkadaşlarım, bendeniz şahsan İttüdüğü iyi bilmem. Bir defa okudum. Sa-

dece. Kendime ait, milletvekili olarak riayet etmem gereken kısımlarını iyi öğrendim, üst tarafım öğrenmedim. Üst tarafımın öğrenilmesini vazifelilere bıraktım. Bu itibarla İktüzüğü az biliyorum, İktüzük hakkındaki bilgim son derece noksandır. Ama, kendi vazifelerime taallük eden kısımları gayet iyi biliyorum.

Şimdi bunu söyledikten sonra diyorum ki, İktüzüğü bilmiyorum ama bir şey biliyorum : Hiçbir kanun, hiçbir tüzük, hiçbir yöneltmelelik akla aykırı olmaz; bunu iyi biliyorum. Her şeyin akla uygun olması lâzımdır. İktüzüğün de akla uygun olması lâzımdır, tatbikatın da akla uygun olması lâzımdır. Milletvekili olarak aklı olanların aklına milletvekili olarak seçimlerde gittik, seçmenlerin huzuruna çıktık, hizmet va'dettik. Size hizmet edeceğiz dedik. Nasıl hizmet edeceğiz? Bu çatı altında muntazaman devam edeceğiz. Bu bir.

İkincisi, hangi komisyona ayrıldıysak o komisyona devam edeceğiz, Genel Kurula devam edeceğiz, vazifemizi yapacağız.

Nedir vazifemiz, bir milletvekilinin vazifesi nedir? O milletvekilinin vazifesi görüşleri varsa, kürsüye çıkıp savunmak, izahatı dinlemek, viedani bir kanaat edinmek, ondan sonra da oy vermek. Üç çeşit oy verilir. Beyaz kabul, kırmızı ret, yeşil çekinse...

BAŞKAN — Sayın İnan bir dakika.. Zatiâlinize bu kanunun lehinde görüşmek üzere söz verdim. Sataşma ihtimaline binaen söz vermedim. Çok rica ederim Sayın İnan, bu kanunun lehinde oy kullanacağınızı tebarüz ettirecek mahiyette konuşacaksınız. Çok rica ederim. Konuşmayı başka şekilde devam ettirip uzatmıyalım.

ŞEFİK İNAN (Devamla) — Şimdi arkadaşlarım bunlardan birini kullanacağız, bir dördüncüsü yok. Et, kemik, sinir sistemi olarak mevcudolup, milletvekili olarak namevut olmak yok böyle bir şey, İktüzük yazmıyor. Hem varım, hem yokum böyle bir şey olmaz. Bunlardan birini kullanmak vazife yapmaktır.

BAŞKAN — Sayın İnan kanunun lehinde, lütfen.

ŞEFİK İNAN (Devamla) — Ondan dolayıdır ki; obstruksiyonlar tâbirini kullandım, ondan dolayıdır ki; haftalardan beri obstrüksiyonların önümüze çıkardığı engelleri aşı aşı nihayete gelebildik, dedim. Haklıyım. Çünkü bir dördün-

eüsü yok, namevudum diye bir kara oy yok. Hepsi beyaz, kırmızı, yeşil bundan ibarettir.

BAŞKAN — Sayın İnan, lütfen kanunun lehindeki sözünüze gelin.

ŞEFİK İNAN (Devamla) — Şimdi arkadaşlarım, son sözlerimi de söyleyeyim.

Bu kanunla, memleketin siyasi hayatında son derece müspet etkileri olacak bir sistemi kabul ediyoruz. Türk umumi efkârı Senatoda da aynen inikas edecektir. Bu bizim siyasi terbiyemizi geliştirecektir. Memlekette birbirimizle geçinmeyi, birbirimizle iş birliği yapmayı öğretecektir, demokratik terbiyemizin gelişmesini sağlayacaktır. Bilhassa ve bilhassa memlekette siyasi sulhun yerleşmesini sağlayacaktır. Bu itibarla bu kanunu sevinçle, öteden beri taraftarı olduğum bir sistem olması itibarıyla ayrıca bir kalb huzuru ile selâmlamaktayım.

Hepinizi hürmetle selâmlarım.

BAŞKAN — Sayın arkadaşlarım, İktüzüğün 110 neu maddesi gereğince kanunun lehinde aleyhinde birer milletvekiline söz vermiş bulunmaktayım. Şimdi kanunun...

KADRI EROĞAN (Urfa) — Söz istiyorum efendim, İktüzüğün ilgili maddesindeki fıkrayı izah edeceğim.

BAŞKAN — Mümkün değil efendim. İktüzüğün 110 neu maddesi gereğince teklif ve lâ-yihanın müzakeresi bittikten sonra ancak birer mebusa kanunun lehinde ve aleyhinde söz verilebilir.

KADRI EROĞAN (Urfa) — Milletvekiline söz vermediniz, grup sözeülerine verdiniz.

BAŞKAN — Grup sözeülerine takdimen verdim, Sayın Eroğan.

Sayın arkadaşlarım, bu kanunun tümünün açık oya tabi tutulması hakkında bir önerge vardır. Önergedeki imzaları okutuyorum.

Millet Meclisi Başkanlığına

Zihni Betil ve arkadaşlarımın kanun tekliflerinin tümünün zarfla açık oya konulmasını saygı ile arz ederiz.

Adana	Rize
Hasan Aksay	Arif Hikmet Güner
Adana	Aydın
Ali Bozdoğanoglu	Reşat Özarda
Samsun	Denizli
Mehmet Başaran	Remzi Şenel

BAŞKAN — Hasan Aksay, yok. Arif Hikmet Güner yok. Ali Bozdoğanoglu yok. Reşat Özarda burada. Remzi Şenel yok. Mehmet Ali Aytas yok. Mehmet Başaran burada.

İsparta	Antalya
İli İhsan Balım	Hasan Fehmi Boztepe
İzmir	Konya
Mehmet Ali Aytas	Cahit Yılmaz
İstanbul	Konya
Hüsamettin Tiyanşan	Sait Sina Yücesoy
Tokat	Giresun
Mehmet Kazova	Etem Kılıçoğlu

Ali İhsan Balım yok, Hasan Fehmi Boztepe yok, Cahit Yılmaz yok, Hüsamettin Tiyanşan yok, Sait Sina Yücesoy yok, Mehmet Kazova yok, Etem Kılıçoğlu yok.

BAŞKAN — Sayın arkadaşlarım, İctüzüğün madde mahsusasına göre onbeş imzayı muhtevi bulunmadığı için açık oylama talebi makbul görülmemiştir.

KADRİ EROĞAN (Urfa) — Sayın Başkan, biz açık oylama yapılmasını teklif ediyor ve imzayı da kabul ediyoruz.

BAŞKAN — Rica ederim efendim, her şey usulüne göre, nizam ve ölçüye göre yapılacaktır. Eğer 15 arkadaşımız İctüzük gereğince oylamanın açık oylama olarak yapılmasını istiyorsa, bu elbette ki, Riyaset tarafından kabule şayan görülecektir.

KADRİ EROĞAN (Urfa) — Biz kabul ediyoruz efendim.

BAŞKAN — Rica ederim, Sayın Eroğan sadece sizinle olmaz ki; Sayın Eroğan, Sayın Savacı, Sayın Erkmen, Sayın Kiper, Sayın Eken, Sayın Bertan, Sayın Kılıç, Sayın Tekin, Sayın Mavitan, Sayın Sükan, Sayın Yılmaz, Sayın Arar, Sayın Çağlar, Sayın Kısayol, Sayın Balım...

Açık oylama yapacağız...

Arkadaşlarım Meclis toplantısı devam ediyor, rica ederim.

Sayın arkadaşlarım ayakta açık oylama isteyen arkadaşlarımız beyanlarını tescil etsinler, göndersinler... Geliyor mu efendim? Lütfen yazılı olarak önerge ile bildirsinler.. İmzaları da muhtevi, 15 imza ile müseccel hale gelmeli...

Efendim, açık oylama istemine ait önergeyi veriyor musunuz, vermiyor musunuz? Arkadaşlarım, müdahale etmeyiniz. İctüzükte iki hüküm

var? Beş kişi ayağa kalkma suretiyle dahi istiyebilir. Rica ederim, müdahale etmeyiniz.

Hangi ilden başlayacağımıza dair kur'a çekiyoruz. Gaziantep.

Gaziantep'ten başlayacağız.

Biraz daha sakin olalım, Millet Meclisi toplantısı devam ediyor. Senatoya ait haberleri dışarıda görüşelim.

Takriri imza edenlerin isimlerini okuyorum: Hasan Aksay, Muzaffer Döğemeci, Hâldan Kısayol, Naili Erdem, Kâzım Arar, Rıza Bertan, Ömer Eken, İbrahim Abak, Zühtü Pehlivanlı, Mehmet Turgut, Ali İhsan Balım, Nihat Akay, Melâhat Gedik, Arif Hikmet Güner açık oy talebinde bulunmuşlardır.

Çok rica ederim arkadaşlar sakin olunuz. İsmi okunan arkadaşımız İctüzükteki yazılı olan şekle riayet ederek lütfen ayağa kalkarak yüksek sesle bu kanunun tümünü kabul ettiğini, reddettiğini veya çekinse oy kullanacağını belirtsin.

(Gaziantep milletvekillerinden başlanarak açık oylama işlemine devam edildi.)

BAŞKAN — Oylarını ifade etmeyen arkadaşlarımız var mı?

Oy verme muamelesi bitmiştir...

Sayın arkadaşlarım, Cumhuriyet Senatosu Tokat Üyesi Zihni Betil ve 25 arkadaşının, Cumhuriyet Senatosu üyeleri seçimi Kanununun değiştirilmesine dair kanun teklifinin tümünün yapılan açık oylamasına 348 arkadaşımız katılmış; 6 çekinse, 128 ret oyuna mukabil 214 oyla kanun kabul edilmiştir. (Orta sıralardan, alkışlar.) Memleket için hayırlı ve uğurlu olsun.

Sayın arkadaşlarım, gündemin 2 nci maddesi ne geçiyoruz :

2. — 31 . 12 . 1961 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun bazı madde ve fıkralarının değiştirilmesi ve bu kanuna bazı hükümler eklenmesi hakkında kanun tasarısı ve Maliye, Ticaret, Tarım, Sanayi, İçişleri ve Plân komisyonlarından seçilen 4 er üyeden kurulan Geçici Komisyon raporu (1/632) (S. Sayısı : 616) (1)

BAŞKAN — Sayın Bakan ve komisyon lütfen yerini alsın.

(1) 616 S. Sayılı basmayazı 17 . 3 . 1964 tarihli 70 nci Birleşim tutanağı sonuna eklidir.

Bu kanunun tümü üzerinde parti grupları adına arkadaşlarımız konuşmuş bulunmakta idiler. Şimdi komisyon adına Sayın Şefik İnan söz istemiş bulunmaktadırlar. Kendilerine söz veriyorum. Buyurun Sayın İnan,

GEÇİCİ KOMİSYON ADINA ŞEFİK İNAN (Çanakkale) — Sayın arkadaşlarım, grupları adına konuşan arkadaşlarımızın gündemimizdeki kanun hakkındaki görüşlerini dinlemiş bulunuyoruz. Bendeniz kanunun tümü üzerinde sözei arkadaşların dokundukları noktalar üzerinde müsaadenizle mâruzatta bulunacağım.

Bir defa, sanıyorum ki; «Reform mefhumu» üzerinde bir anlaşmaya varmamız gerekmektedir. Vergi reformu ne demektir? Öyle sanıyorum ki bir vergi kanununa reform sıfatını verip vermek hususunda kullanılacak kriteriumları Anayasamızın 61 nei maddesinde bulmak mümkündür. Anayasamızın 61 nei maddesi diyor ki; «Herkes kamu giderlerini karşılamak üzere malî gücüne göre vergi ödemekle yükümlüdür.» Bu Anayasamızın emri. Tahlile tâbi tutalım :

Herkes vergi ödemekle yükümlüdür. Bununla verginin umumiliği prensibi konulmaktadır. Herkes vergi ödiyecektir. Birinei ölçü bu. Diğer ölçü: Herkes malî gücüne göre vergi ödemekle yükümlüdür. 2 nei ölçümüzde, bu Yani vergi ödiyecektir ama herkes malî gücüne göre vergi ödiyecektir.

3 neü ölçü : Herkes kamu giderlerini karşılamak üzere vergi ödemekle yükümlüdür. Demek ki bir de 3 neü ölçü çıkıyor ortaya. Kamu giderleri vergi ile ödenir, vergi ile karşılanır. O halde elimize gelen bir tasarıya bakarsınız herkesi vergiye tabi tutuyor mu? Anayasamızın emri yerine getiriliyor. Herkes vergiye tabi tutulacak istikamette gayret sarf eden bir kanun tasarısı reform tasarısıdır.

Herkesi malî gücüne göre vergiye tabi tutma gayretini gösteren bir tasarı, reform tasarısıdır. Kamu giderlerini karşılamak üzere vergi alınmasını öngören bir tasarı vergi reform tasarısıdır. Çünkü arkadaşlar, memleketimizde bugünkü malî sistemimize göre herkes vergi mükellefi değildir, herkes vergi ödememektedir. O halde mümkün olduğu kadar herkesi vergi mükellefi haline getiren her tasarı Anayasamızın koyduğu prensibi yerine getirmeye gayret eden bir tasarıdır, vergi reform tasarısıdır. Geçen yıl önümüze bir tasarı gelmişti. Zirai gelirleri vergiye tabi tuttu. Ama

daha önce zirai gelirler vergiye tabi tutulmuştu. 193 sayılı Kanun zirai gelirleri vergiye tabi tutulmuştu. İsaletli yapmıştı. Çünkü bir büyük sektörün daha uzun müddet vergi dışı kalması doğru değildi. Zonguldak'ta yer altında, 300 metrede gün ışığı görmeden günde 8 saat çalışan işçinin 6 lira 8 lira yevmiyesinden gelir vergisi kesilirken, ziraatten, büyüklü küçüklü gelir elde eden insanların vergi dışı kalması, ne sosyal adalet ile, ne vergi adaleti ile ve ne de Anayasamızın 61 nei maddesinin koyduğu verginin umumiyeti prensibi ile kabili telif değildi.

Bu itibarla 193 sayılı Kanunu doğru yapmıştı. Fakat ziraatin ilk defa olarak vergi içine alınması tabii tam olarak derpiş edilememiş tatbikatta bâzı ufak tefek aksaklıklar görülmüştür. Tatbikattaki bu aksaklıkları gidermek üzere Büyük Meclisten çıkarılan bir kanun ile tatbikat talik edilmiştir.

İstanbul'da Vergi Reform Komisyonu çalışmalar yaptı 193 sayılı Kanunu değiştirmek üzere bâzı değişiklikler teklif etti, Hükümete. 193 sayılı Kanuna göre vergi mükellefiyetinin alt sınırı 150 dönüm yüz ölçüsü olarak, bir de satış ölçüsü olarak 15 bin lira tesbit edilmişti. İstanbul Vergi Reform Komisyonu bu «ölçünün yükseltilmesini» teklif etti. Yüz ölçümü ölçülerinin artırılmasını istemişti. 200 dönüm olarak teklif etmişti. Satış ölçüsü olarak da 25 bin lira teklif etmişti.

1 nei Koalisyon Hükümeti İstanbul Vergi Reform Komisyonunun bu raporundan ilham alarak hemen hemen aynı teklifleri benimsiyerek bâzı ufak tefek usul değişiklikleriyle bir tasarı hazırlamıştı. 1 nei Koalisyon vazifeden ayrılıp yerine 2 nei Koalisyon gelince İstanbul Vergi Reform Komisyonu tasarısına nazaran Maliyenin karşılaştacağı idari müşkülâtı göz önüne alarak ölçülerde son derece cömert bir tasarı hazırlayarak geldi. Satış ölçüsü 50 bin lira. Hükümet tasarısı bu. Komisyon 40 bin liraya indirdi. Hükümetin çok cömert davranmış olduğunu belirtmiş oluyordu.

50 bin liralık ölçüden 40 bin liraya indirmekle mükellef sayısını biraz daha artırdı, Komisyon Hükümetin bu geniş cömertliğini biraz kısmıştır. Kanun yürürlüğe girdi, uygulandı 100 milyon lira ümit ediliyordu, bütçeye öyle konmuştu. Bir de bakıldı ki, 27 milyon liralık hasıla geldi. Neden? Çeşitli sebepleri var. Misal vereyim. Konya'da hububatta masraf, istihsal mas-

rafı % 99 gösterilmişti. Geçen yıl, 1963 yılında 50 bin liralık buğday satmış olan bir müstehlikin istihsal masrafı şu halde 49 500 lira. Vergi matrahı 500 lira. Bu da zaten asgari geçim indiriminin altında; hiç vergi vermedi. Hükümet bu olayları da müşahade ettikten sonra önümüze bir yıl önceki cömertliğine son verecek biraz daha - çünkü maliye teşkilâtı da bâzı zirai gelir vergisi mükellefleriyle temasa geldi - kendisini ona göre eihazladı, alıştı; bundan dolayı Anayasanın 61 nei maddesindeki umumiyet prensibine mümkün olduğu kadar yaklaşabilmek üzere daha dar ölçülerle bir kanun tasarısı hazırlıyarak gelmiş oldu.

Bununla da tahminlere göre 200 milyon lira ümidedilmektedir. Şimdi, önümüzdeki tasarı bir vergi reform tasarısıdır. Niçin? Çünkü daha fazla sayıda Türk vatandaşlarını vergi mükellefi haline getirmekte ve Anayasanın 61 nei maddesinin koyduğu vergi umumiyetini, (herkes malî gücüne göre vergi ödemekle yükümlüdür) hükmünü yerine getirmek için tasarı getirilmiştir; reform tasarısıdır.

Şimdi sadece zirai gelir vergisine temas ettim. Diğer vergi tasarıları, reform tasarısı mıdır, değil midir? Biraz önce arz ettiğim ölçüleri her birisine tatbik edilebiliriz. Şaşmaz ölçülerdir, objektif ölçülerdir. Bir vergiye vergi reform tasarısı diyebilmek için buna ilâveten bâzı mülâhazalar da nazarı itibara alınabilir. Vergilerin iktisadi vazifeleri vardır. Bir vergi memleketin ekonomisinde bir vazife görür.

Çünkü zamanımızda vergiler saraylar yaptırmak için alınmamaktadır, saraylar yaptırmak için vergi almıyoruz. Yatırım yapmak için vergi alıyoruz. Köy okulları yapmak için vergi alıyoruz; köy yolu yapmak için vergi alıyoruz; köy su götürmek için vergi alıyoruz. Karayolları şebekesini tamamlamak ve ıslah etmek için vergi alıyoruz. Liman yapmak için vergi alıyoruz. Hava meydanları yapmak için vergi alıyoruz. Teknik okulları açmak ve öğretmen okulları açmak için vergi alıyoruz. Memleketin maddi ve mânevi kalkınması için gerekli temel yatırımları, enfastrüktür yatırımları gerçekleştirmek için vergi alıyoruz. Batı Avrupa memleketlerinin 18 nei yüz yılda, 19 neu yüz yılda yapmış, tamamlamış oldukları temel yatırımları 20 nei yüz yılın ikinci yarısında yapabilmek için vergi alıyoruz; Padişah sarayı yapmak için vergi

almıyoruz. Yani gelir sağlamak için vergi alıyoruz. Anayasanın 61 nei maddesinin koyduğu prensibi gerçekleştirmek için vergi alıyoruz.

Verginin iktisadi fonksiyonu vardır, dedim. Çünkü yatırım yapılacaktır. Devlet hizmetleri işletilecektir. Yatırım yapmalıyım. Mümkün değildir; iktisadi hayatı felce uğratarız. 1962 yılının Mart ayını hatırlamanızı rica ederim. Buraya inşaat işçileri iş istemek için gelmişti. O zaman her kanattan arkadaşlar Hükümeti biran önce yatırımlara başla diye sıkıştırıyorlardı. Şu halde yatırımın iktisadi fonksiyonunu bu Meclis daha 1962 Mart aylarında anlamıştı. Yatırım yapmamak diye bir şey bahis mevzuu olamaz. Memleketin ihtiyacının altında yatırım yapmak diye bir şey bahis konusu olamaz. Yatırım yapmak için de para lâzımdır. Parayı bulmak için de vergi koymak lâzımdır. Anayasanın emri bu. «Herkes kamu giderlerini karşılamak üzere malî gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür.»

Kamu giderleri vergi ile ödenir, vergi ile karşılanır. Bunun başka fomülü yoktur. O halde vergi için malî mülâhazalarla da vergi almak lâzımdır. Malî mülâhazalarla da vergi alırsanız, vergi kanunlarında değişiklik yaparsanız bu da reformdur. Bâzı arkadaşlarımızın kendi adlarına veya grupları adlarına yaptıkları beyanları görüyoruz. Bir indirim var mı bir yerde o reform; başka bir vergi almak yolunda bir şey var mı o reform değil; böyle şey olmaz! Anayasanın 61 nei maddesini iyice öğrenelim, millete de öğretmeye çalışalım; vazifemiz budur.

AZİZ ZEYTİNOĞLU (Eskişehir) — Millet biliyor.

ŞEFİK İNAN (Devamla) — Millet biliyorsa o halde biz öğrenelim, biz bilmiyoruz demektir.

AZİZ ZEYTİNOĞLU (Eskişehir) — Biz de biliyoruz.

ŞEFİK İNAN (Devamla) — Biz de biliyorsak aksine beyanlarda bulunmıyalım.

BAŞKAN — Müdahale etmeyiniz efendim.

ŞEFİK İNAN (Devamla) — Şimdi arkadaşlar, 1962 bütçesinin vergi hasılatı 7 milyar 140 milyon liradır. 1962 malî yılı kapandı; vergilerin hasılatı 7 milyar 140 milyon lira. 1963 bütçesi yapılırken vergi hasılatının 9 milyar 11 milyon lira olması gerekiyordu. Çünkü 1963 bütçesi 5 yıllık bütçenin 1 nei dilimi idi. Beş Yıllık Plânın 1 nei dilimi idi. Beş Yıllık Kalkınma

Plânının bâzı temel faraziyelerine dayanmakta idi. Temel faraziye yüzde 7 kalkınma hızı. Kalkınma hızı yüzde yedi olacaksa şayet, bunlar ri-yazi meselelerdir, yatırımların gayrisafi millî hasılânın yüzde 18 i olması lâzımdır. Kalkınma hızı yüzde 7 dediniz mi, yapacağımız yatırım giderlerinin toplamı gayrisafi millî hasılânın % 18 i olacaktır. Kalkınma hızını düşürürseniz, % 6 dersiniz yatırım miktarı da düşer. % 5 dersiniz daha da düşer % 4 dersiniz daha da düşer, Türkiye yerinde saysın, nüfus artışı kadar, olsun dersiniz % 3 artış çok daha düşer. Yani vergi almaya, munzam vergi almaya lüzum kalmaz. Yatırım yapmazsınız, sürünür gideriz.

Şimdi efendim, 7 milyar 140 milyon lirayı, 9 milyar, 11 milyon liraya çıkarmak gerekiyordu. Plân hedefi bu. Tesbit etmiş, gayri safi millî hâsılânın % 18 i kadar yatırım yapılacaktır, demiş. Bütçenin ne kadarı vergiden gelebilir, bunu da tesbit etmiş : Dokuz milyar 11 milyon lira. Buraya ulaşacağız; vergi hedefimiz bu. Geçen yıl bu hedefe ulaşmak üzere Büyük Meclis bâzı kanunlar kabul etti ve memleketi yeni malî fedakârlıklara davet etti. Bunda haklı idi. Çünkü Beş Yıllık Plânın temelinde yatan plân hedefleri ve stratejisinde maddelerden birisinde her kalkınmada hiç şüphesiz bâzı fedakârlıklar olacaktır, diye yazılı. Kalkınma için gerekli masraflar vergi ile ödenecektir, vergiye başvurulacaktır, diye yazılıdır. Cem'an yekûn geçen yıl 1 milyar 250 milyon liralık hâsıla temin edeceği ümidedilen değişik vergi kanunları kabul edildi. Netice ne oldu? Şimdi görüyoruz ki, 1963 hesapları alınmaya başlanmıştır. Vergi hasılatı 8 milyar 418 milyon liradır. Halbuki bütçede 9 milyar 11 milyon lira hedefi tesbit edilmişti, plânda vergi için o hedefi tesbit etmişti, fiilî hâsıla 8 milyar 418 milyon liradır. Çünkü bir kısım vergilerden ümidedilen hâsıla elde edilmiştir, tahminler gerçekleşmiştir. Bir kısmı çeşitli sebeplerle şu anda üzerinde durmayacağım gerçekleşmemiştir. Bir defa 593 milyon lira 1963 yılının vergi hasılatında bir gerileme mevcuttur. Bunu kapatmamız lâzımdır, bir.

Eğer kapatabilmiş olsa idik, 1963 gelirleri 9 011 000 000 lira seviyesine ulaşmış olsa idi Hükümet şimdi sanırım ki, yeni vergi kaynağı arıyan kanunlar değil ve fakat mevcut kanunların koyduğu vergilerden kanunen alın-

ması lâzımgelen, kanuna göre Hazineye girmesi lâzımgeldiği halde çeşitli sebeplerden dolayı zâyıata uğrıyan, kaçırılan vergileri Hazineye girebilmek için tedbirler getirecekti. Yani reform o kısma inhisar edecekti. Fakat gelirler hedefe ulaşmadığı için, aynı zamanda yine Anayasanın 61 nci maddesinin koyduğu ölçülere uygun olarak yeni malî kaynaklar getirmektedir. Vergilerin ekonomik vazifelerinin yanında sosyal vazifeleri vardır. Vergilerin ekonomik vazifelerinin başında memleketimizin şartları bakımından yatırımları sağlamak gelir. Ekonomik fonksiyonu budur. Bunun yanında sosyal fonksiyonu var, sosyal adaleti sağlayacaktır. Yeniden bir gelir tevazzüünü sağlayacaktır. Memlekette gelir dağılımının şeklini içtimai adalet ölçülerine göre değiştirecektir. İkinci vazifesi de budur. Ondan dolayıdır ki; vasıtasız vergilerde müterakki nisbetler tatbik edilir. Asıl sosyal adalet orada gerçekleştirilir. Ferdin geliri üzerinden müterakki nisbetlerde vergi alınır. Sosyal adalet orada gerçekleştirilir.

Geri kalan vasıtasız vergilerle sosyal adalet aynı derecede gerçekleştirilemez. Her ne kadar bâzı lüks maddelere daha çok vergi konularak yine aynı hedef peşinde koşulsun ama artık vasıtalı vergiler vasıtasız vergiler kadar sosyal adaleti sağlayıcı imkânları vermezler.

Şimdi iktisadi ve sosyal fonksiyonlar konusunda bir noktaya işaret etmek isterim. Çünkü bu vergi meseleleri, çıktığından beri umumî efkârda istismar edilen bir konudur. O da şu: Efendim, yatırımların tereküp tarzına bakarsak, yüzde kaçını Devlet yapıyor, yüzde kaçını özel teşebbüs yapıyor, alalım Devletin yapacağı yatırımlardan bir milyarını özel teşebbüse bırakalım. İndirelim, yani Devletin yapacağı yatırımları, özel teşebbüse sen yap diyelim ve vergi de almıyalım; mesele kalmaz. Meselâ 1963 bütçesinde direkt ve endirekt Devlet yatırımları vardır. Devlet katma bütçe idareleri direkt ve endirekt yatırımları ikisi bir arada mütalâa edildiği zaman... Çünkü, bütçeler İktisadi Devlet Teşekküllerine yatırım yapıyorlar diye 700 milyon lira veriyor. Ereğli'de kurulan ikinci Demir - Çelik Sanayii özel teşebbüs sayılmaktadır, oraya da sermaye veriliyor. Bunları bir araya kattık mı, 1964 bütçesi cem'an ye-

kûn 4 milyar 495 milyon liralık yatırım yapacaktır.

Diyorlar ki, Türkiye Ticaret ve Sanayi Odaları Birliği bir broşür yayınladı, okumuşsunuzdur. Birinci ve ikinci sayfalarında bu tez müdafaa edilmektedir. Özel teşebbüs plân, programda 4,5 milyar yatırım yapmayı bırakmış. Özel teşebbüs 5,5 milyar liralık yatırım yapsın, Devlet bütçesini indirelim. Bir milyar liralık vergiyi de almalıyım. Dahiyane bir buluş, Kristof Kolomb'un yumurtası gibi fevkalâde bir buluş, çok güzel. Ne âlâ bir milyarı oradan indir, öbür tarafta bindir, özel teşebbüse devret, mesele kalmıyor. Bunu dahiyane bir buluş diye hem yazmışlar, hem de geldiler komisyon önünde müdafaa ettiler, dediler ki: İktisadi Devlet Teşekküllerine para verip yatırım yaptırmak akıl kârı değildir dediler. Bu izahatı dinledikten sonra birçok arkadaşlar gibi ben de soru sordum dedim ki, Devlet bütçesinden 3 milyar 361 milyon lira direkt yatırım yapacak ve İktisadi Devlet Teşekkülleri de 2 milyar 720 milyon lira yatıracaklardır. İşte burada listeleri dedim ve dokümanları gösterdim. Söyler misiniz bana Devlet bütçesinden yapılacak yatırımlarla, İktisadi Devlet Teşekküllerinin yapacakları yatırımlardan hangilerini özel teşebbüs yapacaktır, hangilerini?

Özel teşebbüs köye okul mu yapacaktır, özel teşebbüs köye yol mu yapacaktır, özel teşebbüs köye su mu getirecektir? Özel teşebbüs Devletin karayollarını mı yapacaktır? Müteahhit olarak yapar, o başka. Teşebbüs olarak, işletme olarak özel teşebbüs liman mı yapacaktır? Ne yapacaktır?

Cevap : «Efendim tetkik etmedik.»

Evet arkadaşlarım, komisyon üyeleri arkadaşlarım da buradadır. O meşhur broşürün başında serd edilen ve umumi efkârı bulandıran gûya dahiyane buluş, bir tetkika dayanmamakta idi. O halde, bu yatırımları yapacağız, mecburuz bu yatırımları yapmaya. Yatırımları yapmak için de para lâzımdır. Vergi kaynaklarına başvuracağız. Anayasanın 61 nci maddesinin gösterdiği ölçüler dâhilinde başvuracağız. 1964 bütçesiyle vergi hedefi 10 milyar 426 milyon liradır.

Şimdi, bir diğer tez ortaya sürülmektedir. «Efendim vergi alınacağına bütçede tasarruf yapılınsın, Devlet masraflarını azaltsın vergiye başlamasın.»

Muhterem arkadaşlarım, huzurunuzda konuşan naçiz arkadaşınız hasbelkader, hasbelvazife, hasbeltecessüs bu konuya pek çok göz nuru dökmüştür. Devamlı surette memleket iktisadi ve mali hayatını incelerim. Şimdi size birkaç rakam arz edeceğim. Tasarruf yapılınsın, acaba mümkün mü? Hükümet C. H. P., Y. T. P., C. K. M. P. Komisyonu bütçeyi hazırladı, Meclise verdi ve 10 daire ve bakanlığın bütçesini de bu Hükümet, Karma Komisyonun önünde savundu. Bütçenin mütebaki işi C. H. P. ve bağımsızlar Hükümetinin sırtına yüklendi. Bu İkinci Karma Hükümetin hazırlanmış olduğu bütçenin giderler toplamı konsolide bütçeden bahsediyorum, yani Devlet bütçesi ile karma bütçeler bir arada 13 986 000 000 lira. Her partinin temsil edildiği hem senatörlerin, hem milletvekillerinin bulunduğu 50 kişilik Karma Komisyon, biliyorsunuz, iki ay geceli gündüzlü çalıştı, tasarruf yapmak iradesi ile çalıştı. Bendeniz verilen önergeleri not etmiştim. Hiçbir önerge kaydetmedim şu masraf fazladır indirilsin diyen buna mukabil yapılan tekliflerin, masraf artırıcı önergelerin talebettikleri miktarın toplamı 334,5 milyon lira idi. Komisyon bunun ancak 300 milyonunu reddetti, ancak 34,5 milyonunu kabul etti. Böylece bütçe 14 milyar 20 milyon lira olarak bağlandı. Şimdi 50 kişi, münferit raportörler, yahut birkaç arkadaş raportör olarak her bakanlık veya daire bütçesini incelendi, tasarruf tedbiri diye bir tedbir gelmedi. Tasarruf önergesi diye bir önerge gelmedi. Buna mukabil 334,5 milyon liralık masraf artırıcı önerge geldi. Bütçe Komisyonu gelir imkânsızlıkları karşısında 300 milyonunu reddetti, 34,5 milyonunu kabul etti. Bütçenin miktarı böylece 14 milyar 20 milyon olarak bağlandı. Şimdi size bu 14 milyar 20 milyon liralık masrafın üç grupunu söyleyeceğim.

1. Personel giderleri : 5 milyar 304 milyon liradır.

1 milyar 415 milyon lira da borç taksididir. Yatırımlar da 4 495 000 000 lira. Üç kalemin yekûnu 11 212 000 000 liradır. Geriye 2 806 000 000 lira kalır. Şu halde maaşlar, ücretler, emekli keseneği ve saire 5 304 000 000 lira. Devlet borçlarının anası, faizi olarak yıllık taksidi 1 415 000 000 liradır. Yatırım-

lar da 4 495 000 000 lira işte size hesap. Bütün diğer masraflar da içinde, ordunun beslenmesi ve saire, şu bu, bütün Devlet teşkilâtının bütün diğer masraflarının toplamı, hastaneleri, okulları, ve saireleri, filân 2 806 000 000 lira-dan ibarettir.

Şimdi, hemen denebilir ki, «efendim memurdan tasarruf edilsin» Onu da incelemiş, göz nuru dökmüş bir arkadaşınız olarak söylüyeyim. Sivil kadrolardan bahsediyorum. Devletin sivil kadrolarının yüzde 84 ü Millî Eğitim, Sağlık, Tarım Emniyet Genel Müdürlüğü. - Daha iki üç tane olacaktır, hepsi yedir. - bunların hepsi de kifayetsizdir. Öğretmen noksandır, polis noksandır, hâkim noksandır, tarım uzmanı noksandır, yüzde seksen dördü. Geriye kaldı yüzde onlatı. Bu yüzde on altının üzerinden tasarruf yapılır?.. Araştırmak lâzımdır... Ama bulunmuş olsa dahi memleketin bugünkü dertlerinin devası değildir, tasarrufla bu dâva halledilmez, işte rakamlar meydandadır. O halde derdin devâsını gelir istikametinde aramak lâzımdır, el atılmamış gelir kaynaklarına el atmak lâzımdır, ondan sonra da kanunla alınması lâzımgelen miktarı hiç zayıata uğratmadan aynen Hazineye intikal ettirmenin çarelerine başvurmak lâzımdır. Bendeniz şahsan yaptığım araştırmalar neticesinde, inceleme neticesinde rakamlar üstüne eğilerek vardığım netice şu : Memleketimizde vergi kaçakçılığı çok yaygındır. Hazinesinin bu bakımdan zayıatı çok fazladır. Gelir Vergisi konusunda beyannameli Gelir Vergisi mükelleflerinden kanunen alınması lâzımgelen miktarın, hesaplarının verdiği neticeye göre Devlet ancak % 25 ilâ 30 nu alabilmektedir. Devletin aldığı bundan ibarettir. O halde tedbirler almamız lâzımgelir. Getirilen kanunlarda bu mahiyette tedbir var mıdır, yok mudur? Onu da araştırınız. Eğer varsa, bu mahiyette tedbirler varsa bu tedbirlerin mevcudiyeti bu kanunlara reform tasarısı, reform sıfatını vermeye kâfidir.

Ayrıca şurasını belirtmek isterim : Yıllardan beri Cumhuriyet bütçeleri dış yardım görmektedir. 1961 yılına kadar aldığımız dış yardımların bütçeye, bütçe masraflarını karşılamak üzere kullanılan kısımları peşinen bütçelerde gösterilmezdi. Yardım almır, yardım alınca yıl içinde bütçeye gelir kaydedilir, nere-

lere harcanyorsa, ne maksatla alındıysa oraya da gider kaydolunurdu.

Bu itibarla 1961 yılına kadar Devlet bütçelerine aidolan masraflardan dış yardımla karşılanan kısımlarını bütçelerde görmek mümkün değildir, ancak kesin hesaplarda görmek mümkündür.

1961 yılında, 1961 bütgesi ile bütçede vuzuh ve bütçede samimiyet sağlamak maksadı ile bütçeye dâhil Devlet masraflarının yabancı yardımı ile karşılanacak kısımları da bütçede gösterilmeye başlanılmıştır. 1961 bütgesi 500 milyon liralık yabancı yardımı görmüştür.

1962 bütgesi bir milyar 76 milyon liralık yabancı yardımı görmüştür. 1963 bütgesi, bir milyar 756 milyon liralık yabancı yardımı görmüştür.

1963 bütgesinin bir milyar 800 milyon liralık yabancı yardım görmesi öngörülmüştür. Yabancı yardımların bize dost ve müttefikimiz olan memleketlerin vergi mükelleflerinin ödedikleri vergilerden hâsıl olduğuna işaret etmek isterim.

Yabancı yardımlarının da temel felsefesi şudur : Kendi kendine yardım edene yardım ederim. Yardım alabilmek için - almak mecburiyetindeyiz maalesef - yardım alabilmek için evvelâ kendi kendimize yardım yapmamız, evvelâ kendi kendimizin malî gayret göstermemiz lâzımdır. Evvelâ kendi vatandaşımızın gücü yettiği kadar vergi ödemesi lâzımdır.

Muhterem arkadaşlarım, biz Beş Yıllık Plân ile bir iktisadi kurtuluş mücadelesine girmiş bulunuyoruz. Bunu böylece kabul etmemiz lâzımgelir. İstiklâl Savaşında Mustafa Kemal Paşa Başkumandan tâyin edildiği zaman, kendisine Başkumandanlık sıfatını veren kanun ona geniş yetkiler de vermişti. Bu yetkilerden bir tanesi de şuydu :

Başkumandan sıfatıyla vereceği emirler, çıkaracağı emirnameler kanun kuvvetindedir.

Numarasında yanılmıyorsam Başkumandan Mustafa Kemal Paşanın 3 No. lu emirnamesi şuydu :

«Milletin nesi var, nesi yoksa yüzde kırkı ordunundur.»

Bu emir, bu sesleniş o zaman Türk Milleti tarafından kerpiç duvarlar arkasından duyuldu ve yoksul Anadolu, nesi var, nesi yoksa yüzde kırkını kahraman orduya verdi. Yuvasında

verecek hiçbir şeyi olmıyan kimseler de, hiçbir şeyi olmıyan yuvaların yaşlı anaları da kahraman ordunun erlerine yün çorap, orduya yün fanilâ ördüler. Orduya don gömlek diktiler, el emeklerini verdiler, göz nurlarını verdiler ve İstiklâl Savaşı böyle kazanıldı.

Şimdi bir iktisadi kurtuluş savaşına girmişiz. Memleket vatandaşlardan aynı fedakârlığı istemektedir. Bu defa eski yoksul Anadolu'da değil, nisbeten değişmiş durumdayız. Fakat bu defa fedakârlık isterken verebilecek insanlardan istiyoruz. Neyi varsa, neyi yoksa da demiyor. Varı olanlardan istiyoruz, varı olanlardan kanuni ölçüler içerisinde istiyoruz. 50 bin lira-lık mahsul satıyor, % 99 u masraf, vergi matrahi. Yok, olmaz böyle şey, onun içindir ki maliye asgari vergi ölçüsünü getirmiştir. Bir misal vereyim : Konya'da durum bu. Rakamlar bunu gösteriyor. Ama geçen sene Konya'dan kaç kişi hacea gitti? Vergiye gelince bir şey yok. Ama Suudi Arabistan çöllerine ve İbni Suud'a para vermeye gelince müşterisi çok. Olmaz böyle şey.

MEHMET GEÇİOĞLU (Adana) — Bunu söyleme bari, gözüne o mu battı?

ŞEFİK İNAN (Devamla) — Şimdi arkadaşlar, lütfen...

ARIF ERTUNGA (İzmir) — Bu gibi şeyleri burada konuşma.

BAŞKAN — Efendim, arada cevap vermeyiniz.

ŞEFİK İNAN (Devamla) — Bunlar, şahsi mütalâam. Yüzde 99 masraf, yüzde bir vergi gelir matrahi. Evet ben herkes için söylemiyorum. Hayır, bu benim şahsi fikrim.

BAŞKAN — Tavzih ediyor efendim. Şahsi fikriymiş.

ŞEFİK İNAN (Devamla) — Bu şahsi fikrim. Ben bunu belirtmek istiyorum.

KEMAL SARIİBRAHİMOĞLU (Adana) — Vergi ile alâkası yok.

ŞEFİK İNAN (Devamla) — Arkadaşlar, bunun alâkası şurada : Asgari vergi sistemini getirmiş, hikmeti vücudunu anlatıyorum.

KEMAL SARIİBRAHİMOĞLU (Adana) — Sadede gel.

BAŞKAN — Sadede Reis dâvet eder.

KEMAL SARIİBRAHİMOĞLU (Adana) — Reis dâvet etmezse biz dâvet ederiz.

BAŞKAN — Yalnızca Gelir Vergisi Kanununun üzerinde ve komisyon adına beyanda bulununuz, çünkü komisyonun takaddüm hakkı vardır. Bu hakkı size komisyon adına konuşacağımız için vermişimdir. Şahsi fikirlerinizi sonraya bırakınız, lütfen.

ŞEFİK İNAN (Devamla) — Özür dilerim, şahsi görüşümü orada arz ettim. Burada arz edeceğim şudur : Asgari vergiyi niye getiriyor, Hükümet? Çünkü, istihsalin % 99 hattâ bâzı bölgelerde % 100 masraf olabilir, ziraatte olabilir bunlar. Üst üste zirai felâketler gelir, olur ama bu kadar umumi ve şâmil olmaz. Tohumu atarsın, sel götürür, bir daha tohumu atarsın sel götürür. Bir daha tohumu atarsın sel götürür, hakikaten masraf bunun üstüne çıkar, ama görülüyor ki, tatbikat biraz başka türüdür. 27 milyon geliyor. Şimdi ondan dolayıdır ki, Hükümet bir asgari vergi ölçüsü getiriyor. Bu asgari vergi bilmem Anayasaya aykırı, şuna aykırı, buna aykırı, diye tenkid ediliyor. Doğru değil. Bir asgari vergi kabili müdafaadır. Ayrıca arkadaşlar, önümüze gelen tasarılar için hep milyar rakamı kullanılıyor. Bir milyarlık vergi. Yok böyle bir şey. Ben size söylüyeyim, lütfen rakamları yazın, alt alta koyun, toplayın.

Şimdi şu anda komisyonda müzakere edilmekte olan Gümrük Vergisi tasarısı var. Bundan 240 milyon lira beklenmektedir. Lütfen yazınız, 240 milyonu. Akaryakıtta zam var, 165 milyon. Millî Savunma Vergisine zam var. Hükümet 76 milyon düşünmüştü, komisyon, mahsup esasını kabul etti. Hazine 20 milyon kaybetmiş oldu; 56 milyon da o. 30 milyonluk bir tasarı vardı. Onu da Hükümet geri aldı. Çünkü komisyon değiştirdi, değiştirence, Hükümet baktı ki, umduğu gelir gelmiyecek, tasarıyı geri aldı. Ondan sonra şu anda elimizdeki Zirai Gelir Vergisi, bundan da 200 milyon lira ümedediliyor. Yalnız geçen sene 100 milyon lira ümedediliyordu. Bu geçen sene vardı. Bu sene 200 milyon lira ümedediyor. Yani tahminler üzerine hesap yaparsak bu yeni bir 200 milyon değil, geçen sene 100 milyon umuyordu, şimdi 200 milyon lira umuyor. Şahsan pek geleceğine kaani değilim, bu şahsi mütalâam. O da ayrı. Şimdi görüyorsunuz ki, bunları alt alta koyarsak nihayet 500 küsur milyon liradan ibarettir. Bugüne kadar elimize gelmiş olan tasarıların yine

malî şeyi 5 küsur milyon liradan ibarettir. (Arka sıralardan anlaşılmiyan müdahaleler) İki yüz koyarsınız efendim.

BAŞKAN — Müdahale etmeyiniz, yerinizden müdahale buyurmayınız. Sayın İnan siz de lütfen tasarı üzerinde görüşlerinizi izhar ediniz. Buyurun.

ŞEFİK İNAN (Devamla) — Şimdi efendim, diğer tedbirler var. Tedbirlerden bir tanesi geçim masrafları beyanı. 1962 Gelir Vergisi beyannamelerinin tahlili neticesinde ortaya çıkan rakamlar şunu gösteriyor. 304 bin beyannameli Gelir Vergisi mükellefinin 129 bini yani % 42 si 1 ilâ 2 500 lira arasında gelir bildirmişlerdir. Mükellef kütesinin yüzde 42 si yıllık ortalama gelir olarak 1288 lira bildirmiş. Şimdi, bir tedbir getiriliyor. Yıllık geçim masraflarını bana bildir, deniliyor. Tıpa tıp değil. Hani santimi santimine hesap istemiyor. Kendimce, tahmini, takribi miktarı nedir? «Sen bir yıl, geçinmek için kendine ve ailece ne hareadm?» Bunu soruyor. Her halde bu tedbir getirildiğinden dolayı 129 bin beyannameli gelir vergisi mükellefi artık ortalama gelir olarak 1288 lirayı beyan edemiyecelerdir. Çünkü 1 288 lira ile bir Gelir Vergisi mükellefi ailesinin geçinmesi mümkün değildir. Rakam çıplak, haykırıyor, diyor ki, ben de zaiyat var, burada çok zaiyat var, rakam haykırıyor. Hükümet bunu önlemek üzere bana geçim masraflarını bildir diyor, yıllık ev kirası, işe ve saire için topyekûn ne harcıyorsun? Şimdi bu geçim masrafını da bildirdi mi, mesele 5 bin lira ile geçindim dedimiydi bunun karşılığında gelirim 1 288 liradır. Diyemiyecektir. Geçim masraflarına yakın bir geliri bildirmekle mükelleftir. İşte bu otokontrol vasıtasıdır. Kendi kendini mükellef kontrol edecektir. Otokontrol cihazıdır, lâzımdır, Maliyenin buna ihtiyacı vardır. Esasen bu mekanizma mevcut idi, fakat işlemiyordu. Geçim masrafları da istenmiyordu. Ancak, bir hesap uzmanı gelecek, bir maliye müfettişi gelecek, o zaman o istiyebilecekti.

Şimdi işler hale getiriliyor. İki arasında, gelirle gider arasında bin lira fark varsa derhal vergi dairesi kendisine soracak, diyecek ki, «Peki ama bu bin lirayı nereden buldun. Senin masrafın gelirinden bin lira, fazladır. Nereden buldun?» diyecek. O da diyecek ki; meselâ, borç aldım, arsa sattım, evim vardı onu sattım: İzah

edecek. Otokontrol cihazıdır, lâzımdır; maliyenin buna kesin ihtiyacı vardır.

Ortalama kâr haddi meselesi var. Ona da itiraz edildi. O da esasen mevzuatımızda mevcut. Fakat işlemiyordu, işler hale getirilmiştir. Yapılan iş bundan ibarettir. Bu da bir oto kontrol cihazıdır. Maliyenin buna ihtiyacı vardır, verilmesi lâzımdır. Asgari vergi; bu da lâzımdır. Asgari vergi; ziraatte asgari vergi usulüne gittik. Ziraatçiler, umumiyetle çiftçiler ziraatten gelir vergisi almak bahis konusu olduğu zamanda dediler ki; efendim biz Gelir Vergisine girmiyelim, dönüm başına benden vergi alın, Maliye benden daha çok vergi alır, şöyle olur böyle olur. Bir çok mehafilde bu tez ileri sürülüyor. İle Gelir Vergisinden çıkalım, dönüm başına vergi verelim. Peki tasarı ne yapmış oluyor? Gelir Vergisi sisteminin ziraatçilerini istediği sistemi asgari bir baraj olarak sokmaktadır. Yapılan iş bundan ibarettir. Ziraatçiler bunu istiyordu. Gelir Vergisini istemiyordu. Hükümetin istediği ile onun istediği, bir baraj mahiyetinden bir tertip mahiyetinden vergi matrahı bir seviyeden aşağı düşmesin diye bu kullanılmaktadır. yapılan iş bundan ibarettir.

Muhterem arkadaşlar, biraz önce arz ettiğim Anayasanın 61 nci maddesinin koyduğu ölçülere göre mütalâa edildiği zaman da elimizdeki tasarılar reform mudur, değil midir? diye tam bir objektif ölçü ile bunlara bir sıfat izafe edebiliriz. Arz ettim, sadece yeni malî kaynak bulmak, yatırımları gerçekleştirebilmek için yeni malî kaynak bulmak için başvurulmuş olsa dahi yine Anayasanın 61 nci maddesinin koyduğu ölçüye girer. Çünkü, Devlet masraflarının vergi ile karşılanması lâzımdır. Ayrıca sayın arkadaşlarım; bütçemizin bir milyar sekiz yüz milyon lirası yabancı yardımı ile kapanacaktır. Yabancı yardımının temeli de evvelâ yardımı almak isteyen memleketin kendi kendisine yardım etmesidir. Bütün bu bakımlardan getirilen tasarıların kabul etmek vatani bir vazifedir. Hepinizi hürmetle selâmlarım. (Orta sıralardan alkışlar)

BAŞKAN — C. K. M. Partisi Meclis Grubu adına Sayın Sadrettin Tosbi.

C. K. M. P. GRUPU ADINA SADRETTİN TOSBİ (Kütahya) — Muhterem arkadaşlar; ben söz almak niyetinde değildim. Fakat Sayın Şefik İnan'ın komisyon adına konuşması netice-

sinde bazı hakikatlere agâh bulunuyoruz. Bunu tafsil sadedinde konuşmak arzu ediyorum. Yanlışım varsa tashih ederler tabii.

Yanlış işitmedimse dediler ki, «1963 senesinde fiilî vergi tahsisatı 8 milyar 418 milyon lira,» Bütçe hatırımında kaldığına göre 10 milyar üstündedir. Demek ki, aşağı yukarı 1 - 2 milyar lira bütçede açık vardır.

ŞEFİK İNAN (Çanakkale) — Vergiden bahsettim.

BAŞKAN — Müdahalelere cevap vermeyin efendim. Lûtfen Heyeti Umumiye'ye hitabediniz.

SADRETTİN TOSBİ (Devamla) — Zaten mevzuumuz bu. Kaynaklardan tahmin edilen miktara nazaran 1,5 - 2 milyar az tahsilât olmuştur. Nitekim aşağısı da bunu ifade ediyor. Geçen seneki 1 milyar 200 milyon liralık tahsilâtın yeni konulan vergilerle artacağı tahmin ediliyordu, dediler.

Bu tahakkuk etmedi. Bilâkis 1963 senesi vergi hasılatında 593 milyon lira eksiklik var dediler. «Şayet geçen sene yapılan vergi zamlarından mütevellit vergi hâsılatının artması yolundaki tahminler tahakkuk etseydi bu sene yeni vergiler getirmezdi Hükümet» dediler. O halde bu da şu ciheti ifade ediyor. Demek ki yeni vergi getirmek suretiyle hâsılat artmıyor. Biz de bunu ifade ettik burada. Bütün konuşmalarımızda dedik ki, verginin kaynağı, millî hasıladır. Ferdî hasılların yekûnu olan millî hasıladır. Millî hasılda artış olmadıkça kaynaklarda bir artış olmadıkça vergi tahsisatında da bir artış olamaz dedik. Bilâkis bu geri gider dedik. Bu bir ihkakı hak oldu. Komisyon sözcüsü de aynı şeyi ifade ettiler.

O halde vergi artırmakla vergi tahsilâtı artmayacağına, geçen sene de bunun tecrübesi yapılmış olduğuna nazaran, Hükümet niye vergiyi artırıp geliyor yine karşımıza. Gelecek sene tahmin ettiğimiz olmadı; bunun için tekrar vergi artıracamız diye mi gelecek? Lûtfen bu suallerin cevabını - Maliye Vekili mi verir; komisyon mu verir - versinler de biz de söz hakkımız mahfuz olmak üzere ne yaparsak yapalım; çıkar burada konuşuruz.

Bir de dendi ki; «El atılmamış bakir kaynaklar var ve bu kaynaklara şimdi el atıyoruz.» Senelerce bu kaynaklara el atılmadığına göre bunun tabii neticesi olarak Türkiye'de muazzam

bir sermaye terakkümünü olması lâzım. Bu paralar nerede? Bilâkis sermaye piyasasında Türkiye'de bu sermaye terakkümünü engelliyen kayıtların ortadan kalkması lüzumundan bahsediliyor. O halde bu paralar nerede? Bu terakküm etmesi icabeden el atılmamış kaynaklardan, bir tarafta birikmiş olması lâzım gelen sermayeler nerede? Lûtfen bu hususta komisyon veya Maliye Bakanı izah verirlerse memnun olurum. Mâruzatım bundan ibarettir.

BAŞKAN — Komisyon adına beyanda mı bulunmak istiyorsunuz Sayın İnan.

ŞEFİK İNAN (Çanakkale) — Evet efendim.

BAŞKAN — Buyurun.

GEÇİCİ KOMİSYON ADINA ŞEFİK İNAN (Çanakkale) — Muhterem arkadaşlar, sayın arkadaşım sanırım iktisat okutur. Bilirler ki, Devlet bütçesinin giderlerini karşılamak üzere müracaat edilen kaynaklar iki büyük gruba ayrılır.

SADRETTİN TOSBİ (Kütahya) — Üç aydır.

KOMİSYON SÖZCÜSÜ ŞEFİK İNAN (Devamla) — Normal kaynaklar, olağanüstü kaynaklar.

Normal kaynaklar da iki tali gruba ayrılır: Birisi ; vergiler, diğeri de Devletin başka gelirleri vardır, emvali vardır, yatırılmış sermayesi vardır, teşebbüsleri vardır. Bunlar gibi çeşitli gelirler ki Bütçenin Gelir bütçesi kısmı açıldığı zaman gürülür.

Bendeniz burada sadece vergi gelirlerinden bahsettim, çünkü normal gelirlerin başı budur, en büyük kısmı budur. Şimdi arz edeyim, geçen seneki vergi zamlarıyla birlikte 7 milyar 140 milyon liradan 9 milyar 11 milyon liraya çıkmak bahis konusu idi. Yani vergi gelirlerinden, bir milyar 871 milyon liralık bir sıçrayış lâzım geliyordu. Bunun tamamını arz ettiğim gibi gerçekleşemedi. Bir milyar 278 milyon lirası gerçekleşti. Vergi hâsılatında 1963 yılında 1962 ye nazaran bir milyar 278 milyon liralık bir artış olması gerekiyordu. Şu halde noksan 593 milyon liradır. Bilhassa akar yakıttan umulan gelir elde edilemedi. Ayrıca görüşülecek. Sonra Tekel'den elde edilmesi umulan gelir elde edilemedi. Kanun sırası gelince gider vergilerinde bunu izah edebiliriz. Umulan neticeye varılmadı.

Fakat şu iki misali vermekle ne demek istediğim biraz anlaşılır sanırdım. Gelir Vergisinde bu

sırayış olmadı. Umumi gelirler, yani gelir vergileri zait Devletin diğer normal gelirleri, işletmelerinden, gayrimenkullerinden elde edilen gelirler ilh... Devlet emvalinden, Devletin idaresi altında bulunan kurumların gelirlerinden, çeşitli vâridat kaynaklarından elde edilen gelirler ve bunlara ilâveten olağanüstü gelirlerle birlikte 1963 yılı vergi hâsılatı 11 milyar 440 milyon liradır. 12 milyar küsur liradır geçen seneki bütçe. Bilirsiniz, bu tedbirleri Hükümet aleni şekilde almıştır. Malî yılın sekizinci aya doğru hâsılat, Devlet vâridatının temposu, bütçe ile derpiş edilen, bütçede ön görülen masrafların tamamını karşılamıyacağını düşünerek tedbir aldı, Hükümet. Tedbir aldı, masraflarda blokaj koydu. Bakanlıklar tedbir aldılar. Yüzde 7 ölçüsünde tasarruf yapmak gibi... Arz edeyim, blokaj yaptılar; çünkü tasarruf kelimesini hakikaten kullanıyoruz. Bizim bütçelerimizde tasarruf yapmak mümkün değildir, dedim. Hizmet yapmazsanız tasarruf olur. Yani cemiyet bu hâle gelmiştir, bizim bütçelerimiz bu hale gelmiştir. Ondan dolayı cari bütçede altıyüz küsur milyon, yatırım bütçesinde de üçyüz küsur milyon liralık bir indirme gerçekleşerek gelirler ölçüsünde masraf yapmak imkânı Hükümetçe sağlanmıştır. Bilmiyorum sayın arkadaşımın kâfi derecede cevaplayabildim mi?

SADETTİN TOSBİ (Kütahya) — Aynı şey; umulan neticeyi vermedi dedim; siz de aynı şeyi söylediniz.

BAŞKAN — Efendim; lütfen müdahale etmeyiniz.

ŞEFİK İNAN (Devamla) — Şimdi muhterem arkadaşlar; arkadaşım der ki; «İşte gelir; hani gelmemiş; binaenaleyh kaynaklar vergi veriyor. Vergi alırsanız daha da vermez.»

Şimdi, el atılan kaynaklar şu; ziraatten 40 000 lira imiş satış ölçüsü. İndiriliyor, Hükümet teklifi 25 000 lira, komisyonun teklifi 30 000 lira. Mükellef miktarı bir miktar genişliyor. Buradan bir şey bekleniyor. Ondan sonra bilhassa işaret ettim arkadaşlar; geçim masraflarının bildirilmesi ortalama kâr haddi mekanizmasının işler hale gelmesi, asgari vergi... Bunlar muhakkak surette vergi verimini artıracaktır. Bunda hiç şek ve şüphle yok. Çünkü elimizde rakamlar, daha önceki yıllara ait tahlil, istatistik rakamları söylüyor bize. Nerede kaynak olduğunu söylüyor. Ra-

kamların dilinden anlıyan insanlar bunu bilirler, görür kaynağı. Rakam söylüyor, «burada kaynak var» diyor.

Size bir misal verdim; beyannameli vergi mükelleflerinin % 42 si yıllık ortalama gelir olarak 1 288 lira beyan ederse, burada kaynak var demektir. Devletin buradan daha alaçağı bir şey var demektir. Noksan beyan edildiği apaçık, haykırıyor. Rakam, «ben noksanım diyor, hakikati ifade etmiyorum ben diyor, hakikat benim üzerimde» diyor, gösteriyor. Hükümetin getirdiği tedbirle bunun üzerine parmak basıyor. Yapılan bundan ibarettir.

Şuraya da işaret etmek isterim, kendi kendine kaynak doğmaz. Yatırım yapılarak kaynak doğar. Bütün özel teşebbüs bekler, şimdi Devlet ihalelere başlamış diye, beklerler, işitirsiniz bunları. Devlet ihaleleri ekonomiye hareket verir, alış veriş gelişir. - Siz belirli bir ölçüde, ulaşılmaması lâzımgelen seviyede yatırım yaparsanız ekonomi harekete gelir, kaynaklar teşekkül eder. Kaynaklar büyür. Fakat vergi alma, yatırım yapma yani kalkınma yapma nasıl gelişir? Bu kaynağın gelişmesi mümkün değil. Ne ekonomi ilmi, ne maliye ilmi yatırım yapılmadıkça kaynağın geliştiğini gösteremez. Yoktur böyle şey. Yatırım yapılacaktır. Kim yapacak? Devlet yapacak, özel teşebbüs yapacak, kabul ettiğimiz prensipler icabı beraber yapacaklar. Bizim plânımız, geçen gün de işaret edilmişti, emperatif değildir, yol göstericidir. 4,5 milyar lira gösterilmiştir, özel teşebbüs isterse bunun üzerine de çıkabilir. Kimse alıkoymaz. Yeter ki bu 4,5 milyon lirayı tamamlasın, yeter ki bu yatırımlarını plânın öngördüğü yönlerde yapsın. İstek bundan ibarettir. Bilmiyorum arkadaşımı tatmin edebildim mi? Hürmetlerimle. (Ortadan alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Maliye Bakanı Ferid Melen.

ZEYNEL GÜNDOĞDU (Erzincan) — Usul hakkında söz istiyorum.

BAŞKAN — Usulün hangi yönünden?

ZEYNEL GÜNDOĞDU (Erzincan) — Şu, halihazırda cereyan eden müzakereler hakkında.

BAŞKAN — Cereyan eden müzakerelerin usulü hakkında buyurun, Sayın Zeynel Gündoğdu.

ZEYNEL GÜNDOĞDU (Erzincan) — Muhterem arkadaşlarım, gerçi İktüzük kendilerine bu hakkı vermiştir ama bu hakkın biraz da yerinde kullanılması doğru olur zannındayım. Grup sözcüleri iner, komisyon sözcüsü çıkar. Komisyon sözcüsü iner, Maliye Bakanı çıkar. Milletvekillerinin fonksiyonu nerede kalıyor? Bunların acaba hiçbir fikirleri yok mu, bunlara cevap vermek mecburiyeti yok mu? Bunların hepsini toplasalar da, toptan cevap verseler, karşılıklı münakaşalara meydan vermeseleler daha iyi olmaz mı? Eğer komisyon konuşacak, grup sözcüleri konuşacak, Maliye Bakanı konuşacak ve bu konuşmalarla iktifa edileceksek buna bir diyeceğim yoktur. Bu hareketlerini yerinde bulmuyorum. Gerçi kendi haklarını kullanıyorlar, buna bir itirazım yok ama, biraz da bu hakkı insafla kullanmaları icabeder zannındayım. (Alkışlar)

BAŞKAN — Sayın arkadaşlarım; henüz konuşmaların kâfi görüldüğüne dair bir kifayet önergesi gelmiştir. O bakımdan Sayın Gündoğdu arkadaşımız haksızdır. Bu sebeple Riyaset tarafından milletvekillerine de söz verilemeyeceğine dair bir işaretle de bulunulmamıştır. Sayın Gündoğdu sırada ikinci durumdadır Binaenaleyh, elbette konuşma hakkını haizdir. Ve kendilerine söz verilmesinde acele etmeleri yersizdir.

Sayın Maliye Bakanı isterse şimdi konuşur, hakkı hıyarını kullanır, isterse diğer hatipleri dinledikten sonra konuşur. Bu hakkı haizdir.

Şimdi söz istiyor musunuz efendim? İktüzük kendilerine takdimen konuşma hakkını vermiştir. Kullanmak veya kullanmamak komisyona veya Bakana aittir.

Buyurun efendim.

MALİYE BAKANİ FERİD MELEN — Muhterem arkadaşlarım; Sayın Gündoğdu arkadaşımıza hak veriyorum. Bütün arkadaşlar konuştuğuktan sonra konuşacağım esasen.

Yalnız Sayın Tosbi bir mevzuu ileri attı. Bu akşam da tabii radyoda söylenecektir. Fikirlerde bir yanlış kalıntı olabilir, hemen tashih etmeye mecbur olduğum için. Ona munhasır olmak üzere bir ufak konuşma rica ettim. Müsamaha ile karşılamanızı rica ediyorum.

Sayın Sadrettin Tosbi'ye evvelâ şunu arz edeyim; bilmiyorum ben, kendileri de öyle mi

okutuyorlar, bir zaman Devlet varidatı deyince hakikaten daha çok vergi akla gelirdi. Halbuki, şimdi Devlet gelirlerinin 5 grupta mütalâa ederler. Tahmin ediyorum, kendileri de öyle okutuyorlar. Vergiler, Devlet emvali, ve işletmeleri, istikrazlar. Evvelce istikrazlar gelir arasında sayılmazdı. Ama, modern telâk-kilere göre gelirdir. Dış yardımlar, ki, bizim bütçede 2 milyara yakındır, bunu kibarca adı açık finansmandır. Muhterem arkadaşım şimdi hemen cevap arz edeyim. Bu vaziyet karşısında ne olmuştur?.. Biz 1963 te 12 100 000 000 lira tahmin etmiştik. Buna mukabil 11 450 000 liralık varidat elde ettik. Bu varidatın 8 milyar 400 küsür milyon lirası vergidir ve mütebakisi olan 3 milyar lira ise, işte tasarruf bonoları, özel fonlar, karşılık paralar, Devlet emvalinden elde edilenler olmak üzere diğer Devlet kaynaklarından sağlanmıştır.

Vergilerde artış 1963 te, 1962 senesi ile mukayese edersek %18 dir arkadaşlarım. Sayın Tosbi, demek ki, vergi artmadı, dediler. 1963 te 1962 ye nazaran vergilerde artış % 18 dir. Bunun 680 milyon lirası, 700 milyon liraya yakın kısmı, zam karşılığıdır, geri kalan 700 küsür milyon lirası da, normal gelişmelerden elde edilmiştir. Yani her iki unsur da vardır. Hepsi 1 milyon 300 küsür milyon liradır, mutlak rakam olarak artış sadece vergi miktarında. Bunun arz ettiğim gibi 680 milyon liraya yakın kısmı, geçen sene kabul buyurmuş olduğunuz vergi kanunları ile elde edilmiş olan hâsıladır. Mütebakisi de normal gelişmelerden doğmuştur. Ve her iki unsur da burada kendi rolünü aynamış bulunmaktadır.

Bu vesile ile bir başka şey daha arz edeyim: 10 seneden beri ilk defadır ki, Devlet bütçesi açksız kapanmıştır. Bunu da herhalde bu malûmâtı almakla sayın arkadaşımız sevinirler diye arz ettim. Hürmetlerimle. (Alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Diler, zatiâliniz Riyasete tarihi mevcut bulunmayan bir önerge vermişsiniz. Vergi kanunları üzerende grup sözcülerinden sonra milletvekillerinin de konuşabilmelerini temin için konuşmaları 15 er dakika ile tahdid edilmesini istersiniz. Önergenizde ısrar ediyormusunuz?

NIHAT DİLER (Erzurum) — Ediyorum.

BAŞKAN — Önergeyi okutuyorum.

Sayın Başkanlığa

Vergi kanunları üzerinde grup sözcülerinden sonra milletvekillerinin de konuşabilmelerini temin için konuşmalarını 15 dakika ile tahdid edilmesini arz ve rica ederim.

Erzurum
Nihat Diler

BAŞKAN — Önergenin aleyhinde buyurunuz Sayın Kemal Sariibrahimoğlu.

KEMAL SARIİBRAHİMOĞLU (Adana) — Muhterem arkadaşlar, gruplar konuşular, Komisyon Reisi veya sözcüsü arkadaşımız da konuşular; umumiyetle tessüs eden teamül şu:

Gruplar ve Hükümet konuştuktan sonra bir yeterlik önergesi gelir. Zaten milletvekilleri konuşamaz, bir veya iki milletvekili ancak konuşabilmiştir. Bunu da 15 dakika ile tahdid etmek herhalde Nihat Diler arkadaşımın maksadı olmasa gerekir. Bu itibarla, bu önergesini geri alacağını ve bir, iki arkadaşına da hiç olmazsa rahatça konuşma imkânı vereceğini ümit ediyordum.

Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Sayın Nihat Diler.

NIHAT DİLER (Erzurum) — Muhterem arkadaşlar; bu önergeyi verirken ben, Meclisi tam mânası ile takibeden ve kanunlar üzerinde hazırlanmış olan arkadaşların, konuşmak isteyen arkadaşların büyük bir kısmına söz vermek sureti ile fikirlerinden istifade edilmesi sadedinde kendilerine hak bahşedilmesi gayesi ile verdim. Yoksa, eğer bir iki kişi konuştuktan sonra bir kifayet takriri gelirse konuşur olmazlarsa bu takdirde hakikaten belki çok kıymetli, sistemli fikir sahibi olan kimselerin fikirlerini mahdut şekilde ifadelerine, meydan vermiş olacağım.

Benim kanaatim şudur ki; bu vergi kanunları hakikaten efkârı umumiyede ve aynı zamanda bütün diğer müesseseler içinde enine boyuna herkesin kendi fikrini ifade etmesine imkân veren bir mevzuudur. Bu mevzu üzerinde milletvekillerinin kendine has fikirleri vardır. Eğer asgari 13 kişiye söz verilmezse ki, bendeniz de 13 neyüm bu işte bu takdirde hakikaten hiçbir faydası olmayacaktır. Eğer, 13 - 15 kişiye söz verilirse, 15 er dakika içinde nihayet bu bir yekûn teşkil etmez, hakikaten bir nisbet dâ-

hilinde milletvekillerinin kendine mahsus fikirleri olup bu fikirlerini ifade etmesi için bu imkân verilir. Ve millî irade de bu suretle tecelli eder. Bugün de bir müzakere yapıldı, nispi seçimin faydalarından bahsedildi. Nispi seçimin hakikaten...

BAŞKAN — Konuyu dağıtmayınız lütfen, buna bağlayınız.

NIHAT DİLER (Devamla) — Önemli bir konu olduğu için arz ediyorum. Nispi seçimin âdil bir seçim sistemi olduğunu, düz ayna şeklinde millî iradeyi tecelli ettirdiğini ve bunun neticesinde de birtakım fikir sahibi kimselerin fikirlerini Mecliste temsil etme imkânını bulabileceği kanununu müzakeresi sırasında ifade edildi.

Şimdi rica ederim, hakikaten milletvekillerinin kendilerine mahsus fikirleri vardır. Bu kendilerine mahsus fikirlerini ifade etmek lâzım gelmektedir. Eğer adalet, hak bahis mevzuu ise, mümkün mertebeye en aşağı 15 veya 20 kişiye bu konuşma hakkını bahşetmek lâzımdır. Eğer kabul edilmezse, o takdirde isterseniz önergeyi geri alayım. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Sayın arkadaşlarım, Yüce Heyetiniz takdir buyurur ki, şarta muallâk önerge verilemez. Bu bakımdan Riyasetin tutumunu, daha evvelden, ileriye muzaf olmak üzere tâyin etmek lâzım gelir.

Bendeniz bu gibi kanunların müzakeresinde, söz sırası Milletvekillerine geldiğinde, bütçe müzakereleri sırasında da yaptığımız tatbikat üzerine 6 sayın arkadaşımıza söz vermeden yeterlik önergesini oya vaz'etmemekteyim. Bu sebeple yeterlik önergesi gelse dahi sırada olan 6 sayın arkadaşımıza söz vereceğim...

Ancak, Sayın Diler'in önergesinde böyle şartlı bir husus yoktur. 13 kişiye söz verirseniz, vermezsiniz, 15 dakikalık müddetle mukayyet kılınır, kılınmasın böyle şey yok.

Bu bakımdan, önergenizin oya konulmasını istiyor musunuz efendim?

NIHAT DİLER (Erzurum) — Konsun efendim.

BAŞKAN — Peki efendim, okuyoruz önergeyi.

(Nihat Diler'in önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Önergeyi oylarımıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Bundan sonra, şahısları adına konuşacak üyeler 15 er dakika ile mukayyet kılınmışlardır.

Sayın Kemal Sarıbrahimoğlu.

KEMAL SARIİBRAHİMOĞLU (Adana) —

İsmimi yazdırmış olmakla beraber bu mevzu üzerinde konuşmamak arzu ve niyetinde idim. Sebeline gelince, bundan evvelki Zirai Gelir Vergisi Kanunu ile 193 sayılı tadil tasarıları üzerinde ariz ve amik fikrimi ifade ettiğim ve asla ve kat'a kazanan insanın vergi vermesine karşı olmadığım, bilâkis, kazananın sosyal adalet ilkelerinin ışığı altında vergi vermesi ve kalkınmaya iştirak etmesi zaruretini delilleriyle ve aklımın erdiği, gücümün yettiği kadar dokûmanter bir şekilde izah etmiş ve ifadeye çalışmış olduğum halde birtakım aklıbaşında zannettiğim arkadaşlar dahi beni, aksi kanaati savunuyor şeklinde zannetmişler ve o şekilde empoze etmişlerdir.

Muhterem arkadaşlarım, bu memleket bizimdir, fakiri ile, zengini ile, orta hallisi ile. Bu memleketi evvelâ bu vatanın çocukları ve bu vatanın varlığı kalkındıracaaktır. Halktan varlıklı olanlar vergi şeklinde Devletin masraflarına iştirak edecekler, varlıklı olmıyanlar bedeniyle çalışacak, bu vatan lâıyk olduğu nurlu istikbale bir gün kavuşacaktır. Bundan hiçbir kimsenin şüphesi olmamalıdır. Varlıklı Türk çiftçisi, Türk köylüsü vergi vermelidir, vergi verecektir, vergi vermeye hazırdır arkadaşlar.

Şunu da ifade edeyim ki; Adana Milletvekili olmam dolayısıyla umumiyetle zannedildiği gibi, Adana'lı denince akla geldiği gibi, büyük arazi sahibi de değilim. Eğer 201 dönüm arazi verirlerse, toprağımın hepsini şimdiden ferağa hazırım, 201 dönüm verene.

Muhterem arkadaşlarım, yalnız şu var, ziraatle iştigal eden insanların dertlerini bilen insanım. Dâvalarım bilen insanım. O toprak içinde yağurulmuş, tabiatla mücadele etmiş ve her sene mücadele etmiş ve Devletin yapıcı, Devletin kurtarıcı elinin yardımından çoğu zaman asırlar boyu mahrum kalmış o insanların ıstırahını yakından tatmış insan olarak vicdanım müsaade etmiyor burada susmaya... Şayet burada Şefik İnan arkadaşım sated dışı konuşmasaydı yine de söz almıyacaktım muhterem arkadaşlarım. Evet bir tecrübe yapıyor, Türk köylüsü bir lâboratuvanın içine konulmuştur. Bu tecrübeden, öyle anlaşılıyor ki, Türk köylüsü geçecektir ve geçirilecektir. Birtakım otoritelerin, Kaldor gibi büyük

iktisatçıların aksi mütalâalarına rağmen bu tecrübenin içinden geçirilecektir.

Muhterem arkadaşlarım, buna da bir diyeceğim yoktur, geçsin.

Türk köylüsü vergi vermiyor, Türk köylüsü vergi vermek istemiyor, Türk köylüsü vergi vermekten kaçıyor ithamından kurtulması için bu tecrübeden de geçsin. Buna da şahsan razıyım. Ama ıstırahımın, Sayın Maliye Vekilinden ıstırahımın : Şayet bugünkü şekli ile Gelir Vergisi tatminkâr değilse, ne derece ve ne miktarda tatmin etmiyorsa o derece ileri götürsünler, tecrübe tam olsun arkadaşlar, ya bu sistem muzaffer, muvaffak olacaktır. Hakikaten ileri, hakikaten modern bir vergi sistemini Türkiye'de ziraatta tatbik etme imkânına sahibolacak, biz de bugünkü maliyecileri tebrik ve tebeil edeceğiz. Veya tam ve kâmil mânada tatbikine çalışılan bu vergi sistemi muvaffak olamayacak, o zaman da bu vergi sisteminin muvaffak olamadığını medeni ve olgun insanlara has bir açık kalplilikle ilân edeceğiz. Onun için, eğer noksan kalmışsa, tamamına, ne kadar ileri gitmek istiyorlarsa o noktaya kadar gitmelerini ıstırahm edeceğim. Bu tecrübe tam olmalıdır arkadaşlar.

Muhterem arkadaşlar, konuşmak istediğim bu da değil. Sayın Maliye Vekili tecrübeli bir arkadaşımızdır. Bunu elbette tartmışlardır, memleketin realiteleri içinde yoğrulmuş bir insandır. Açı, tatlı günleri görmüşlerdir, bilirler.

Muhterem arkadaşlarım, Sayın Şefik İnan arkadaşımız dediği, köylü vergi vermiyor, vermek istemiyor, yok. Benim karşısında olduğum budur arkadaşlar. Vergi vermek istemiyor değil, köylü vergi veriyor, köylü vergi vermek istiyor, lâzımsa daha da verecektir, vermesi lâzımdır. Kolay ve rahat usuller bulmak kaydıyla vereyim diyor. Dediği budur. Başka bir istediği yoktur.

Muhterem arkadaşlarım; Hükümetin bu getirdiği tasarıdaki asgari vergi dönüm üzerine vergi, ağaç üzerine vergi, mal, baş üzerine vergi kabul edilmiştir. Bunu bir ileri hamle kabul ediyorum, realitelerin kabûlünün şu veya bu şekilde, geç de olsa makul şekilde ele alındığı şeklinde kabul ediyorum ve kendilerini tebrik ediyorum. Sosyal ve iktisadi realiteler zorla ve kanun hükümleriyle değiştirilemez arkadaşlar. Ergeç hakikatler ve realiteler istedikleri istikamete bizi sevk ederler. Kanunlar muayyen ölçü-

de içtimai nizama bir vechе verir değiştirebilirler, o da ancak içtimai realiteyi gören insanların bu realiteyi olumlu yola doğru sevk etme çabalarının bir neticesi olursa. Bu itibarla ben, bazı grup sözcüleri arkadaşlarımla ifade ettikleri gibi asgari vergi şeklinde vaz'edilmiş bulunan, dönüm esasına verginin yerinde olduğunu, iyi bir tecrübe teşkil edeceğini ve bu tecrübeye müspet adımların ilk merhalesini teşkil edeceğini zan ve ümitmekteyim. Bu bakımdan bazı hukuk ölçülerine göre adaletsiz telâkki edilse dahi; madem ki, bir tecrübenin içine girmiş bulunuyoruz, bu tecrübenin kemaliyle ve iki taraflı yapılması için bu dönüm üzerine, baş üzerine, sayı üzerine verginin tatbik edilmiş olmasını memnuniyetle karşıladım.

Muhterem arkadaşlarım, Türk köylüsü vergi verir, dedim. Şöyle kaba taslak bir hesap yaptım : 1950 den bu yana yuvarlak hesap Türkiye'ye 70 000 traktör gelmiştir.

Muhterem arkadaşlarım, Sayın Şefik İnan Beyefendinin başında bulunup, hazırladığı kurduğu İstatistik Enstitüsünden aldığım rakamlara göre 1959 da 35 beygirlik, 16,35 beygirlik lastik tekerlekli traktörün fiyatı gümrüğe geldiği anda Gümrük Vergisi hariç altıbin Türk lirası, satış fiyatı asgari otuzbin lira... Hükümetten sordum, muhtelif vekâletlerden bir iki sene sonra cevabını aldım : 1961 de 35, 45, 55 beygirlik traktörlerin fiyatı ortalama 12 bin lira, Gümrük Vergisi hariç, gümrüğe geliş fiyatı, Gümrük Vergisi de üçbin küsur lira, hepsi 16 000 lira ediyor. Fakat 55 beygir kuvvetindeki bu traktörler bugün 55 - 60 bin liradır, arkadaşlarım. Aradaki 40 bin lira bu zavallı, kimsesiz, sessiz Türk köylüsünün sırtından ve cebinden çıkmaktadır ve bu en insaflı ölçülerle birkaç milyar liranın 1950 ile 1963, 1964 arasında Türk köylüsünün cebinden çıktığının bürhanıdır, delilidir. Muhterem arkadaşlarım, Türk köylüsü vergi veriyor, Türk köylüsü senede yüzlerce milyon lira vergi veriyor. Ama şöyle veriyor, ama böyle veriyor.

Şimdi de sulu zirai zehirlere veriyor. Milyonlar akıtılıyor sulu, tesiri olmayan zehirlere. Ziraat Bankasına borçlanıyor. Kurt mahsulünü yiyor. Ondan sonra ortada yakasına yapışacak kimseyi bulamıyor, bilâkis Devlet baba gelip çiftçinin yakasına yapışıyor arkadaşlarım. Evet vergi alınsın, evet bedenen çalışsın

zararı yok. Şehirli kardeşlerimiz faal vazifelerinde ve işlerinde devam etsinler, ilkokullarının yapımında çalışsınlar ama köylü kardeşlerimiz boş oturacaklarına çalışsınlar. Bu da kabul, bunu da teşvil ettik, plânda bunu da kabul ettik. Buna da bir diyeceğimiz yok. Ama Türk köylüsüne yardım eli uzatılsın.. Endirekt yardımlar yapılsın. Hiç olmazsa sulu zehirler önlensin. Traktörlerin 16 000 T.L. ya gümrüğe gelip, 7 000 T.L. na gümrüğe gelip 35 000 T.L. na, 55 000 T.L. na satılması önlensin. Tekel mi kurulacak, ofis mi kurulacak, bu aradaki farkı cebine indiren müesseseler ve insanlar saf dışı mı edilecek, ne yapılacaksa yapılsın. Çiftçi kazansın. Ucuza mal etsin, ihraç imkânları bulsun, kazansın da versin arkadaşlar. İsteddiğimiz bu.. Ricamız bu.. Ve Maliye Bakanının ve Hükümetin bilhassa söz sırası gelmiş, fırsat düşmüşken yüksek nazarlarına çekerim. Resmî rakamlar bunları söylüyor.. Bu sene Ziraat Odaları Başkanı Sayın Arif Ertunga arkadaşım 10 bin traktörün geldiğini söyledi. Onbin tane traktör bugün birkaç yüzbin liranın Türk köylüsünün cebinden şunun bunun kesesine aktarıldığının ifadesidir. Buna lütfen mâni olsunlar.

Muhterem arkadaşlarım; Türk köylüsü veriyor. Takatının üstünde veriyor, lâzımsa daha da verecektir ve ben şahsan bunun can ve gönülden tarafıyım. Türk köylüsü ne vermemiştir? Arkadaşlar; 1 200 senedir cep-helerde can mı vermemiştir, tahsildarlara malını vermemiştir, ne vermemiştir ki şimdi kazanıyorsa kazandığının bir kısmını Devlete vermesin? Verir, seve seve verir. Biz de diyoruz ki, bir usulünee alınsın, tatlı tatlı alınsın. Beş kazandırılınsın, zararı yok üçü alınsın. Hem de istenenden daha fazlasını vermek mümkün. Bunun yolları vardır, gösterdik, söyledik ama, ne yapalım illâ bu yola gidelim denir. Gidilsin buna da itirazımız yoktur. Söyledik, daha varlıklı olanlardan daha çok almanın usulü de vardır. Kalkınmamış köylere daha büyük ölçüde bu paralarla yardım etmenin imkânları da vardır. Bunları da söyledik. Ama bu tecrübe yapılacak, yapılsın. Buna da bir diyeceğimiz yok.

BAŞKAN — Bir dakikanız var, lütfen bağlayınız Sayın Sarıbrahimoğlu.

KEMAL SARIİBRAHİMOĞLU (Devamla) — Muhterem arkadaşlarım, tekrar ediyorum, varlıklı kişilerden ve adalet ölçüleri içinde, orta hallilerden, hattâ az varlıklılardan, varlığı, nisbetinde vergi alınmasının taraflısıyım. Türk köylüsünün vergi vermiyor ithamından kurtarılması neye mütevakıf ise ona da razıyım. Ve Hükümetin asgari vergi şeklinde getirdiği, dönüm, baş ve aded sisteminin ilerde Türk köylüsüne Hazinei maliyeye son derece faydalı adımların ilk merhalesi ve adımı olduğu içinde taraftarım. Bu noktada da Hükümeti tebrik ederim.

Teşekkürlerimle.

BAŞKAN — Sayın Sarıbrahimoğlu, siz lehindediniz.

Sayın Zeynel Gündoğdu, zatiâliniz üzerinde mi konuşacaksınız?

ZEYNEL GÜNDOĞDU (Erzincan) — Evet.

BAŞKAN — Buyurunuz.

ZEYNEL GÜNDOĞDU (Erzincan) — Muhterem arkadaşlar, halen iktisadi ve içtimai durumumuzun ne halde olduğunu görenlerin gerekse bir kısım cereyanların ve zorlamaların bizi nereye götürmek istediğini sezenlerin bu tasarıların gerekçesinin hedefini tâyinde güçlük çekmeyeceklerini ümid ederim. Bize yardım elini uzatan devletler halen bu tasarılarla ulaşılmasına çalıştığımız seviyede kendi vatandaşlarından vergi alarak bize destek olurken, bizim onların seviyesinden aşağı bir vergi politikası takibetmemiz en azından saygısızlık olur. Esasen bu yola girmemizi bize zaman zaman iyi niyetlerle tavsiye ettikleri de hepimizce bilinen bir hakikattir. İç bünyede ise vergi adaletinin teessüs etmediği ve ettirilmek istenmediği münakaşası senelerden beri mevcuttur. Bunu koz olarak ele alanlar ise karanlık emellerinin tahakkuku uğrunda iş sahiplerine ve kazananlara karşı iç alerjiyi tahrik etmektedirler. İşte bu tasarıların kabulüyle iyi niyetle yapılan veya dış tavsiyelere uymuş kötü niyetlerle tahrik edilen iç alerjiyi gidermiş olacağız.

Ben hiçbir tesirin altında olmayarak söylüyorum; servet sahibinin, iş sahibinin mülkiyet hakkının ve hususi teşebbüs sisteminin teminatını bu gibi tedbirlerde görüyorum. Onun için de gelen tasarılar şu parti-

nin, bu partinin gözüyle bakmıyorum. Bu gibi teşebbüsleri millî tedbirler olarak kabul ediyorum. Vergiye muhatabolup menfaatinin hangi noktada olduğunu görebilmekte olanların da benim gibi düşündüklerine inanıyorum. Yeter ki, bizler viedanları bulandırmıyalım. Tenkid ve tavsiyelerimizde realist olalım.

Vergiye muhatabolanlar varlıklı kimseler ve müstakil zümrelerdir, memleket için en faydalı kimseler de bunlardır. Bir memleketin yükselmesi bu tip vatandaş adedinin çokluğuna bağlıdır. Bence bu vatandaşlar camide tasarıları çekistiren imamın havasından kendisini kurtarmalı, mütaahhide düşman, varlıklıya hırsız, kazanana vurguncu gözüyle bakan zihniyetin karşısına dikilmelidirler. Hükümetin bu nevi buna benzer teşebbüslerinde Hükümete destek olmalı, memleketi sınıf mücadelesine itmek isteyenlere karşı cezai müeyyideleri işletmeye dâvet etmelidirler. Zaman zaman piyasada gezdiğimde memlekette sosyalist fikirlerin uyanmakta olduğunu ve bu fikirlerin bir kısım maksatlı kimselerin propagandasıyla servet düşmanlığı istikametinde geliştiğini bundan ise son derece endişe duyduklarını şikâyet yollu söyleyen iş sahipleri çok olmuştur. Sosyalist görüşlü olup dâvasında tamamen samimî olanlar vardır. Bu gibiler en az bizim kadar vatanperverdirler, aynı zamanda servet düşmanlarının bizler gibi karşısındadırlar. Bunun içindir ki, bu görüşte olanlardan ben endişe etmiyorum. Benim endişem suratına maskeyi takıp servet düşmanlığı yaparak iç bünyede bir sınıf mücadelesi yaratmak isteyenlerdendir. Peki bunları birbirinden ayırmanın, samimî olanları uyarmanın tedbirî nedir? İşte bu tedbiri bulabildiğimiz nisbette ki, tehlikeden uzaklaşmış oluruz.

Muhterem arkadaşlarım, bir ideolojiye karşı alerji duymak onu yok etmek için kâfi değildir. Bir ideolojiye karşı şikâyetçi olup tedbir vaz'etmemek, tavsiyelerde bulunmamak o meselenin karşısında bir nevi izharı aczetmektir. Bunun tedbirî ise sınıflar arasında sosyal adaletin teessüsüdür. Huzurunuzda gelen ve gelecek olan tasarılar ise bu gayenin istikametinde olan tedbirlerden bir kısmıdır. Varlık-

hıların adını hırsız, mütaahhidin adını sahtekâr, tüccarın ve sanayicinin adını vurguncu koymak suretiyle Türkiye birkaç yıldan beri bir sınıf mücadelesine zorlanmaktadır. Kısmen de başarı yolunda olduğu görülmektedir. Halen müstehlik zümrelerin müstahsil zümreler üzerindeki baskısı sezilmektedir. Halbuki bu baskıyı teşvik edenler, bunu yapanlar oturdukları zemini çökertmektedirler. Zira devletlerin ve milletlerin oturduğu en kuvvetli zemin maddidir. Bu maddiyatı temin eden de vergiye muhatabolan, Devletin sırtına yük olmadan kazanıp, Devlete vergi veren zümrelerdir. Onlara karşı açılan husumet kampanyası galip gelirse bu zemin çöker ve müstehlik zümrelerde oturdukları zeminle beraber çökerler. İşte o zaman geçici de olsa müsadere kanunlarını işletecek bir rejim gelir ama, ondan sonra ne olur bunu kestirmeye imkân olmaz ve millet ve memleket bir felâketin kucacağına düşmüş olur.

Aklı başında herkes bunu görmeli tedbir ve tavsiyelerini ona göre yapmalıdır. Halen camideki imamından dolmuştaki şoförüne kadar bir milyarlık vergi geliyormuş diye şamata koparmakta ve bu vesileyle de iktidar ağır şekilde itham edilmektedir. Gereğesi ne olursa olsun, gereğesi ne kadar kuvvetli olursa olsun vergi ihdası iktidarlar için yıpratıcıdır. Buna rağmen bir iktidar ki politik menfaatlerini bir kenara itmiş millî menfaatleri tercih yolundadır o iktidarı tenkid değil, takdir etmek en azından viedan borcumuzdur.

Gelecek tasarıları Sayın Başbakan da efkârı umumiyeye korkunç bir eda ile tanıtmışlardır. Halbuki tasarıların hüviyeti içine girilirse üstelik âdil olduğu görülür, gelen tasarılar kısmen yeni mükellefler kazandırmakta, kısmen de vaktiyle bizi dinlemediklerinden bir sene evvelki neksanlarını ikmal etmekte, en mühimi ise kaçakçılığı önleyici bâzı müeyyideler getirmekte ve hepsinin zarureti münakaşa kabul etmiyecek kadar meydandadır. Onun için işin o faslını ben kapatıyorum. Vergide sosyal adaleti teessüs ettirecek her teklife evet diyelim. Benim endişem vergi ağırlığı değildir. Zira servetlerin ve sistemlerin teminatını vergi adaletinin teessüsünde görenlerdenim. Benim endişem oturduğumuz zeminin çökmekte olduğunu görmekten ileri geliyor. Halen piyasada çöküntü devam etmektedir. Son aylarda protestoya uğrayan tüccarın

adedinin çok arttığını misal olarak gösterebilirim.

Sayın arkadaşlarım, benim bu istikametteki feryadım senelerden beri bu kürsüden devam etmektedir ve yazık ki aldığım cevaplar bu gibiler enflasyon devrinin türedileridir. Hesabını bilen tüccar bu durumda değildir, şeklinde olmuştur. Eğer Hükümet hâlâ aynı zihniyette ise çöküntünün önüne geçemiyecektir. Beklediği vergiyi tahsil edemiyecektir, servetlerin dışarıya kaçmasına mâni olamıyacaktır, hileli ve zaruri izahlar karşısında banka alacakları tehlikeye girecektir. Yeni teşekküller olmayacak, mevcutlar kısmen çökecek kısmen de kabuğuna çekileceğinden işsizlik çoğalacaktır.

Hükümete söylüyorum: Vur ama dinle. Vergiyi al ama zemini sağlam tut. Fertler olarak, hattâ partiler olarak ve millet olarak birbirimizin ak dediğine diğerimiz kara demiyelim. Hakikat budur. Bir taraftan Hükümet şu serd ettiğim endişeleri görmemezlikten gelirse diğer taraftan bir kısım arkadaşlarımız aktarma bütçelerine dahi yeminli bir mühür sadakatiyle kırmızı oy vermeye devam ederlerse reform gayeleri lâfta kalacaktır. Eğer Türkiye’de kaybedilmiş zamanların terakkisi için reformları muvaffak kılmak istiyorsa ben evvelâ millete bir zihniyet reformunu ön görürüm. İşte o zaman önümüzdeki bütün barikatları yıkmış oluruz. Aksi takdirde 50 sene sonra gelecek Hükümetler ben reform yapacağım diye bu Mecliste programlar okuyacaklardır.

Cemiyetimizin bünyesinde bir sarsıntı vardır. Sebabi de Türkiye’de sosyal uyanışa iktisadi gidişin ayak uyduramamasından ileri gelmektedir. Hislerden tecerrüdedip realiteyi görelim, nazari görüşlerden sıyrılıp kâr yolunu bulalım. Bu tasarılar şimdilik oy verelim, daha verimli şekli varsa bilâhara tebdili eihetine gidelim.

Muhterem arkadaşlarım, vatani kurtarmak için evvele kanını esirgemeyen bu millet, varlığını korumak için, kardeşinin refahını sağlamak için vergi vermekten kaçınmıyacaktır. Plânın tatbikatının ehemmiyeti hepimize malûndur. Halen müspet neticelerini de vermeye başlamıştır. Ben kendi seçim bölgemden bir misal vermek suretiyle bunu isbata çalışacağım.

Muhterem arkadaşlarım, sultanlar devri dâhil, Cumhuriyet idaresinin tek partili, çift partili devirleri dâhil plânın benim memleketime

iki senede götürdüğü bu devirlerin iki mislidir. Gayet tabii ki plân yalnız Erzincan'da işlemiyor. Vergi verecek seviyeye gelmiş insanların vergi vermemesini burada müdafaa etmek de yanlıştır. Bugün için bunları aldatmak olur ama yarınlarını tehlikeye sokmak olur. İstismarın karşısında sistemlerin yanında olan bir zihniyet özel teşebbüsün samimi dostu ve koruyucusudur. Bu kanunlar çıktıktan sonra yurdun her tarafında hesabını madde madde vereceğiz. İşte o zaman şimdi atla koğan bir kısım arkadaşlarımızın yaya kaldıkları anlaşılacaktır.

Maddeler ve tasarıların zirai bölümlere ait kısımlarına da bir nebzecek değinmek isterim.

Muhterem arkadaşlarım; zirai tasarıların bu haliyle işlemeyeceğine bendeniz şimdiden inanmış bulunuyorum. Bundan iki sene evvel yine bir vergi meselesi mevzu bahis olurken satış vergisinin ziraat için en mühim vergi olduğunu iddia etmiştir. Buğdayın Ofiste satılırken, fındığın borsadan geçerken, pamuğun borsadan geçerken, üzümün, tütünün tekelden geçerken küçük bir nisbette satış vergisi kesilmesi bugünkü beklenen 200 milyon lira yerine bir milyar lira getirecektir. Bu paralar satılırken tahsil edileceğinden tahsildar vatandaşın karşısına dikilmeyecektir. Hem varidat yükselecektir ve dolayısıyla vatandaş da incilmeden satarken kolaylıkla parasını ödemiş olacaktır ve miktar da 200 milyon liradan bir milyar liraya çıkacaktır.

Ortalama kâr haddinin üzerinde de fazla tizlik gösterilmesinin bendeniz doğru olmadığı kanaatindeyim. Şahsi masraflar için verilen beyannamelerdeki bazı dokümanlar vergi kaçaklığına yardımcı olacaktır.

Şimdi, bir avukat, bir doktor tasavvur edin Biz, vergi kaçakçısı deyince tutmuşuz bugün vergi veren büyük tüccarların büyük müesseselerinin yakasını. Değildir arkadaşlar. Eğer vergi kaçaklığı varsa umumdür. Bugün doktorların durumunu da ele alacak olursak açık verir, avukatların durumunu da ele alacak olursak, gayet tabii hepsi değil, açık verir. 18 bin lira ev icarı ödiyen bir doktor, 18-20 bin lira ev icarı ödiyen bir avukatın senelik kazancı senelerden beri 4 binin üzerine çıkmazsa gayet tabiidir ki, bunu önleyici bazı müeyyideler getirmek zarureti doğar.

BAŞKAN — Sayın Gündoğdu, bir dakikanız kaldı. Lütfen sözünüzü bağlayınız.

ZEYNEL GÜNDOĞDU (Devamla) — Sayın Ertunga bana 5 dakikalarımı lûtfettiler. Müsaadelerinizi istirham ederim.

BAŞKAN — Yalnız bundan sonra söz sırasının kime aidolacağı hakkında katı bir fikir yok. Çünkü bir önerge var; önergeyi oyluyacağım.

ZEYNEL GÜNDOĞDU (Devamla) — Müsaade edin de Ertunga'nın lûtfettiği beş dakikayı da kullanayım.

BAŞKAN — Sayın Gündoğdu, bu mümkündür ama bundan sonra söz sırası kimindir, belli değil. Sayın Ertunga lehinde, aleyhinde üzerinde söz istemiş olduğunu boyan etmedi. Bundan sonra bir önerge var. Önergeyi oyluyacağım, ona göre söz sırası takarrür edecek.

ZEYNEL GÜNDOĞDU (Devamla) — Peki Sayın Başkanım.

Gerek ortalama kâr haddi, gerekse vergi beyannamelerinin âleniyeti, kaçakçılığı önleme gayesine matuftur. Türkiye'nin iç bünyesindeki açığı vergi kaçaklığından, dış tediyereki açığı ise kısmen hükümetlerin bilerek tedbir almamasından, kısmen de döviz kaçaklığını önleyememesinden ileri gelmektedir. Her türlü imkânları bizden dar olan fakat bugünkü duruma göre yaşayış itibariyle bizden nüfus nisbetine göre, çok ileri olan Yunanistan'dan bir misal vermek suretiyle bu hususta bir kanaat arz etmeye çalışacağım sizlere :

Muhterem arkadaşlarım; Yunanistan'ın elde ettiği malûmata göre senelik ithalâtı 650 milyon dolârmış. İhracatı 250 milyon dolârmış. 400 milyon dolârını bakım nerelerden temin ediyor; 100 milyonu turizmden alıyor. Bu imkân bizim de elimizde mevcuttur. 125 milyonunu deniz ticaretinden alıyor.

Peki, bizde deniz ticareti yok mu? Var... Fakat onlardaki deniz ticareti ferdin kuvvet ve kudretine dayanmakta; bizdeki, deniz ticareti de Denizeilik Bankası gibi bir bataktanenin elinde bulunmaktadır.

BAŞKAN — Sayın Gündoğdu, müddetiniz bitmiştir.

ZEYNEL GÜNDOĞDU (Devamla) — Bir dakika efendim.

BAŞKAN — Eğer direniyorsanız, Yüce Meclisi hakem yapalım. Yüce Meclis konuşmanızı arzu ederse dinlemek hususunda oyunu izhar eder. Dinlemek istemezse oy vermez.

ZEYNEL GÜNDOĞDU (Devamla) — Direniyorum ve konuşmamı bitirmeme müsaadelerini rica ediyorum.

BAŞKAN — Sayın Gündoğdu'nun bu müddet ile mukayyet kılınmaksızın, konuşmasının devamını oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir. Devam buyurun efendim.

ZEYNEL GÜNDOĞDU (Devamla) — Hepinize teşekkür ederim.

Açığının 125 milyon dolârı da - bilhassa buraya da nazarı dikkatlerinizi çekmek isterim - dışardaki kendi vatandaşlarından ve kendi ırkıdan olanlardan gidiyormuş. Bu 125 milyon dolârın 50 milyon dolârının bizden gittiği bâzı malûmat ve bilgilere dayanılarak iddia edilmektedir.

Muhterem arkadaşlarım, tekrar ediyorum, vergi kanunlarına müsbet oy vereceğiz ama, esas kurtarıcı yol olan şu noktalara Hükümetin dikkatini çekmek isterim :

1. Oturduğu zemini sağlam tutsun. Vergi veren vatandaşı kazandırsın ve çökiüntüden kurtaracak tedbirleri alsın.
2. Kaçakçılığı önleyici tedbirleri alsın.
3. Döviz kaçakçılığını önleyici tedbirleri alsın.
4. Tasarruf tedbirlerine biran evvel başlasın.
5. Zarar eden İktisadi Devlet Teşebbüslerinden süratle çekilsin ve zaruretinde yeni teşebbüslere girişmesin.

Muhterem arkadaşlar; bu vesileyle, bu âleniyet maddesi üzerindeki görüşlerimi de arz etmiş oldum. Bu âleniyet maddesi üzerinde de bir nebzecek durmak isterim. Bu da çok büyük fikir ayrılıklarına yol açmıştır.

Muhterem arkadaşlar; bu maddeyi ele alırken, cemiyetin yapısı üzerinde de bir nebzecek durmak lâzım. Halen bugünkü vasat içerisinde başarı göstreni takdir eden çok az; husumet duyan ise, daha fazladır. Bu bakımdan ilândan şu mahzurlar doğacaktır; şantaj müessesesi işliyecektir. Çok kazanırsa kıskananlar olacaktır.

Ticarette arayıp bulan kazanır. Fırsatlar köşelerde gizlidir. Bunu arayıp bulan kazanır. Bu

arayıp bulma zevkini bu arayıp bulma fikrini öldürecektir. Arayıp bulan, birinci senede kazanırsa, bunun kazancı da bol gözüdürse, onun üzerine birtakım cureunadır, rakabetler hücum edecektir ve o iş dejenere edilebilecektir. Dejenere edilen bir işten de ne millete, ne de onun yaratacısına bir fayda gelmeyecektir.

Bir noktaya daha işaret etmek isterim : Zihniyet ile bugünkü görüşü ortaya koymak bakımından ehemmiyeti vardır.

Muhterem arkadaşlarım, çok kazanan, çok veren üzerinde duruyorum. Göztepe'de bir vatan- daş yolu dâhil modern bir mektep yaptırmış, Devlete hediye etmiş. Otobüs durağında konuşan iki arkadaş, bunu nakleden bir milletvekilidir, arzu edenlere ismini verebilirim, konuşmayı dinliyen bir arkadaş... Efendim, iki arkadaş konuşuyorlar : «Bakın şu mektebi filân zengin yaptırmış, vermiş.» Diğerinden aldığı cevap şudur : «Gayet tabii yaptırır, verir. Kimbilir namussuz herif memleketten ne kadar vurmuşsa, baksana burada mektep yapacak seviyeye gelmiş.»

Bu tedbirlere giderken bunların nazarı itibara alınmasının yerinde olacağı kanaatindeyim.

Çalışanda da nemegerekecilik doğacaktır.

Patronunun bilânçosunu, 400 milyon lira kârla kapattığını gören müstahdemin «Canım baksana şu adama işte bu seviyeye kadar gelmiş bizim sırtımızdan şöyle oluyor...» ve o kadro içinde nemegerekecilik doğacaktır.

Kâr az verilirse çalışan kadroda panik yaratılacaktır. Panik olacaktır, herkes başının çaresine ne bakacaktır.

İkincisi, kredi müesseseleri elini ayağını çekecektir. Bankalar belki maddi bilânçolara dayanacak, şuna buna dayanacak ama piyasanın bizzat kendi kendisine açmış olduğu kredi müessesesi belki işlemez hale gelecektir. Bankalardaki zihniyet zaten bugün hepimizce malûmdur. Alacaklı alacak hususunda güçlük çekecektir.

Bizdeki durum şudur :

Alacaklı gelir insanı yatak odasında bulur, parasını ister. Fakat borçlu, mutlak surette değilse bile ekseriya caddeyi değiştirir. Buna rağmen, muhakkak ki, kaçakçılığı önliyen bir tedbirdir, onun için (evet) diyelim, ama ferdin listesinin yanına, İktisadi Devlet Teşekküllerinin de şu beyanlarının ilâvesiyle bir listenin asılmasını talebediyorum :

1. Bu İktisadi Devlet Teşebbüsleri, kaç lira ile çalışıyor? Sermayesi ne kadar?
2. Bankadan yüzde kaç faizle para alıyor?
3. Hangi imtiyazlı kanunlardan istifade ediyor?
4. Devlete yüzde kaç ve ne miktar vergi ödüyor?

Arkadaşlarım, işte o zaman imtiyazlı kanunlara dayanarak ithalât yapan ve yine imtiyazlı kanunlara dayanarak % 100 kârla satış yaptığı bir nevi vasıtalı vergi olarak halktan tahsil ettiği sırf soya yağından kazandığı 84 milyona rağmen yine de bilançosunu zararla kapatan bir kısım tufeyli Devlet teşebbüslerinin de hali bu suretle anlaşılmalı olacaktır. Devlet eliyle zengin olanlar varsa onun daha feciinin de olduğu hakikati bir kere daha anlaşılacak ve bunu halk göziyle görmüş olacaktır. Bu şart yerine getirildiği takdirde ben âleniyete hüsnü kalble evet diyorum. (Alkışlar)

Akar yakıt ve gümrüğe yapılan zammın da pahalılık yarattığı iddia edilmektedir. Muhterem arkadaşlarım, evvelden düşünülerek, hesaba dayanarak getirilecek bu gibi zamların doğuracağı pahalılıktan korkulmaz. Bu gibi tedbirler zamanında cesaretle alınmaz, paranın da dış kıymeti düşer, ithal imkânları azalır, arz ve talep arasında derhal boşluk vukubulacağından korkulacak pahalılık işte o zaman doğar.

Bu hususta kanaatlerinizi takviye için iki küçük misal arz edeceğim : Süveyş Kanalı kapanmışında, benzin ve mazot karaborsaya düştü, korkunç bir fiyat artışı oldu. Neden? Arz ve talep arasında boşluk doğduğu için. Yine imkânsızlık yüzünden ithalâtı yapılamadığından, bin liralık oto lâstığı beş bin liraya çıktı. Eğer o zaman bu gibi hesabi yollardan yürünseydi, para gücünü kaybetmezdi, ithal imkânlarımız mevcud olurdu ve yapılan zam belki bin liralık lâstığın fiyatını 1 250 liraya yükseltirdi ama aradaki 250 lira fark da vergi yolu ile Hazinesinin kasasına girerdi. 250 lira yerine 4 bin lira karaborsacının cebine girmezdi. İşte bu sebeptir ki, yapılan zamlar hesabiyle yapıldığı için neticeye tesir etmeyecektir.

Tasarruf, tasarruf derken Sayın Şefik İnan Beyefendi başka meseleler üzerinde gayet aşkla durdular. Ama tasarrufa gelince, biraz kenardan ve köşesinden geçtiler.

Arkadaşlarım tasarrufun da yolları vardır. Fakat tasarrufun yolları nedir? Tensikatla tasarrufa gidilemez. Türkiye'nin bünyesi buna müsait değildir. Tasarrufa yeni iş sahaları açmakla gidilir. Yeni iş sahalarının doğması için de Devletin desteği gerekir. Burada göz yaşı döker edasıyla şikâyet etmek zordur ama tedbir değildir arkadaşlarım. Özel teşebbüs, «yol yapmam, mektep yapmam» demişmiş. Özel teşebbüs sistemine her vesileyle ile bu şekilde hücum etmenin doğru olmadığına kaanım. Özel teşebbüsün istismarını önliyelim ama, sistemini tahribetmiyelim. Özel teşebbüsün istismarını önlemek millî menfaatin bir icabıdır. Fakat sistemi tahribetmek de millî menfaatlere aykırıdır, zannederim. (Bravo sesleri, alkışlar)

Hacca gidenler üzerinde duruldu. Bu yolda ne dersem Anayasanın teminatı altındadır ve çok söylenmiş bir sözdür. Muhterem arkadaşlarım, Hacca gidenler var ama onun yanısıra, yanibaşında Avrupa'ya varyete seyretmeye gidenler var. (Bravo sesleri, alkışlar) Bunlar üzerinde neye hiç dummuyoruz? (Bravo sesleri, alkışlar)

Hacılara burada hücum edeceğimize onları yetiştirememişiz, eğer yetiştirmiş olsaydık, onlar da bizim gibi düşüneceklerdi. Hacılara burada hücum edeceğinize bizim de bir hac kadar varidat sağlayacak imkânlarımız var. Onlara hücum yerine, kafamızı, Efes'i nasıl yapalım da dışarıya vermiş olduğumuz hac dövizinin 20 mislini içeriye sokalım şeklinde Efes için tedbirlere yormalıyız. Tarihî yerlerimiz için tedbirler almalıyız. Her vesileyle böyle sivri lâflar konuşup, şunu bunu incitme yoluna gitmemeliyiz.

Bahsettiğiniz imkândan dolayı hepinize teşekkür ederim. (Alkışlar)

BÂŞKAN — Sayın arkadaşlarım, müzakere edilen meselenin lehinde aleyhinde ve üzerinde olarak söz sırasının münavebe ile tanzim edileceğine dair bir önerge var. Okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

Konuşmaların, lehinde, aleyhinde ve üzerinde olarak tesbitini ve buna göre sıraya konmasını arz ve teklif ederim.

Antalya
İhsan Ataöv

BÂŞKAN — Oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İçtüzüğün 85 nci maddesi gereğince lehinde, aleyhinde ve üzerinde olarak söz verilecektir.

Şimdi Sayın Sarıbrahimoğlu lehinde konuşmuştur. Sayın Zeynel Gündoğdu üzerinde konuşmuştur. Bundan sonra sırada bulunan arkadaşlarımızı bu esasa göre kaydediyorum.

Sayın Arif Ertunga.

ARIF ERTUNGA (İzmir) — Aleyhinde.

BAŞKAN — Sayın Mustafa Kemal Karan.

MUSTAFA KEMAL KARAN (Amasya) —

Lehinde.

BAŞKAN — Sayın İsmail Hakkı Yılanlıoğlu. (Yok sesleri) Yok.

Sayın Ahmet Üstün.

AHMET ÜSTÜN (Ankara) — Üzerinde efendim.

BAŞKAN — Sayın İlyas Kılıç.

İLYAS KILIÇ (Samsun) — Lehinde söz istiyorum.

BAŞKAN — Sayın Arif Hikmet Güner. (Yok sesleri)

Sayın İhsan Ataöv.

İHSAN ATAÖV (Antalya) — Aleyhinde efendim.

BAŞKAN — Sayın Halûk Nur Bâki. (Yok sesleri)

Sayın İsmet Kapisız.

İSMET KAPISIZ (Yozgat) — Üzerinde konuşacağım.

BAŞKAN — Sayın Yusuf Aktimur.

YUSUF AKTİMUR (Adana) — Aleyhinde efendim.

BAŞKAN — Sayın Nihat Diler.

NIHAT DİLER (Erzurum) — Üzerinde.

BAŞKAN — Sayın Zeyyad Kocamemi. (Yok sesleri)

Sayın Necmeddin Küçükker.

NECMEDDİN KÜÇÜKER (Gümüşane) — Üzerinde.

BAŞKAN — Sayın Aziz Zeytinoğlu. (Yok sesleri)

Sayın Mehmet Turgut.

MEHMET TURGUT (Afyon Karahisar) — Aleyhinde efendim.

BAŞKAN — Sayın Sabri Keskin.

SABRİ KESKİN (Kastamonu) — Aleyhinde.

BAŞKAN — Sayın Ekrem Dikmen. (Yok sesleri)

Sayın Abdurrahman Güler? Yok.

Sayın Selâhattin Güven? Yok.

Sayın Kadri Özek.

KADRI ÖZEK (İzmir) — Konuşmıyacağım.

BAŞKAN — Vazgeçti.

Sayın Ali Dizman.

ALİ DİZMAN (Tokat) — Vazgeçtim.

BAŞKAN — Sayın Sarıbrahimoğlu, lehinde. Sayın Zeynel Gündoğdu üzerinde konuşmuştur.

Sayın Arif Ertunga; aleyhinde buyurun.

ARIF ERTUNGA (İzmir) — Sayın Başkan, kıymetli arkadaşlarım; müzakere edilmekte bulunan 193 sayılı Gelir Vergisi kanunu tasarısı hakkında görüşlerimi arz ederken bu tasarının sadece Zirai Gelir Vergisi kısmına temas edeceğim.

Arkadaşlarım, hakikaten bir memlekette bütün işçiler vergi verirken bütün memurlar, bütün çalışanlar ve muayyen geliri olanlar vergi verirken elbette ki çiftçilerin de vergi vermesini istemiyen bulunamaz. Hakikaten çiftçilerimiz kendi kazançları nisbetinde vergi vermeli-dirler. Nitekim % 7 kalkınma hızını temin için Hükümet iç finansman kaynaklarına müracaat ettiğinde çiftçilerimiz de kendi kudretlerine düşen payı pekâlâ seve seve vereceklerdir ve vermek istemektedirler. Yalnız, bu vergiyi verirken kendilerinin adalet ve istikrar içinde olmalarını istemektedirler ve istemlerini de kolay anlaşılır bir şekilde pratik yoldan olmasını arzu ederler. Çiftçiler tarlada işini gücünü bırakıp maliye kapılarında sürünmek ve formalitelere boğulmak istemezler. Bu hususu dikkate almak gerekmektedir.

Kanun tasarısının komisyona geliş şeklinde muayyen mevzular üzerinde durmak gerekirse şunu görüyoruz: Hükümetin getirdiği tasarı götürü gider emsalinde yani bir malın istihsalinde masraf olarak kabul edilen götürü gider emsalini yüzde 60 olarak getirmiştir. Halbuki komisyon bunu yüzde 70'e çevirmiştir. Yüzde 70 in çok isabetli olduğunu ifade etmek isterim.

Arkadaşlar, Maliye Vekâletinde bulunan Merkez Komisyonuna geçen seneki tatbikattan muhtelif illerden bu götürü gider emsali için muhtelif rakamlar gelmiştir. Bu rakamların

Resmî Gazetede yayımlandığına göre hepsi yüzde 70 in üzerindedir. Yalnız birkaç ilde ve birkaç mahsule aidolmak üzere yüzde 70 in altında götürü gider emsali tesbit edilmiştir. Halbuki bunun yüzde 70 olmasında büyük bir isabet vardır. Bunu aynen benimsiyorum.

Türkiye Ziraat Odaları Birliğinin ilmî bir komisyon kurarak yüksek ziraat mühendislerinden, hattâ maliyecilerden ve çiftçilerden kurduğu komisyonda tesbit edilen Türkiye'deki götürü gider emsalinin bütün mahsullere aidolan miktarları hiçbir zaman yüzde 70 in üzerine geçmemiştir. Bu sebeple yüzde 70 götürü gider emsali hakikaten komisyonun değiştirilmesiyle isabetli olmuştur. Ondan sonra arkadaşlar, şunu ifade edeceğim. 25 bin liralık yekûn yıllık satış tutarının, tasarındaki tutarının, 30 bin liraya çıkarılmış olması da hakikaten yerindedir. Yani Hükümetin tasarısı ile komisyonunun değiştirmiş olduğu şekil yerindedir. Bugün komisyon Hükümet tasarısına nazaran, yüzde 20 bir artış kabul etmiş, diğer dönüm üzerinden de, ağaç adedi üzerinde de, hayvan adedi üzerinde de aynı nisbetlerde çıkarma yapmıştır. Bunlar hakikaten yerinde bir hareket olmuştur. Şunu bilhassa belirtmek isterim ki, Hükümet tasarısına nazaran komisyonun getirmiş olduğu şekil eidden yerindedir.

Hattâ şunu ifade edebilirim ki, çiftçilere karşı komisyon eidden cömert davranmıştır. Simdi daha evvel birçok propagandalar yapıyordu. Deniliyordu ki her dönümden 18 lira vergi alınacak, her hayvandan şu kadar vergi alınacak. Bu gün komisyonun getirmiş olduğu tasarıda görüyoruz ki doğrudan doğruya getirdikleri nisbetler çiftçiler için ölü olarak ifade ediyorum, sıkıcı değildir. Meselâ hububatta 300 dönüm getirmiştir. Gayet normaldir. Bakliyatda, ayçiçeğinde, ayıyonda, susamda, ketende 220 dönüm getirmiştir. Pamukta 150 dönüm getirmiştir. Bütün bu ölçülerin üzerinde çiftçi mükelleflere tabi olacaktır. Tütünde, çayda, sebze 50 dönüm getirmiştir. Bağ, incirde 150 dönüm, meyva verebilecek hale gelmiş olan zeytinde 1 500 ağaç getirmiştir.

Ben zeytinciyim arkadaşlar, 1 500 ağaç vergi mükellefi için büyük bir rakamdır. Yani 1 500 ağaç olan bir zeytineci bulmak bir ilçede çok güçtür. Binaenaleyh komisyonun kabul ettiği esas-

lar hakikaten mükellef bakımından çiftçi için sıkıcı değildir arkadaşlar, bunu kabul etmek lâzımdır. (Ortadan, soldan «aleyhte konuş» sesleri) Aleyhte konuşacağım ama lehte olanları da ortaya dökmek bir kadirşinaslık vazifesidir. Sezar'ın hakkını Sezar'a vermek lâzımdır. Bugün komisyonun getirdiği ölçüler üzerinde çiftçiyi sıkıyor diye ortaya atılmak hakikaten yanlıştır arkadaşlarım. Bunu bilhassa ifade etmek isterim.

Bugün 250 tane koyunu olan vergiye tabidir. Arkadaşlar rica ederim 40 - 50 inek vergiye tabidir, deniyor, gelen komisyon tasarısında. 50 tane ineği olan insan bal gibi vergisini verir. 50 tane ineği olmak büyük bir meseledir. Bu itibarla gelen ölçülerde hakikaten bir cömertlik vardır, bir insaf vardır. Ben için bu tarafında değilim.

Ondan sonra arkadaşlar, benim üzerinde durduğum nokta şu: Geçen sene bu vergi geldiği zaman, çiftçilere tatbik edildiği zaman Hükümet yüz milyon lira varidat ümidediyordu, 27 milyon lira aldı. Bu sene Hükümet 200 milyon lira varidat umuyor. Mükelleflerin adedini genişletti bunun ne kadarının alınacağı üzerinde mütereddidim, arkadaşlar. Sahsan çiftçiyi töhmet altında bırakmıyacak, Hükümeti müteessir etmeyecek bir şekil de pekâlâ bulunabilirdi. Zaten bâzı muhalefet partisi sözcülerinin bilhassa Sayın Adalet Partisi Sözcüsü İhsan Gürsan Bey'in ifade ettikleri sözler vardır. Geçen gün bunları zaptettim. Bu temas ettiğim prensibe avkırı havanda bulundular. Yani tasarının getirmiş bulunduğu dönüm esasının, ağaç adedi esasını ve hayvan basına olan iptidai bir usüldür diye ilân ettiler. Reform tasarılarına avkırıdır dediler. Sosval adalet gereklerine avkırıdır, diye kelimeler bulurdular. Arkadaşlarım biz şunu ifade etmek isteriz ki, bugün çiftçilerimiz Gelir Vergisi defterine ve bunun faturalarına tabi olmaktan zivade böyle bir usulün yerleşmiş bulunmasını canı gönülden desteklemekte ve istemektedirler. Geçen gün bundan 10 gün evvel... (Soldan anlaşılmalı müdahaleler) Gelirsiniz burada ifade edersiniz, Sayın İhsan Bey siz efendi bir insan-sunuz, dinlersiniz, rahatça beni dinlersiniz, ondan sonra fikirlerinizi söylersiniz. Ziraat Odaları Birliğinin bundan 15 gün evvel Ege'de bir toplantısı oldu. Balıkesir, Manisa, İzmir, Adana, Denizli, Muğla'nın bütün çiftçileri burada

toplandı. Orada hemen hemen ittifakla bir karar aldılar. Dediler ki: «Bizi böyle Gelir Vergisi gibi güç bir şeye sokmayınız. Bizi hakikaten tasarıda da alt bir ölçü olarak kabul edilen bu dönüm esaslarını ağaç esaslarını ve hayvan başına esaslarını bir küçük çiftçi muafiyeti tanıyarak, yani küçük çiftçiye bir ölçü tanıyarak ama büyük çiftçiye doğru gidildikçe kademeli olmak suretiyle bu esasa sokun dediler. Binaenaleyh bu hiçbir zaman götürü bir usul değildir. Kaldı ki arkadaşlarımın ifade ettiği gibi, masraf esasına, deftere dayanan bir Zirai Gelir Vergisi kabul edildiğinde bazı çiftçiler yüzde 99 masraf göstermek suretiyle çok az vergi veriyorlar. Şefik İnan Bey burada söylerken ben bir çiftçi olarak üzüldüm. Bütün çiftçiler vergi vermek istemektedirler. Bütün çiftçiler vergi vermek suretiyle büyük bir töhmetten kurtulmak istiyorlar. Ama diyorlar ki biz bu vergiyi verirken pratik yoldan verelim, kolay yoldan verelim ve biz bunu verirken rahat edelim, gayet güzel bir şekilde Devletin istediğinden daha fazlasını verelim, diyorlar. (Soldan Aşar meselesi, sesi) Aşar meselesi değil. Bir çiftçi bugün kendi ektiği dönümünü kademeli olarak verecek olursa nasıl ki tüccarlardan istiyoruz bunu köy odalarının kapısına asarsa o çiftçinin ektiğini hiç kimse kaçırılmaz. Köyde herkez bunu bilir. Eklimesi, çapalanması, sulanması 8 - 10 ay süren mahsuller vardır. en azından 5 - 6 aydan başlar. Binaenaleyh katıyen kaçırma diye bir şey olamaz. Köyde herkes birbirini bilir. Kimin ne ektiğini, ne biçtiğini kimin kaç ağacı olduğunu, kimin kaç hayvanı olduğunu, kimin kaç dönümü olduğunu herkes bilir. Öbür sistem hakikaten çiftçiler tarafından benimsenmektedir.

İzmir'de Mahmut Kaman adında bir ziraat mühendisi var. O ziraat odalarında yapmış bulunduğu bir konuşma esnasından «Ben 27 sene den beri Ege köylerinde gezerim. Fakat bir tek çiftçinin vergiden kaçtığını görmedim. Yalnız onların Devletten istedikleri yegâne şey şudur: Vergisini rahatça ve pratik bir şekilde vermek Devletin istediğinden bile fazla vermek istiyor» dedi.

Şimdi ben bu tarımın vergilendirilmesi konusunda Komisyonun getirdiği bu dönüme, ağaca ve bir de hayvan adedine taallük eden kısmının yerinde olduğu kanaatindeyim, arkadaşlarım. Hakikaten vergi kaçırılmak istiyenlere karşı da

defterini tutmak suretiyle böyle kötü niyetli olan insanlara karşı da böyle bir tabanın tesbit edilmiş olması bizim memleketimizde zirai vergi mevzuunda hakikaten iyi bir ölçü olacaktır. Temenni ederim ki, Maliye Vekâleti de bu tatbikattan memnun olarak İnşallah daha ileriki senelerde bu yöne doğru biraz daha gider ve böylece memlekette bir zirai vergiye vatandaş alışmış olur, hem bundan çiftçi memnun olur, hem de Hükümet daha fazla vergi almak suretiyle bundan memnun olur. Mâruzatım bu kadar. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Sayın Ertunga, aleyhinde bulunduğunuz noktaları tesbit etmediniz.

Sayın Mustafa Kemal Karan kanun tasarısının lehinde...

MUSTAFA KEMAL KARAN (Amasya) — Aziz arkadaşlarım, önümüzde görüştüğümüz kanun Gelir Vergisi Kanununun bazı maddelerini değiştiren kanundur. Gündemimiz böyle yazmaktadır. Şimdiye kadar konuşan grup sözcülerini, hattâ komisyon sözcüsünü, komisyon başkanını dinlerken hayret içinde kaldım. Bu kanun sanki bir zam kanunu imiş gibi zammın lüzumlu olduğunu müdafaa eden taraflar oldu. Halbuki ben bu kanunu okuduğum zaman, tetkik ettiğim zaman Gelir Vergisi Kanunu içinde zam getiren bir maddeye tesadüf edemedim. Bu kanun büyük kısmı itibariyle, yüzde 90 itibariyle bir reform kanunudur. Bunu göğsümü gere gere ifade edebilirim arkadaşlar. Bizde vergi reformu 1949 da başlamıştır. 1949 da Gelir Vergisi sistemine girmekle yani gerçek kazanç üzerinden vergi almaya başlamakla bir vergi reformu yapmış bulunuyoruz. Fakat ondan sonra gelen hükümetler her nedense siyasi ve iktisadi düşüncelerin tesiri altında bu reformu tamamlanamamışlar ve bu reformu büyük çiftçi kütlesine teşmil etmek imkânını bulamamışlardır. Halbuki bizim Meclisimiz bu reformu tamamlayıp Gelir Vergisini gerçek kazanç üzerinden alınan vergiyi çiftçi kütlesinin üzerine de teşmil etmek suretiyle büyük bir cesaret, siyasi olgunluk göstermek suretiyle tarihte de lâayık olduğu yeri alacaktır. Bunun için bu bir cesaret işiydi. Büyük kütleye hitabeden bir işti, bu reformu da yapmak bu Meclise nasibolmuştur.

Arkadaşlarım bu kanunun, maddelerini teker teker mütalâa ettiğimiz zaman göreceğiz ki, 1 ne

madde ne diyor: Gelir Vergisi mükellefiyet sınırlarını daraltıyor. Yani daha büyük kütleli vergi sınırları içine alıyor. Gönlümüz şunu arzu eder ki, bu memlekette kazanan her vatandaş vergi mükellefi olsun, Devlete vergi ödesin. Ama bu vergiyi kazandığı gerçek kazancı üzerinden versin. Bugün dünyada modern vergi sistemi olan Gelir Vergisi sisteminin içinde versin. Temennimiz bütün memleketin bu sistem içine bir an evvel sokulması istikametindedir.

Yine bu madde esnafın mükellefiyetlerini daraltıyor, % 25 mükellefiyet içine sokuyor, bir reform maddesidir, bir cesaret maddesidir. Elbette ki, takdir ediliyor. Bu kanun oto kontrol sistemini koyuyor, gider esasının teşvikini koyuyor. Ota kontrol sistemi tesirlerini şimdiden göstermeye başlamıştır. Onun için bu kanunun büyük bir kısmı tamamiyle reformist fikirleri ifade eden bir kanundur. Bu kanunu kabul eden bir Meclis bununla daima iftihar edecektir.

Benim, Sayın Sarıbrahimoğlu ve Arif Ertunga arkadaşımınla hem fikir olmadığım bir madde üzerinde duracağım.

Arkadaşlarım bu kanun, bir reform kanunudur. Reform kanunu Gelir Vergisi sistemine giden bir kanundur. Ben böyle bir sistem içerisinde asgari kazansa da kazanmasa da vatandaşın vergi vermeye mecbur tutulmasını doğru bulmadım. Temenni ederdim ki, Hükümet bu güzel kanun içerisinde böyle bir maddeyi geri alsın.

Şöyle ki, arkadaşlarım, biz kabul ediyoruz ve bu kanunda diyoruz ki, çiftçi hâsılatının % 70 i masraftır. Hâsılatının % 70 i masraf olduğuna göre % 30 kâr etmektedir. Yine bu kanunun bu maddesinde biz diyoruz ki bir çiftçi % 60 a kadar bir hasar altında kaldığını ispat ederse, resmî vesikalarla tesbit ederse % 60 dan aşağı ise zararı biz ancak bundan bu nisbette vergisinden tenzilât yaparız. Bu adamın zaten yüzde 30 dan fazla olan zararı sermayesinden olan bir zarardır ki, bu sisteme bu madde uymamaktadır.

Gene Arif Ertunga Beyefendi bu maddeyi müdafaa ederken misal olarak çok güzel bir misal verdiler. Dediler ki; «Geçenlerde Ege çiftçileriyle yaptığımız bir toplantıda bu maddeyi çiftçiler benimsediklerini, beğendiklerini, kabul ettiklerini ifade ettiler.» Arkadaşlarım gene Adana çiftçileri bu maddeyi benimsiyorlar, ama bu maddeyi Şarkın kıraç arazideki çiftçileri elbette ki benimsemiyecektir. Çünkü, biz burada diyoruz ki,

«Senin gerçek kazancın üzerinden değil, dönüm üzerinden bu vergiyi vermeye mecbursun.» elbette ki, bereketli toprakta verim hâsılatı çok olacaktır... Verdiği verginin nisbeti düşük olacaktır. Ama kıraç toprakta bu mümkün olmayacaktır. Onun için kıraç topraklı arazilerle verimli topraklı arazilerde bu maddenin müdafaa-sı mümkün olmaz kanaatindeyim.

Sayın arkadaşlarım, çiftçinin Gelir Vergisine tabi tutulması çiftçinin bir bakıma daha lehine olacaktır. Bugün memlekette bir propaganda süratle almış yürümüştür. Millî hâsıladan 19 - 20 milyar para getiren bir kütlelinin bu memlekette en az 2 milyar vergi vermesi lâzımdır, diye bir slogan her tarafa yayılmıştır. Ama biz çiftçiyi Gelir Vergisine tabi tutarsak bunun ne kadar yanlış bir şey olduğunu vesikalar ispat edecektir. Şöyle ki, arkadaşlarım, millî gelirimiz 55 milyardır. Bu 55 milyarın 19 - 20 milyarı çiftçi külesinden gelmektedir. Ama şu sloganı yayanlar şunu çok iyi bilmektedir, fakat bilmezlikten gelmektedirler ki, nüfusumuzun % 75 ini çiftçi teşkil etmektedir. Yani bu 19 - 20 milyarlık millî hâsıla nüfusun % 75 ine dağılmaktadır. Diğer sektörlerde nüfus başına düşen millî hâsıla zirai sektörde nüfus başına düşen millî hasılanın yarısı kadardır. O halde bugün ziraatçiyi bir töhmet altından kurtarmak bu töhmetlerden, propagandalardan kurtarmak için elbette ziraatçiyi Gelir Vergisinin içine sokmaya mecburuz. Ancak ziraatçi Gelir Vergisiyle ve vesikalariyle, esbabı mucibe lâyihalarıyla, faturalariyle kazancını memleket efkârına ilân ettiği gün bu propagandanın altından kurtulacaktır. Bu ileri sistemin yanında bu yerine giden ve bir reformist karakter taşıyan bu maddelerin yanında bir çiftçiye, «Kazansan da kazanmasan da sen vergi vereceksin», diye bir madde getirmek doğru olmayacaktır, kanaatindeyiz. O halde bunun, Gelir Vergisinin bir prensibi vardır. Gelir Vergisi umumdur, ticarete de aynı şeyi tatbik etmek iktiza eder. Bir ayakkabı fabrikatörüne, «Sen yüz çift ayakkabı imal ediyorsun, her ayakkabı başına 50 kuruş kâr kazanmak mecburiyetindedin», diye bir madde koyabilir misiniz? Koyamadığımızı göre, çiftçi külesine de böyle bir maddenin konmasının doğru olmayacağı kanaatindeyim. Sonra ki, bir memlekette bir vergi ahlâkı tesis ediyoruz. Bugün her tarafta söyleniyor bu memlekette bir vergi ziyayı vardır, diye. Bu ver-

gi ziyai şimdiye kadar hep ticari ve sınaî zümre-
lerdeydi. Çünkü vergi mükellefi onlardı. Ziraat-
çiler şimdiye kadar vergi mükellefi olmadıkları
için bu ziyadan ötürü mesul addedilemezlerdi.
Şimdi yeni mükellefiyet altında aldığımız bir
kütlede vergi ahlâkı teessüs ettirmek bakımın-
dan onları büyük tazyik altına sokmak, tazyikle,
«Asgari gelirinden fazla vergiyi kazansan da ka-
zanmasan da vereceksin.» gibi bir hale sokmak
memlekette bu kütle üzerinde vergi ahlâkı ba-
kımından da oelki menfi tepkiler yaratabilir.
Ben onun için sözlerimi bitirirken Hükümetten
bu maddenin tasrih edilmesini ve güzel bir çi-
çek bahçesi olan bu kanunun bir reform kanunu-
nun içinden bu maddeyi geri almasını temenni
eder hepinizi hürmetle selâmlarım. (Alkışlar)

İHSAN GÜRSAN (İzmir) — Efendim, Sa-
yın Arif Ertunga arkadaşımızın konuşmasından,
yanlış anlaşılmasının bir neticesi olarak, bir nok-
tanın tavrı için söz istiyorum.

BAŞKAN — Munhasıran tavrı yönünde söz
veriyorum, buyurun.

A. P. GRUPLU ADINA İHSAN GÜRSAN
(İzmir) — Muhterem arkadaşlarım, çok sevdi-
ğim arkadaşım Sayın Arif Ertunga'nın, grup
adına tasarının tümü üzerindeki yaptığı konu-
şmalarında bir noktayı yanlış anladıklarımı tes-
bit ettiğim için huzurunuzda yine grup adına
söz almış bulunuyorum. Kendilerine şifahi de
arz ettim. Bütün grupumuzun temsil ettiği Ada-
let Partisi Meclis Grubu memlekette bir vergi
reformunu tazammun eden Gelir Vergisi sistemi
içinde, sistemin bütünlüğünü tazammun etmesi
bakımından zirai sektörün vergilendirilmesi mev-
zuunda tam mânâsıyla katî, müspet bir kanaate
sahiptir. Bu bakımdan oldukça uzun süren konu-
şmalarında bu mevzuata katî olarak temas et-
mediğimi bilhassa belirtmek isterim.

Sayın Maliye Bakanının konuşmalarından
sonra, burada gerek parti sözcülerinin, gerek Ko-
misyon sözcülerinin, konuşmalarımızı yanlış an-
ladığımızı tesbit ettiğim bâzı hususlara cevapların-
da zirai sektörün vergilendirilmesi mevzuunda
bu tasarı ile getirilmiş olan hükümlere de, ye-
nilere de değişikliklere de ayrıca temas edeceğim
ve kanaatlerimizi belirtmeye çalışacağım.

Yapmış olduğum konuşmada tenkidimizi tev-
cih ettiğimiz husus bu tasarının zirai sektörde
asgari ve maktu bir vergi usulünü ihdas eden
hükümlerine müteveccihdir. Yanlış bir anlama

meydan yerilmemesi için ve zabıtlarla da tescil
edilmesi için ki, bu konuşmaların metni elimde-
dir. Aynen özetini kısaca okuyorum :

«Yapılması istenilen değişiklikler içinde en
ehemmiyetlisi zirai kazançların vergilendirilme-
sinde, «asgari vergi», usulünün ihdas edilmesidir.
Ekili araziden dönüm başına, bâzı mahsul
gruplarından ağaç başına, küçük ve büyük baş
hayvanlarda hayvan başına maktu ve muayyen
asgari bir vergi alınması esasına dayanan bu
vergilendirme şeklini ne şahsi, gerçek geliri kav-
raması icabeden Gelir Vergisinin dayandığı prensi-
plerle, ne de vergi adaletinin ve sosyal adale-
tin icaplarıyla telif etmeye imkân yoktur.

Gelir Vergisi sisteminin bünyesini esasından
zedeliyen ve tahribeden ve reperküsyonları itiba-
riyle toplumda yıkıcı tesirler yapacak bir mahi-
yet arz eden böylesine iptidai ve ilmî gerçek ve
mesnetlerden mahrum olan bir vergilendirme
şeklinde ne bir tevil yolu, ne de mâkul bir izah
sebebi olamaz.»

Zannediyorum ki, Sayın Ertunga arkadaşım
bu vergilendirme şekline tevecih ettiğimiz, bu ten-
kidlerde, kullandığımız bu tabirleri doğrudan
doğruya Gelir Vergisi sistemi içerisinde zirai
sektörün vergilendirilmesine tevecih etmiş oldu-
ğumu sanıyorlar. Vaziyeti tavrı eder huzuru-
muzdan ayrılırım. Hepinizi hürmetle selâmlarım.

BAŞKAN — Sayın İhsan Ataöv aleyhinde...
AHMET ÜSTÜN (Ankara) — Efendim ben
üzerinde söz istemişim.

BAŞKAN — Efendim, lehinde, aleyhinde,
üzerinde olmak üzere sıra ile söz veriyoruz. Bu
sıraya göre size de söz vereceğim.

İHSAN ATAÖV (Antalya) — Muhterem ar-
kadaşlarım; bu vergi bilhassa Büyük Mecliste
siyasi partilerimizin birbirlerine tariz etmek için
kullandıkları bir vasıtaadır. Ve iktidara gelenler
vatandâşa karşı bu konuda çok şey söyleyerek ge-
lirler, buraya geldikten sonra da yapılmış olan
hareketleri bir cesaret, bir vatanperverlik; orta-
ya çıkan kanunları da bir çiçek bahçesi olarak
ifade ederler. Bunlar öteden beri duyduğumuz
şeylerdir. Şimdi önümüze gelen ve ismine reform
dediğimiz birçok kanunun üzerinde konuşan grup
sözcüleri ile komisyon sözcüleri, Maliye Vekili-
miz, Kemâl Karan arkadaşımın bahsettiği gibi
yalnız elde bulunan kanun üzerinde değil bu
reform adını takdıkları bütün kanunlar üzerinde
konuşmalar yaptıkları için biz de o gelirlerimizi

bu kanunlar üzerine yazmak mecburiyetinde kalıyoruz.

Her şeyden evvel şunu millet huzurunda ifade ve tescil etmek lâzımdır ki, plân ve programı kendisine ışık olarak tutan siyasi teşekküller T. B. M. M. ne gelmeden evvel buraya geldikleri zaman nasıl müşküllerle karşılaşacaklarını, memleketin hangi vasat içinde bulunduğunu, ne gibi gerçek tedbirler alınması gerektiğini düşünmüş olmaları lâzımdır. Buraya gelmeden evvel bunları düşünmeyip millete sanki burada böyle reform kanunları çıkaracağını, bütçe açıklarını hesaba katmadan ölçsüz lâflar edip, plânsız, programsız cümlelerle milletin huzuruna çıktuktan sonra buraya gelip millete vergi yükünü yükletmek ve bunun adına da reform deyip zamları reform kelimesiyle gölgelemek hiçbir zaman gerçeklere uygun düşmez.

Şimdi de sevgili arkadaşlarım, Türk Milleti şunu bilmelidir ki, buraya gönderdiği insanlar, itimadettiği siyasi teşekküller kendisine vermiş olduğu vaatler, yapmış olduğu taahhütlerden inhiraf ettiği zaman her alıcı verici gibi bir protestoyu kullanmak mecburiyetindedir.

Şimdi, bu kanunları, «memleketi kurtarıcı reform kanunları» olarak ifade eden arkadaşlarımız henüz iki sene evvel bu memleketin nasıl bir vasatta bulunduğunu çok iyi bilen arkadaşlarımızdır. Bunların Türk Milletine yaptıkları seçim beyannamelerinde, «vergi yükünü ağırlaştırmadan vergide âzami verimi sağlayacağız, zirai kazancılardan alınan Gelir ve Kurumlar vergilerini ancak büyük çiftçilere hasrederek küçük ve orta çiftçileri bu vergilerin dışında bırakacağız. Bu suretle mükellef adedini 10 bin civarına indireceğiz. Gelir Vergisinde en az geçim indirimini gerçek duruma yaklaştıran bir seviyeye çıkartacağız. Ziraatte kullanılan araziden Arazi Vergisi almıyacağız, gibi buna benzer bir kitap dolusu beyanda bulunmuşlardır. Huzuruza gelen kanunla da miktarı 30 - 40 bin civarında olan mükellefi, 60 bin civarına çıkartmak suretiyle orta çiftçiye hattâ küçük çiftçiye zirai vergi yükletmek suretiyle şu seçim beyannamesine taban tabana zıt bir icraatın içerisinde girmiş bulunmaktadırlar. Vergi reform kanunları arasında akaryakıtta yapılan zamlar vardır.

Aziz arkadaşlarım, Devlet adamları mâzide ettikleri lâfın, istikbalde hesaplarını vereceğini

daima nazardan kaçırmamalıdır. Hele hele mâzide yapılan lâflar günün birinde aynı madde üzerinde konuşulmayı icabettirirse, o zaman bu kürsüde konuşmak bir cesaret meselesi olur, konuşabilmek de bayağı bir iş olur. Şimdi başında parlamento kürsüsünde bu vergi reformlarını şiddetle müdafaa eden Muhterem Maliye Vekilinin mâziden birkaç satırla ifadelerini arz edeceğim :

Yıl 1952. Muhterem Ferid Melen Bey, Büyük Millet Meclisinde konuşmaktadır :

Yapılmakta olan zam, tam ve tipik bir vasıtalı bir vergiden ibarettir. Bu sebeple vasıtalı vergilerin bütün kusurlarını taşımaktadır. Servet ve irat kaynağına hitabetmediği için daha çok fakir zümrenin üzerinde kalacak bir vergidir. Benzine, gaza 7 kuruş zam yapılırken benzin ve mazot daha çok nakil vasıtalarında, ziraat makinalarında, elektrik santrallerinde ve sınıai müesseselerde kullanılan maddelerdir. Bu sebeple bu vergiye yapılacak zamlar otomatikman bu makinaları kullanların istihsalât, nakliyat şubelerine tesir ıera edecektir. Gazyağının başka bir hususiyeti de bizim fakir halkın aydınlık vasıtası oluşudur. Şu halde biz bu zam ile milyonlara insandan kaldırdığımız Yol Vergisini vasıtalı olarak bir kısım müstahsıla da fakir olan bir kısım müstehlike intikal ettirmiş oluyoruz. Hem vergi adaleti bakımından, hem de memlekette istihsalin maliyetini artırmak ve fiyatları yükseltmek bakımından mahzurlu olan bir zamdır. Hükümet bu zam için en gayrimüsaait bir maddeyi intihabetmiştir. Kanaatinizce Hükümet bâzi tedbirleri gibi bu tedbirleriyle de memlekette fiyat nizamını bozacak bir yola girmiş bulunmaktadır.

Bu sözleri Ferid Melen Beyin ağzından vergi reform kanunları için aynen oraya intikal ettiriyorum. (Gürültüler)

BAŞKAN — Müdahale etmeyin efendim. Buyurun.

İHSAN ATAÖV (Devamla) — Muhterem arkadaşlarım, memlekette hakikaten bütçe açığını kapamak mecburiyetindeyiz. Bunun için tedbirler düşünmek zorundayız. Bu tedbirleri düşünürken, grup sözcümüzün ifade ettiği tasarruf kelimesini burada Sayın Bakan o zaman, tasarruf mümkün olamıyor. Meselâ, kendileri de birinci koalisyonda Ticaret Bakanlardı.

Toprak Mahsulleri Ofisinde bir tasfiye yapmadı, demişler idi. Tasarruf yalnız bir Bakanlıkta bulunan bazı memurların dışarı, atılmasıyla mümkün olmaz. Aziz arkadaşlarım, bugün Türkiye'de Devlet memurlarının lavaboda ellerini yıkadıktan sonra kullanmış oldukları pelür kâğıtlarından yapılacak tasarrufla vatandaşın gazyağına tahmil ettiğimiz vergilerden kurtarabiliriz. İstatistik Umum Müdürü kendi müessesinde bir deneme yapmıştır. Akan muslukları, damlayan bozuk muslukları ıslah etmek suretiyle musluklardan akan su parası olarak bir senede altı bin küsur lira tasarruf etmiştir. İstatistik Enstitüsünün odalarında, odaları kapatmak ve elektrikleri söndürmek vazifesini şube şefliklerine bizzat vermek suretiyle bir yılda 16 bin küsur lira elektrikten tasarruf yapmıştır.

Muhterem arkadaşlarım, bir Devlet, mütemadiyen personel alır, mütemadiyen ayırma kayırmaya gider de geliriyle hesabetmezse, ve tasarruf yollarını buraya sarf etmez de, yalnız eski, yine kendilerinin koyduğu insanları yeni gelenlere niçin çıkaramadınız, bak çok dolmuş derse, bu samimiyetin ifadesi olmaz. Şimdi bugün içerisinde bulunduğumuz sıkıntıları biz özel teşebbüsü harekete geçirmek suretiyle gayet rahat atlatabiliriz. Zeynel Gündoğdu arkadaşım fevkalâde güzel ifade ettiler. Ben oturduğum yerden de seslendim : Zeynel Bey lâfların bizim lâflarımız ama reyin, C. H. P. reyini alıyor. Şu lâflarla reyini bir birleştiren ne kadar güzel olacak Ya lâfların da öyle et, ya reyini de bizim gibi ver, mealinde yerimden söyledim. Bu sözümde samimiyim. Zira bugün özel teşebbüsü harekete geçirmek ve memlekette hakikaten yatırım sahasını çoğaltmak için iktisadi hayatın lüzumlu istikrarına onun teminat altına alınmasına zaruret vardır. Şimdi daha yakın bir zamanda ihtilâl geçirmiş ve geri kalmış devletler arasında bulunan bir memlekette iktisadi huzurun sağlanması ve özel teşebbüsün teminat altına alınması kolay iş değil. Bu yapıldığı zaman eğer özel teşebbüs kredi ile ve bu teminatla takviye edilirse o zaman Devletin şu reform, diye getirdiği zam kanunlarından pek çoğuna lüzum hâsıl olmayacaktır.

Aziz arkadaşlarım, şu kitapların her birisi memleketimizde bu mesleklerle ilgili teşekküllerin yaydığı ve hepinizin dolaplarına atılan ve

yahut da dernekleri vasıtasıyla yaydığı eserlerdir. Bunun içerisinde ilim dersenez, ilim konuşmuştur, ihtisas dersenez, ihtisas konuşmuştur, tecrübe dersenez, tecrübe konuşmuştur. Ama şu vergi reformu kanunları dediğimiz kanunların içerisinde de dört tane memurdan başka kimse konuşmamıştır, aziz arkadaşlarım. İşte onu bunlar ifade ediyorlar. Bu eserleri yazanlar bu mükellefler ticaret odaları, ziraat ve çiftçi federasyonları diyorlar ki, biz vergi vereceğiz. Biz Şefik İnan Beyin söylediği kaçakçı değiliz. Biz bu memleketin kalkınmasını isteyen insanlarız. Biz kaçakçı diyeceğinize, bu kanunları hazırlayan ihtisas komisyonları içerisinde, bu kanunları tesbit eden masaların başına bizi çağırın. Biz verebileceğimizi size söyleyelim. Vergi reformu diye getirdiğiniz kanunların gelirinden çok daha vergi verdiğimizizi göreceksiniz. Biz vergiye muhalif değiliz. Verginin almış sistemine muhalifiz, demektedirler, bu eserleri yazan insanlar. İşte bu sistemi değiştirdiğimiz zaman vergi reformu yapmış olacağız. Eğer vergi reformu bu memlekette hakikaten yapıldıysa Ferid Melen Beyin muhalefet ettiği gaza zam kanunu çıkarırken 1952 de demek ki, vergi reformu yapılmış. İşte o zaman o reforma karşı ayakta direnen Muhterem Maliye Vekili, bugün reforma karşı ayakta durduğu gerekçeyi bir tarafa bırakarak, o günün reformunu, reform, diye yine huzuru muza getirirse, işte bunda da samimiyet olmaz.

Muhterem arkadaşlarım, Türk Milleti, verebileceğinin çok üstünde vergi vermektedir. Devletin giderlerine, Türk halkının iştirak ettiği kadar, dünyada iştirak etmiş halk çok azdır. Bunları söyleyenler ben değilim. Bunu söyleyen meselâ, Siyasal Bilgiler Fakültesinin Maliye Enstitüsü Beş Yıllık Kalkınma Plânı adlı bir eser neşretmiştir. Bu eserin 36, 37 ve 38 nei sayfalarında Türkiye'de Hindistan, ve Pakistan gibi az gelişmiş memleketlerle mukayese edildiği takdirde dahi Devlet varidatına gayrisâfi millî hâsıladan ayırdığı payın en yüksek olduğu devletler arasında Türkiye'yi saymıştır. Mîsal de vermiştir : Şili'de % 7.1 demıştır. Yunanistan'da % 21.8 demıştır. Kolombiya'da % 7.9, Japonya'da % 20.9, Hindistan'da yüzde onda yedi, Pakistan'da yüzde 8, Türkiye'de yüzde 24.5 demıştır. Günahdır. Şu memlekette Devlet vatandaşı bu kadar yük altında iken, sen

Devletin giderlerine iştirak etmiyorsun, demek, bu vatandaşa tânetmek olur.

Aziz arkadaşlarım, çiftçi bir inekten o ineği beslediği nisbette süt ister. Çiftçi bir tarladan verdiği gübre nisbetinde mahsul bekler. Siz mükellefin verim kabiliyetini artırmayın, mütemadiyen ondan, Devlet açık mı verdi; kaçakçılık mı yaptı - ben de Şefik İnan Beye iştirak ediyorum, bu memlekette vergi kaçakçısı vardır, Gelir Vergisinin tatbik edildiği memleketlerde vergi kaçakçısının olmadığı diyar yoktur. Ama bizde hepsinden daha fazladır. Biz bu vergi kaçakçılığını önliyeceğiz. Bunun tedbirini alalım. Ama bunun tedbiri namuslu vergi vereni kanunla yük altında bırakmak demek değildir. Şu gelen kanunlar namuslu mükellefleri yük altında tutacak, o madrabaz eibilliyetinin iktizası yine vergi kaçakçılığına devam edecektir. Biz öyle bir yol bulalım ki, bu vergiyi kaçırmayı önleyelim. Vergi kaçırmayı önlemek, bunu ilân etmek değildir. Aziz arkadaşlarım, Bankalar Kanununda bir madde vardır. Bankadaki bir mevduatı ifşa eden memur, derhal hapsedilir. Peki bankadaki memur bir vatandaşın servetini ifşa edemez, oradaki mevzuatını ifşa eder. Bunu kanun düşünmüş, mahkûm ettiriyor. Devlet sen benim bütün servetimi Anayasanın 15 nci maddesine mahremiyetine rağmen nasıl ifşa ve ilân edersin? Ve bundan sen ne beklersin? Evinin tahta barakalarından içerisinin seyredildiğini hissettiğin zaman evde kendine çekidüzen verirsin, makatın üstünden aşağıya ayağı uzatırken önüne bir şey örtersin. Ama sen şimdi benim perdelerimi açıyorsun, pencerelerimi açıyorsun, sokaktan geçen önüne geldiğine benim bütün mahremiyetimi teşhir ediyorsun. Bunda ne hakkın var, senin Devlet olarak? Sen tedbirini ayrı düşüneceksin, çaresini ayrı alacaksın.

Muhterem arkadaşlarım, şimdi konuşma saatlerimiz tahdidedilmiş vaziyette, özetlemek mecburiyetindeyim. Bu vatandaş son zamanlarda bu vergi ilânı konusunda ve buna benzer pek çok mevzularda bilhassa sol tandanlı neşriyat ve sosyalist fikirli insanlar devamlı tahrik etmektedirler. Zeynel Gündoğdu Beyin ifade ettiği gibi bu memlekette zemin kaygan hale gelmiştir. Devlet kaygan hale gelen bu zemini sağlamlaştırmadıkça, üzerinde ieraat yapacağını sanmamalıdır. Vatandaşın haysiyeti, vatan-

daşın serveti, vatandaşın mülkü, vatandaşın namusu çeşitli nazarlar altında tutulduğu müddetçe Anayasanın teminatı altında bunlar Devlet eliyle teşhir edilmeye kalkıldığı müddetçe, bu memlekette vergi alacağımızı iddia ediyor-sak, bunda aldanırız, aziz arkadaşlarım. Geçen sene bu kürsüde zirai vergiler ve diğer o zamanki bütçe zamanında âdet oldu, her bütçe geldiği zaman, açık kapatmak için 8 - 10 vergi gelir. Bunların adına reform denir, bu sene, gelecek sene bu reform yine olacak. Çünkü, bütçe yine açık verecek. Plân yine tatbik edilemeyecek, yine bir 8 - 9 reformla karşıkışıya geleceğiz.

BAŞKAN — Bir dakikanız var, Sayın Ataöv, toparlayınız.

İHSAN ATAÖV (Devamla) — İşte Devlet, bu vatandaşı ve ticari hayatı lüzumlu istikrara, lüzumlu teminat altına almadıkça vergi alacağımızı sanmamalıdır, geçen yıl bu kürsüden ifade ettiğimiz gibi bu tahmin ettiğimiz milyonlar kâğıt üzerinde kalacaktır ve bu Devletin Hazinesine arzu ettiğimiz şekilde girmiyecektir, 300 milyon tahmin ediyorsunuz. 300 milyon tahsilât yapacaksınız. Gelecek sene o 300 milyonu, 270 milyonu kapatmak için 300 milyonluk daha yeni vergi zammı koyup, adma reform diyeceksiniz ve bu bir tesbih tanesi gibi devam edip gidecektir, gelin şu işi beraber ele alalım, bu tasarıları bir ilmî heyete ve ilgili vergi mükelleflerinin de katılacağı bir ihtisas komisyonuna havale edelim. Parlâmentomuzdan da içerisine insanlar girsin ve bu vergi reformu, denen nesneyi hakikaten reform yapacaksak, bunu bir gerçeğe ulaştıralım, aksi takdirde Türkiye Büyük Millet Meclisinden çıkacak olan bu vergi zammı kanunlarına vergi reformu demek hakkına hiçbirimiz haiz değiliz aziz arkadaşlarım.

BAŞKAN — Sayın Ahmet Üstün, buyurunuz, üzerinde....

ZEYNEL GÜNDOĞDU (Erzincan) — Bir dakika efendim, işsizlikten bahsetti, tavzih etmek istiyorum.

BAŞKAN — İleri sürdüğünüz mütalâa hilâfında bir beyana mı mâruz kaldınız? Bir dakika Sayın Üstün.

ZEYNEL GÜNDOĞDU (Devamla) — Hayır, isimden bahsetti. Bir noktayı tavzih etmek istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun. Munhasıran bu noktaya munhasır olacak, 95 nci maddeye göre söz veriyorum.

ZEYNEL GÜNDOĞDU (Erzincan) — Muhterem arkadaşlarım, bendeniz hüküm itibarıyla ve görüş itibarıyla Sayın Ataöv'le beraber olamam. Ama Şefik Beyle beraber de değilim. Nedenlerini arz edeceğim. Şu anda Sayın Ataöv,..

BAŞKAN — Sayın Gündoğdu, lütfen kendinizin itirazlarınız sadedinde veya ileri sürdüğünüz fikrin hilâfına hangi mütalâada bulunmuşsa ona cevap verin.

İHSAN ATAÖV (Antalya) — Sayın Başkan, ben Sayın Zeynel Gündoğdu hakkında söylediklerimin hepsini geri aldım.

BAŞKAN — Bakın geri aldım diyor, efendim.

ZEYNEL GÜNDOĞDU (Devamla) — Hayır, bu sözler söylenmiştir. Bendeniz de gayet...

İHSAN ATAÖV (Antalya) — Bendeniz, zapta geçsin, diye söyledim.

BAŞKAN — Zapta geçer efendim. («Tamam, tamam» sesleri)

ZEYNEL GÜNDOĞDU (Erzincan) — Hayır, arz edeceğim..

BAŞKAN — Sayın Gündoğdu, zatiâliniz hakkında...

ZEYNEL GÜNDOĞDU (Devamla) — Söylenmiş sözün geri alınması bir mâna ifade etmez. Burada dinliyenler oldu. Şimdi burada bir noktayı işaret etmek isterim. Arkadaşlarım, her şeyde samimî olmak lâzım. Ben bugün Halk Partisinin, zaman zaman görüşleri karşısında belki kıyasından köşesinden dikiliyorum. Bu, samimiyetimin ifadesidir. Neden? İhsan Bey çıkarlar buraya özel teşebbüsü savunurlar, özel teşebbüsün müdafii olurlar. Fakat öbür taraftan da zamanın sanayi bakanı için.

BAŞKAN — Sayın Gündoğdu. Rica ederim efendim, bir dakika. Riyasete saygılı olunuz biraz.. Siz bir kere kendinize vâkı beyan üzerinde cevap vereceksiniz ve bir tavzih istediniz. O bakımdan hangi noktada tavzihi istiyorsanız, tavzihi yapınız ve oturunuz.

ZEYNEL GÜNDOĞDU (Erzincan) — Sayın Başkanım, eğer bu Mecliste millete hizmet edeceksek ancak samimiyet hudutları içerisinde hizmet edebiliriz. Ben burada bir samimiyetsizliği, hepimizin bildiği bir hakikati ortaya koy-

mak suretiyle huzurunuza sermek istiyorum. İki dakika için lütfediniz.

BAŞKAN — Esasen sizin hakkımızda konuşan Sayın Ataöv vukubulan bütün beyanlarını geri aldığını söylediler..

ZEYNEL GÜNDOĞDU (Erzincan) — Peki, peki vazgeçtim, efendim..

BAŞKAN — Buyurun Sayın Ahmet Üstün, bu kanun tasarısının hakkında konuşacaksınız.

NİHAT DİLER (Erzurum) — Sayın Başkanım vakit tamamdır.

BAŞKAN — Müsaade buyurunuz da bu takdir hakkı Başkanlığa ait olsun.

AHMET ÜSTÜN (Ankara) — Muhterem arkadaşlarım, artan nüfusu göz önünde bulundurmak suretiyle, milletimizin bugünkü geçim seviyesini biraz daha ileri götürmek ve biraz daha yükseltmek için bir kalkınma plânı kabul ettik. Bu kalkınma plânı Türkiye'nin kaderinde söz sahibi olan Yüce Meclis ve bütün siyasi partiler tarafından müstereken hareket edilmek suretiyle meydana getirilmiş bir eserdir. Şu halde kalkınma plânımızın öngördüğü hizmetlerin ifası için yeni kaynaklara ihtiyaç vardır, fedakârlıklara ihtiyaç vardır: Nitekim Hükümet dış kaynaklarını bulmuş, senelik hizmetleri tahakkuk ettirebilmek için dış yardımları sağlamış, iç kaynakları da tesbit etmiş ve gelir kanunundaki bazı maddelerin değiştirilmesi suretiyle, millet olarak bize düşen 900 milyon lira civarındaki paranın teminine çalışmış ve tasarıları Yüce Meclisin huzuruna getirmiş bulunmaktadır.

Arkadaşlarım, bu milletin kaderinde söz sahibi olan insanlar olarak eğer kalkınma plânının hedefine ulaşması halinde Türk milletine hizmet edeceğimize inanıyorsak onun gerektirdiği fedakârlıkları da elbirliğiyle ve samimiyetle yerine getirmeye mecburuz. Bir taraftan milleti bu istikamete sevk ederek milletin menfaati bakımından gayret sarf edilirken aynı mesuliyeti taşıyan, ister siyasi teşekkül olsun, ister Yüce Meclisin içerisinde bir üye olsun, söylenmesi kolay ve hoş olan sözlerle milletin aleyhine ifadeyi kelâmda bulunmak, millete hizmet etmek demek değildir.

Bu itibarla Gelir Kanunumuzun sosyal adalet ilkelerine de dayanan prensiplerini göz önünde bulundurarak kazanan vatandaşın kaçırılmadan vergi almak ve kazamp da vergi verebilecek hale

gelenleri bunlara ithal etmek suretiyle bu 900 milyon lira açığı kapatmak ve plânımızı tahakuk ettirmek mecburiyetindeyiz.

Arkadaşlar; bir hususu samimiyetle tesbit edelim: Daha bütçe müzakereleri geçeli çok kısa zaman oldu. Her grup sözcüsü ve her milletvekili arkadaşım vekâletler bütçeleri görüşülürken gerek kendi seçim bölgelerinin hizmetlerinin daha çok artırılmasını ve gerekse topyekûn maarif sahasında, sağlık sahasında, bayındırlık sahasındaki hizmetlere konan paraların azlığından şikâyet ederek daha çok artırılmasına gayret sarf etmişlerdir. Şu halde arkadaşlar, bu hizmetlerin bir fedakârlıkla karşılanmadığı takdirde bir sihir kuvvetiyle yerine getirilmesine imkân yoktur. Hepimiz insan olduğumuza göre hiç birimiz sihir kuvvetine sahip değildir. Bugün iktidarda bir partidir, yarın diğer bir parti gelecektir. O da aynı yola başvuracaktır. Şu halde bugünden işbirliği ve beraberlik içinde memleketin geleceğini düşünmek, gerekli tedbirleri samimiyetle almak mecburiyetindeyiz. Şahsi görüşlerim olarak zirai kazançların vergilendirilmesi hususundaki ölçüler üzerinde gerek Hükümet teklifini; gerekse sayın komisyonun teklifini ben isabetli görmemekteyim. Söyle ki arkadaşların, maktu vergi bakımından konan ölçüler, ziraat neveleri bakımından birbirinin değerinde değildir. Aralarında büyük farklar vardır, muafiyetlerde büyük farklar vardır. Meselâ hububat ziraatında sayın komisyon, 300 dekara kadar olan hububat ziraatını vergi dışında bırakmış, 301 dönümden ibaret olan hububat ziraatını vergi mükellefiyetine ithal etmiş. Vergi mükellefiyeti için ziraat neveleri içerisinde hububatta 300 dönümü kabul edecek olursak, diğer ziraat nevelerini de buna göre ayarlamak mecburiyetindeyiz. Büyük farklar vardır. Komisyon burada daha ziyade büyük çiftçiye himaye tarafına gitmiştir. Eğer memleketin ihtiyaçları bakımından kazanan vergi alacaksak şu halde kazananın gerekli vergiyi almak icabeder. Hiçbir zaman ve her bölgesiyle en verimli bölgesi de dâhil 300 dönümlük hububat ziraatının 150 dönümlük pamuk ziraati karşılığı değildir. 150 dönümlük pamuk ziraati en az 500 dönümlük hububat ziraatının bedelidir. Yine ölçüye göre mükellef bakımından 300 dönümlük hububat ziraatını ele alacak olursak hiçbir zaman 90

dönümlük çiftlik ziraati 300 dönümlük hububat ziraatının karşılığı değildir. Bu en az 500 dönümlük hububat ziraatının karşılığıdır. Tütün, çay ve sebze 50 dönüm.

Arkadaşlar, demek ki zengin çiftçi adedini büyük mükyaasta vergi mükellefiyetinin dışına bırakıyoruz, sadece adedinin çokluğu bakımından hububat ziraati üzerine mükellefiyeti teksif ediyoruz. Adaletsizlik oluyor, sosyal adalet icabına uymuyor. Eğer bu 900 milyon temin bakımından 300 dönümlük hububat ziraatını vergi mükellefiyeti için esas alıyorsak, diğerlerini buna göre ayarlamak icabeder. 1 500 zeytin ağacı vergiden muaftır, 1 500 zeytin ağacına sahibolan bir insan vergi mükellefi değildir. Bir tek zeytin ağacının köylü ve çiftçi arasındaki satış bedeli 100 liradır. 1 500 zeytin ağacının bedeli 150 bin liradır. 150 bin liralık servet sahibi olacak, ve asgari 20 - 25 lira üzerinden her ağaç zeytin verir. Garantili olarak 30 bin lira, yani satış bedeli civarında satış temin edecek ve vergiden muaf olacak, yani maktu verginin dışında kalacaktır. Adaletsizlik vardır, binaenaleyh bununun 300 dönümlük hububat ziraatine göre ayarlanması zaruridir.

Arkadaşların, sayın komisyon 250 adet küçük baş hayvanı vergiden muaf tutmuştur. 250 küçük baş hayvan sahibi vatandaş vergi mükellefi değildir. Eğer 251 olursa vergi mükellefidir. Bunun değeri yine ortalama satış üzerinden 25 bin liradır. Geliri ise 10 - 12 bin liradır. Bunu, küçük baş hayvana, zeytin ağacı ile mukayese ettiğiniz zaman büyük adaletsizliği hepimiz takdir edeceksiniz. Büyük baş hayvanlardan 50 adedine sahibolan vatandaş vergi mükellefi değildir. Arkadaşlar, Şark'ta vatandaşlarımızın çoğu hayvancılıkla iştigal ederler. Gelirleri, kazançları budur. Ortalama olarak bir hayvanın değerini 300 veya 500 lira olarak kabul edersek, sermaye, servet olarak 25 000 liradır. Bunun senelik kazancını ele alınız, onbin lirayı geçmez. Bu vatandaş vergi mükellefidir. Bunun yanında, büyük çiftçi olan, zengin olan, ahır hayvancılığı yapan, yani iyi vasıfta hayvanı olan ve bir tanesi 5 bin liradan aşağı olmayan, montafon gibi, sütçülük yapan, inekçilik yapan vatandaş, satışında, bizdeki vergi anlayışı, memleketin hizmetine iştirak anlayışı ile bugün için, malûmu-

nuz olduğuna göre, bunu vergi dışında tutmak mümkündür, vergi mükellefi olmayacaktır. 100 bin liralık ahırda hayvan vardır, satışını ona göre ayarlıyacaktır, vergi mükellefi değildir ama öbür tarafta servet olarak, sermaye olarak 25 000 liraya sahip.. Satış bakımından, kazanç bakımından hiçbir zaman senede 10 bin liranın üstünde bir geliri olmayan vatandaş vergi mükellefi olacaktır.

Bu itibarla belki zaruretlerin icabı olarak gerek komisyon, gerekse Sayın Hükümet bu hususları ilmi olarak, lâ-yıkı veçhile tetkik edememişlerdir. Arada büyük farklar vardır. Zira kazançlarla ilgili olan kısmın komisyon tarafından ele alınması suretiyle eğer 300 dönümlük hububat müstahsilini vergiye tabi kılaçsak, diğer ziraat nevelerini de buna muvazi olarak ayarlayarak adaleti tahakkuk ettirmiş olalım. Büyük çiftçilerin kazançları nisbetinde daha çok Devlet hizmetlerine iştirakini de sağlamak suretiyle arzumuz da tahakkuk etmiş olur.

Son olarak sayın Hükümet benim de bir teklifim olacaktır.

Arkadaşlar, kalkınmak zorundayız, bunun çabası içindeyiz. Şu halde acaba bir tedbir olarak düşünülebilir mi, bugün Atomun, nükleer silâhların konuştuğu bir devirde, her halde daha çok askeri silâh altında bulundurmamak mecburiyeti eski devirlerde olduğu gibi değildir. Nitekim geçmiş devirlerde bu usul vardı. Bir bedel usulü ihdas edilmek suretiyle hali, vakti yerinde olan vatandaşların yine askerlikte askerliğin gerektirdiği eğitimi görmesi ve yetişmesi müddeti dışında bir miktar kendilerinden para almak suretiyle bunların askerlik müddetlerini kısmak düşünülmüyor mu? Bugünkü şartlar içinde tahmin ederim iki senelik askerlik müddetini bir seneye indirmek gibi bir durum düşünülecek olursa bedel olarak pek çok vatandaşın on bin lirayı seve seve göze alacağı düşünülebilir. Ve bu da bir gelir kaynağıdır. Çok ihtiyacımız olduğuna göre hiç olmazsa bir müddet için bunun uygulanmasında fayda mülâhaza ederim, Hükümetin dikkat nazarlarına arz ederim.

Fedakârlık etmek mecburiyetindeyiz. Milletimizin yüksek menfaati bunu icabettirmektedir. Hasta insana hastalığını artırıcı tatlı yedirmek kolay, acı kinini içirmek zordur. Ama mesuliyet mevkiinde olan insanlar olarak bunun nedenlerini Türk milletinin karşısına çıkıp izah edersek Türk Milletinin aklı selimi, vatanperverliği bunun nedenlerini kavramaya müsaittir.

Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Sayın arkadaşlarım, mevzu müzakerenin lehinde, aleyhinde ve üzerinde ikişer arkadaşımız konuşmuş bulunmaktadır,

YUSUF AKTİMUR (Adana) — Kifayet aleyhinde söz istiyorum.

NIHAT DİLER (Erzurum) — Efendim, ben de aleyhte söz istiyorum.

BAŞKAN — Efendim, ben kifayetten bahsetmedim ve daha sözlerimi bitirmedim.

YUSUF AKTİMUR (Adana) — Aleyhinde bir kişi konuştu.

BAŞKAN — Arif Ertunga arkadaşımız da aleyhinde söz istemişlerdi. Bunun takdiri munhasıran Riyasete ait değildir. Arkadaşlarımızın söz talebederlerken beyanlarına vâkı itimadımız neticesinde kendilerinin söz isteme sırasında tasnife tabi tutuyoruz. Bir milletvekili, bir mevzu hakkında lehinde, aleyhinde veya üzerinde söz söyleyeceğini beyan ettikten sonra ayrıca, lehinde mi, aleyhinde mi, üzerinde mi konuştuğunun takdiri, takdir edersiniz ki, gayet zor ve güçtür.

NIHAT DİLER (Erzurum) — Kifayetin aleyhinde.

BAŞKAN — Hangi kifayetin aleyhinde?

NIHAT DİLER (Erzurum) — Kifayet gelirse aleyhindeyim.

BAŞKAN — Şimdi arkadaşlar, ikişer arkadaş bu yönde konuşmuş bulunmatadırlar. Bu sebeple gelmiş bulunan kifayet önermeleri de vardır, yalnız vakit çok geçmiş olduğundan yarın saat 14,00 te toplanılmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma saati : 19,17

Cumhuriyet Senatosu Tokat Üyesi Zihni Betil ve 25 arkadaşının, Cumhuriyet Senatosu üyeleri seçimi kanun teklifinin 1 nci maddesine verilen oyların sonucu

(Madde kabul olunmuştur.)

Oye sayını : 450
Oy verenler : 232
Kabul edenler : 220
Reddedenler : 4
Çekinseler : 8
Oya katılmayanlar : 209
Açık üyelikler : 9

[Kabul edenler]

ADANA

Mehmet Geçioğlu
Kasım Gülek
Ahmet Karamüftüoğlu
Melih Kemal Küçükte-
pepınar
Kemal Sarıbrahimoğlu

ADIYAMAN

Mahmut Deniz
Mehmet Özbay
AFYON KARAHİSAR
Halâk Nur Bâki
Hasan Dinger
Asım Yılmaz
Şükrü Yüzbaşıoğlu

AĞRI

Rıza Polat

AMASYA

Reşat Arpacıoğlu
Mustafa Kemal Karan

ANKARA

İsmail Rüştü Aksal
Burhan Apaydın
Hüseyin Ataman
Raif Aybar
Nihat Berkkan
Osman Bölükbaşı
Emin Paksüt
Bülent Ecevit
Muhlis Ete
İbrahim İmirzaloğlu
Fuat Börekçi
İlyas Seçkin
Ahmet Üstün
Abdülhak Kemal Yörük

ANTALYA

Etem Ağva
Rafet Eker
Nihat Su
ARTVİN
Saffet Eminagaoglu.

AYDIN

Mustafa Şükrü Koç
Nedim Müren

BALIKESİR

Fenni İslimyeli
Süreyya Koç
Mehmet Tiritioğlu

BİTLİS

Müştak Okumuş
BOLU

Zeki Baltacıoğlu
Kemal Demir
Kâmil İnal

BURDUR

Fethi Çelikbaş
Nadir Yavuzkan

BURSA

Edip Rüştü Akyürek
Sadrettin Çanga
İbrahim Öktem
Cevdet Perin

ÇANAKKALA

Burhan Arat
Süreyya Endik
Şefik İnan

ÇANKIRI

Rahmi İnceler
Şaban Keskin
Nurettin Ok

ÇORUM

Nuri Ahıskalıoğlu
Faruk Küreli
Neemi Ökten

DENİZLİ

İsmail Ertan
Hüdayi Oral
Atıf Şohoğlu

DIYARBAKIR

Şehmus Arslan
Hilmi Gündoğan

EDİRNE

Süleyman Bilgen
Fahir Giritlioğlu

ELÂZİĞ

Nurettin Ardıçoğlu
Hürrem Müftügil
Kemal Satır

ERZİNCAN

Zeynel Gündoğdu
Naci Yıldırım

ERZURUM

Cevat Dursunoğlu
Gıyasettin Karaca
Şerafettin Konuray
Adnan Şenyurt
Tahsin Telli

ESKİŞEHİR

Şevket Asbuzoğlu
İbrahim Cemalçılar
Seyfi Öztürk
Celâlettin Uzer

GAZİANTEP

Muzaffer Canbolat
Ali İhsan Göğüş

Hüseyin İncioğlu

Mithat San

GİRESUN

Ali Cüceoğlu
Mustafa Kemal Çilesiz
Naim Tirali

GÜMÜŞANE

Halis Bayramoğlu
Necmeddin Küçüker

HAKKÂRİ

Ahmet Zeydan

HATAY

Bahri Bahadır
Abdullah Cilli
Ahmet Sırrı Hocaoğlu
Şekip İnal
Sâki Zorlu

İÇEL

Mehmet Ali Arslan
Yahya Dermancı
Sadık Kutlay

İSPARTA

Lokman Başaran

İSTANBUL

Suphi Baykam
Ratip Tahir Burak
Orhan Eyüboğlu
Fahrettin Kerim Gökay
Ali Coşkun Kırcı
Hilmi Oben
Oğuz Oran
Vahyi Özarar
İhami Sancar
Selim Sarper

Reşit Ülker
Sabri Vardarlı
Malik Yolağ
Zeki Zeren
İZMİR
Osman Sabri Adal
Şeref Bakşık
Arif Ertunga
Ziya Hanhan
Necip Mirkelâmoğlu
Kadri Özek
Mustafa Uyar
Lehit Yurdoğlu
KARS
Hasan Erdoğan
Kemal Güven
Kemal Kaya
Kemal Okyay
Bahtiyar Vural
Rıza Yalçın
KASTAMONU
Avni Doğan
Fethi Doğançay
İhsan Şeref Dura
Ali Özdikmenli
KAYSERİ
Turhan Feyzioğlu
Mehmet Göker
Mehmet Sağlam
Bahri Yazır
Mehmet Yüceler
KIRKLARELİ
Abdurrahman Altuğ
Hasan Tahsin Uzun
KOCAELİ
Şahabettin Bilgisu
Nihat Erim

KONYA
İhsan Kabadayı
Ömer Kart
Mekki Keskin
Abdüssamet Kuzuen
Rüştü Özal
Fakih Özfakih
Fakih Özlen
Vefa Tanır
KÜTAHYA
Ahmet Bozbay
Ali Erbek
Rauf Kıray
Sadrettin Tosbi
MALATYA
Nurettin Akyurt
Mehmet Delikaya
Ahmet Fırat
İsmet İnönü
Halit Ziya Özkan

MANİSA
Muammer Erten
Şefket Raşit Hatipoğlu

MARAS
Kemalî Bayazıt
Hasan Fehmi Evliya

MARDİN
Mehmet Ali Arıkan
Şevki Aysan
Vahap Dizdaroğlu
Talât Oğuz

MUĞLA
Hilmi Baydur
Cevdet Oskay
Turan Şahin

MUŞ
Sait Mutlu
NEVŞEHİR
Halit Fikret Aka
Ramazan Demirsoy
NİĞDE
Asım Eren
Ruhi Soyer
Oğuzdemir Tüzün
ORDU
Yusuf İzzettin Ağaoglu
Ferda Güley
Orhan Naim Hazinedar
Arif Hikmet Onat
Ata Topaloğlu
SAKARYA
Burhan Akdağ
Yusuf Ulusoy
SAMSUN
Nurettin Ceritoğlu
Fevzi Ceylan
Fevzi Geveci
İlyas Kılıç
SİİRT
Cevdet Aydın
Süreyya Öner
SİNOP
Mahmut Alicanoğlu
Cemil Karahan
Haşim Tarı
SİVAS
Adil Altay
Rahmi Çeltekli
İbrahim Göker
Rahmi Günay
Ahmet Kungal
Cevad Odyakmaz

Mahmut Vural
TEKİRDAĞ
Turhan Kut
Hayri Mumeuoğlu
Orhan Öztrak
TOKAT
Reşit Önder
Bekir Şeyhoğlu
TRABZON
Ali Şakir Ağanoglu
Ahmet Şener
Ali Rıza Uzuner
TUNCELI
Fethi Ülkü
URFA
Osman Ağan
Atalay Akan
Bekir Sami Karahanlı
Sabri Kılıç
Celâl Öncel
UŞAK
Ali Rıza Akbıyıkoglu
İbrahim Bulanalp
VAN
Şükrü Köserisoglu
YOZGAT
İsmail Hakkı Akdoğan
İsmet Kapısız
Mustafa Kepir
Celâl Sungur
Veli Uyar
ZONGULDAK
Kenan Esengin
Suphi Konak
Mehmet Ali Pestilci
Yusuf Ziya Yücebilgin

[Reddedenler]

ANKARA
İhsan Köknel

BOLU
Ahmet Çakmak

GÜMÜŞANE
Nureddin Özdemir

NİĞDE
Mehmet Altınsoy

[Çekinseler]

DIYARBAKIR
Adnan Aral
KARS
Sırrı Öktem

KASTAMONU
İsmail Hakkı Yılanlıoğlu
KONYA
Selçuk Aytan

MANİSA
Nusret Köklü
TOKAT
H. Ali Dizman

Zeyyat Kocamemi
UŞAK
Ahmet Tahtakılıç

[Oya katılmayanlar]

ADANA

Hasan Aksay
Yusuf Aktimur
Ali Bozdoğanoğlu
Cavit Oral
Ahmet Savrun
İbrahim Tekin
Ahmet Topaloğlu

ADİYAMAN

Arif Atalay
Ali Turanlı

AFYON KARAHİSAR

Veli Başaran
Şevki Güler
Mehmet Turgut

AĞRI

Nevzat Güngör
Kerem Özcan

AMASYA

İsmail Sarıgöz
Nevzat Şener

ANKARA

Mustafa Kemal Erko-
van
İsmail Gence
İbrahim Sıtkı Hatip-
oğlu (İ. Ü.)
Mehdi Mihçioğlu
Zühtü Pehlivanlı
Ferhat Nuri Yıldırım

ANTALYA

İhsan Ataöv
Ömer Eken
Hasan Fehmi Boztepe
Nazmi Kerimoğlu

ARTVİN

Nihat Ata
Sabit Osman Avcı

AYDIN

Orhan Apaydın
Hilmi Aydınçer
Melâhat Gedik
Reşat Özarda

İsmet Sezgin

BALIKESİR

Cihat Bilgehan
Ahmet Aydın Bolak

Kaya Bulut

Mithat Şükrü Çavdar-
oğlu
Gökhan Evliyaoğlu
Cevat Kanpulat
Ahmet İhsan Kırımlı
Cihat Turgut

BİLECİK

Şadi Binay
Orhan Tuğrul
M. Sıddık Aydar
Halit Rıza Ünal

BİNGÖL**BİTLİS**

Nafiz Giray

BOLU

Turgut Çulha
Fuat Ümit

BURDUR

Mehmet Özbey

BURSA

Hikmet Akalın
Ekrem Paksoy
Mustafa Tayyar
Ahmet Türkel
Ziya Uğur
İsmail Yılmaz
Baha Cemal Zağra

ÇANAKKALE

Ahmet Nihat Akay
Refet Sezgin

ÇANKIRI

Kâzım Arar

ÇORUM

Muzaffer DüNDAR
Abdurrahman Güler
Hilmi İncesulu
İhsan Tombuş

DENİZLİ

Sinan Bosna
Mehmet Çobanoğlu
İbrahim Kocatürk
Remzi Şenel

DIYARBAKIR

Yusuf Azizoglu
Recai İskenderoğlu
Vefik Piriçioğlu (İ)
Alp Doğan Şen

EDİRNE

Talât Asal
İlhami Ertem
Nazmi Özoğul
Naci Güray
Ömer Faruk Sanaç

ELAZIĞ**ERZİNCAN**

Hüsamettin Atabeyli
Sadık Perinçek

ERZURUM

Ertuğrul Akça
Turhan Bilgin
Nihat Diler

ESKİŞEHİR

Ertuğrul Gazi Sakarya
Aziz Zeytinoğlu

GAZİANTEP

Osman Orhan Bilen
(İ)

Kudret Mavitan
Süleyman Ünlü

GİRESUN

Nizamettin Erkmen
İbrahim Etem Kılıçoğlu
Ali Köymen

GÜMÜŞANE

Sabahattin Savacı

HATAY

Ali Muhsin Bereketoğlu

İÇEL

Mazhar Arıkan
Burhan Bozdoğan
Celâl Kılıç
İhsan Önal

İSPARTA

Ali İhsan Balım
Sadettin Bilgiç
Mustafa Gülcügil

İSTANBUL

İbrahim Abak
Ziya Altınoglu
Cihad Baban
Mahmut Rıza Bertan
Ferruh Bozbeyli
(Bşk. V.)

Nurettin Bulak
Tahsin Demiray
Ömer Zekâi Dorman
Saadet Evren
Muhiddin Güven
Ahmet Oğuz
Şahabettin Orhon
Naci Öktem (İ)
İsmail Hakkı Tekinel
Hüsamettin Tiyansan
Abdurrahman Yazgan

İZMİR

Şükrü Akkan
Mehmet Ali Aytaş
Muzaffer Döşemeci
Ali Naili Erdem
Ragıp Gümüşpala
İhsan Gürsan
Saim Kaygan
Nihat Kürşat
Şinasi Osma

KARS

Necmettin Akan
Lâtif Aküzüm

KASTAMONU

Sabri Keskin
Osman Zeki Oktay

KAYSERİ

Abdülhalim Aras
Hüsamettin Gümüşpala
Vedat Âli Özkan

KIRKLARELİ

Mehmet Alâeddin Eriş
Fikret Filiz

KIRŞEHİR

Ahmet Bilgin (İ)
Memduh Erdemir
Halil Özmen

KOCAELİ

Hâldan Kısayol
Süreyya Sofuoğlu

KONYA

Kemal Ataman
İrfan Baran
Ahmet Gürkan
Kadırcan Kafıl (İ)
Faruk Sükan

Cahit Yılmaz
Sait Sına Yücesoy

KÜTAHYA

Mehmet Kesen
Sezai Sarpaşar

MALATYA

H. Avni Akşit

MANİSA

Neriman Ağaoğlu
Süleyman Çağlar
Yakup Kadri Karaos-
manoğlu

Hurrem Kubat

Hilmi Okçu

Yakup Yakut

Nahit Yenisehirlioğlu

MARAS

Kemal Bağcıoğlu

Ali Hüdayioğlu

Enver Kaplan

Adnan Karaküçük

MARDİN

Esat Kemal Aybar

Seyfi Güneştan

MUĞLA

Adnan Akarca

İlhan Tekinalp

MUŞ

Sami Öztürk

NEVŞEHİR

Ali Baran Numanoğlu

NİĞDE

Haydar Özalp

ORDU

Refet Aksoy

Ata Bodur

Şadi Pehlivanoglu

RİZE

Erol Yılmaz Akçal

Arif Hikmet Güner

Fuad Sirmen (Başkan)

Cevat Yalçın

SAKARYA

Ekrem Alican

Nuri Bayar

Muslihittin Gürer

Hami Tezkan

SAMSUN

Ali Fuat Alişan

Mehmet Başaran

Bahri Cömert

Kâmran Evliyaoğlu

Hâmit Kiper

Hüseyin Özalp (İ.Ü.)

Osman Şahinoğlu

SİRT

Hayrettin Özgen (İ)

Adil Yaşar

SİNOP

Mustafa Kaptan

SİVAS

Sabati Hastaoğlu

Güner Sarısözen

Reşat Turhan

Tahsin Türkay

TEKİRDAĞ

Fethi Mahramlı

TOKAT

Sabahattin Baybura

Mehmet Kazova

Ali Rıza Ulusoy

TRABZON

Ekrem Dikmen

Selâhattin Güven

Nazmi Ökten

Kâmuran Ural

Zeki Yağmurdereli

TUNCELİ

Vahap Kışoğlu

URFA

Kemal Badıllı

Kadri Eroğan

VAN

İhsan Bedirhanoglu

Muslih Görentaş (İ.Ü)

YOZGAT

Turgut Nizamoğlu

ZONGULDAK

Ahmet Fuat Ak

Feyzi Fırat (İ)

Ramiz Karakaşoğlu

Sadık Tekin Müftüoğlu

[Açık üyelikler]

Aydın	1	Manisa	1
Erzurum	1	Muş	1
Hatay	1	Trabzon	1
İstanbul	1	Zonguldak	1
Kocaeli	1	Yekûn	9

Cumhuriyet Senatosu Tokat Üyesi Zihni Betil ve 25 arkadaşının, Cumhuriyet Senatosu üyeleri seçimi kanun teklifine verilen oyların sonucu

(Teklif kabul olunmuştur.)

Üye sayısı : 450
Oy verenler : 350
Kabul edenler : 215
Reddedenler : 128
Çekinseler : 7
Oya katılmıyanlar : 91
Açık üyelikler : 9

[Kabul edenler]

ADANA

Mehmet Geçioğlu
Kasım Gülek
Ahmet Karamüftüoğlu
Melih Kemal Küçük-
tepepınar
Kemal Sarıbrahimoğlu

ADİYAMAN

Mahmut Deniz
Mehmet Özbay

AFYON KARAHİSAR

Halûk Nur Bâki
Hasan Dinçer
Asım Yılmaz
Şükrü Yüzbaşıoğlu

AĞRI

Rıza Polat

AMASYA

Reşat Arpacıoğlu
Mustafa Kemal Karan

ANKARA

İsmail Rüştü Aksal
Burhan Apaydın
Hüseyin Ataman
Raif Aybar
Nihat Berkkan
Osman Bölükbaşı
Fuat Börekçi
Bülent Ecevit
Muhlis Ete
İbrahim İmirzalıoğlu
Emin Paksüt
İlyas Seçkin
Ahmet Üstün
Abdülhak Kemal Yörük

ANTALYA

Etem Ağva
Rafet Eker
Nihat Su

ARTVİN

Saffet Eminağaoğlu

AYDIN

Mustafa Şükrü Koç
Nedim Müren

BALIKESİR

Fennî İslimyeli
Süreyya Koç
Mehmet Tiritioğlu

BİTLİS

Müştak Okumus
BOLU

Zeki Baltacıoğlu
Kemal Demir
Kâmil İnal

BURDUR

Fethi Çelikbaş
Nadir Yavuzkan

BURSA

Edip Rüştü Akyürek
Sadrettin Çanga
İbrahim Öktem
Cevdet Perin

ÇANAKKALE

Burhan Arat
Süreyya Endik
Şefik İnan

ÇANKIRI

Rahmi İnceler
Şaban Keskin
Nurettin Ok

ÇORUM

Nuri Ahıskalıoğlu
Faruk Küreli
Necmi Ökten

DENİZLİ

İsmail Ertan
Hüdai Oral
Âtîf Şohoğlu

DIYARBAKIR

Şehmus Arslan
Hilmi Güldoğan
Recai İskenderoğlu

EDİRNE

Süleyman Bilgen
Fahir Giritlioğlu

ELAZIĞ

Nurettin Ardıçoğlu
Hürrem Müftügil
Kemal Satır

ERZİNCAN

Zeynel Gündoğdu
Naci Yıldırım

ERZURUM

Cevat Dursunoğlu
Gayasettin Karaca
Adnan Şenyurt
Tahsin Telli

ESKİŞEHİR

Şevket Asbuzoğlu
İbrahim Cemalçılar
Celâlettin Uzer

GAZİANTEP

Muzaffer Canbolat
Ali İhsan Göğüş
Hüseyin İncioğlu
Mithat San

GİRESUN

Ali Cüceoğlu
Mustafa Kemal Çilesiz
Naim Tirali

GÜMÜŞANE

Halis Bayramoğlu
Nureddin Özdemir

HAKKARİ

Ahmet Zeydan

HATAY

Bahri Bahadır
Abdullah Cilli
Ahmet Sırrı Hocaoğlu
Şekip İnal
Saki Zorlu

İÇEL

Mehmet Ali Arslan
Yahya Dermancı
Sadık Kutlay

İSPARTA

Lokman Başaran

İSTANBUL

Suphi Baykam
Nurettin Bulak
Orhan Eyüboğlu
Fehrettin Kerim Gökay
Ali Coşkun Kırcı
Hilmi Oben
Oğuz Oran
Vahyi Özarar
İlhami Saçar
Selim Sarper
Reşit Ülker
Sabri Vardarlı
Malik Yolaç
Zeki Zeren

İZMİR

Osman Sabri Adal
Şeref Bakşık
Arif Ertunga
Ziya Hanhan
Necip Mirkelâmoğlu
Kadri Özek
Mustafa Uyar
Lebit Yurtoglu

KARS

Hasan Erdoğan
Kemal Güven
Kemal Kaya
Kemal Okyay
Bahtiyar Vural
Rıza Yalçın

KASTAMONU

Avni Doğan
Fethi Doğançay
İhsan Şeref Dura
Ali Özdikmenli

KAYSERİ

Turhan Feyzioğlu
Mehmet Göker
Mehmet Sağlam
Bahri Yazır
Mehmet Yüceler

KIRKLARELİ

Abdurrahman Altuğ
Hasan Tahsin Uzun

KIRŞEHİR

Halil Özmen

KOCAELİ

Şahabettin Bilgisu
Nihat Erim

KONYA

İhsan Kabadayı
Ömer Kart
Mekki Keskin
Abdüssamet Kuzucu
Rüştü Üzal
Fakih Özfakih
Fakih Özlen
Vefa Tanır

KÜTAHYA

Ahmet Bozbay
Ali Erbek
Rauf Kıray

MALATYA

Nurettin Akyurt
Mehmet Delikaya
Ahmet Fırat
İsmet İnönü
Halit Ziya Özkan

MANİSA

Muammer Erten
Şevket Raşit Hatipoğlu

MARAŞ

Kemalî Bayazıt
Hasan Fehmi Evliya

MARDİN

Mehmet Ali Arıkan
Şevki Aysan
Vahap Dizdaroğlu
Talât Oğuz

MUĞLA

Hilmi Baydur
Cevdet Oskay
Turan Şahin

NEVŞEHİR

Halit Fikret Aka
Ramazan Demirsoy

NİĞDE

Asım Eren
Ruhi Soyer
Oğuzdemir Tüzün

ORDU

Yusuf İzzettin Ağaoğlu
Ferda Güley
Orhan Naim Hazinedar
Arif Hikmet Onat

SAKARYA

Burhan Akdağ
Yusuf Ulusoy

SAMSUN

Nurettin Ceritoğlu
Fevzi Ceylân
Fevzi Geveci
İlyas Kılıç

SIIRT

Cevdet Aydın
Süreyya Öner

SİNOP

Mahmut Alicanoğlu
Cemil Karahan
Haşim Tarı

SİVAS

Adil Altay
Rahmi Çeltekli
İbrahim Göker
Rahmi Günay
Ahmet Kangal
Cevad Odyakmaz

TEKİRDAĞ

Turhan Kut
Hayri Mumcuoğlu
Orhan Öztrak

TOKAT

Reşit Önder
Bekir Şeyhoğlu

TRABZON

Ali Şakir Ağanoğlu
Ahmet şener
Ali Rıza Uzuner

TUNCELİ

Fethi Ülkü

URFA

Osman Ağan
Atalay Akan
Sabri Kılıç
Celâl Öncel

UŞAK

Ali Rıza Akbıykoğlu
İbrahim Bulanalp

VAN

Şükrü Kösercioğlu

YOZGAT

İsmail Hakkı Akdoğan
İsmet Kapısız
Mustafa Kepir
Celâl Sungur
Veli Uyar

ZONGULDAK

Kenan Esengin
Suphi Konak
Mehmet Ali Pestilci
Yusuf Ziya Yücebilgin

[Reddedenler]

ADANA

Hasan Aksay
Yusuf Aktimur
Ali Bozdoğanoğlu
Ahmet Savrun
İbrahim Tekin
Ahmet Topaloğlu

ADİYAMAN

Arif Atalay
Ali Turanlı

AFYON KARAHİSAR

Şevki Güler
Mehmet Turgut

AMASYA

İsmail Sarıgöz
Nevzat Şener

ANKARA

İsmail Gence
İhsan Köknel

Zühtü Pehlivanlı
Ferhat Nuri Yıldırım

ANTALYA

İhsan Ataöv
Ömer Eken
Hasan Fehmi Boztepe
Nazmi Kerimoğlu

ARTVİN

Sabit Osman Avcı

AYDIN

Hilmi Aydınçer
Melâhat Gedik
Reşat Özarda
İsmet Sezgin

BALIKESİR

Kaya Bulut
Mithat Şükrü Çavdar-
oğlu
Cevat Kanpulat

Ahmet İhsan Kırımlı
Cihat Turgut
BİLECİK
Şadi Binay
Orhan Tuğrul
BOLU
Ahmet Çakmak
Turgut Çulha
BURSA
Ekrem Paksoy
Mustafa Tayyar
Ahmet Türköl
Ziya Uğur
İsmail Yılmaz
Baha Cemal Zağra
ÇANAKKALE
Ahmet Nihat Akay
ÇANKIRI
Kâzım Arar
ÇORUM
Muzaffer Dündar
Abdurrahman Güler
İhsan Tombuş
DENİZLİ
İbrahim Kocatürk
DIYARBAKIR
Alp Doğan Şen
EDİRNE
Talât Asal
İlhami Ertem
Nazmi Özoğul
ERZİNCAN
Hüsametdin Atabeyli
Sadık Perinçek
ERZURUM
Ertuğrul Akça

ESKİŞEHİR
Aziz Zeytinolu
Ertuğrul Gazi Sakarya
GAZİANTEP
Kudret Mavitan
Süleyman Ünlü
GİRESUN
Nizamettin Erkmən
İbrahim Etem Kılıçoğlu
Ali Köymen
GÜMÜŞANE
Necmeddin Küçüker
Sabahattin Savacı
HATAY
Ali Muhsin Bereketoğlu
İÇEL
Mazhar Arkan
Burhan Bozdoğan
Celâl Kılıç
İSPARTA
Ali İhsan Balım
Sadettin Bilgiç
Mustafa Gülcügil
İSTANBUL
İbrahim Abak
Ziya Altınoğlu
Mahmut Rıza Bertan
Muhiddin Güven
Şahabettin Orhon
Naci Öktem
İZMİR
Şükrü Akkan
Mehmet Ali Aytas
Muzaffer Döşemeci
Ali Naili Erdem

Ragıp Gümüşpala
İhsan Gürsan
Saim Kaygan
Şinasi Osma
KARS
Necmettin Akan
KASTAMONU
Sabri Keskin
Osman Zeki Oktay
KAYSERİ
Abdülhalim Aras
Hüsametdin Gümüşpala
Vedat Âli Özkan
KOCAELİ
Hâldan Kısayol
KONYA
Ahmet Gürkan
Faruk Sükan
Cahit Yılmaz
KÜTAHYA
Sezai Sarpaşar
MANİSA
Süleyman Çağlar
Nusret Köklü
Hurrem Kubat
Yakup Yakut
Nahit Yenişehirlioğlu
MARAŞ
Kemal Bağcıoğlu
Ali Hüdayioğlu
Enver Kaplan
Adnan Karaküçük
MARDİN
Esat Kemal Aybar
MUĞLA
Adnan Akarca

MUŞ
Sami Öztürk
NİĞDE
Mehmet Altınsoy
ORDU
Refet Aksoy
Şadi Pehlivanolu
RİZE
Erol Yılmaz Akçal
Arif Hikmet Güner
Cevat Yalçın
SAMSUN
Ali Fuat Alişan
Mehmet Başaran
Bahri Cömert
Hamit Kiper
İlüseyn Özalp
Osman Şahinoğlu
SİVAS
Güner Sarısözer
Reşat Turhan
TOKAT
Mehmet Kazova
TRABZON
Ekrem Dikmen
TUNCELİ
Vahap Kışoğlu
URFA
Kadri Eroğan
YOZGAT
Turgut Nizamolu
ZONGULDAK
Ahmet Fuat Ak
Ramiz Karakaşoğlu
Sadık Tekin Müftüoğlu

[Çekinseler]

DIYARBAKIR
Adnan Aral
KASTAMONU
İsmail Hakkı Yılanlı-
oğlu

KONYA
Selçuk Aytan
MANİSA
Yakup Kadri Karaos-
manoğlu

TOKAT
H. Ali Dizman
Zeyyat Kocamemi
UŞAK
Ahmet Tahtakılıç

[Oya katılmayanlar]

ADANA
Cavit Oral
AFYON KARAHİSAR
Veli Başaran

AĞRI
Nevzat Güngör
Kerem Özcan

ANKARA
Mustafa Kemal Erkovan
İbrahim Sıtkı Hatip-
oğlu (İ. Ü.)

Mehdi Mihçioğlu
ARTVİN
Nihat Ata

AYDIN
Orhan Apaydın
BALIKESİR
Cihat Bilgehan
Ahmet Aydın Bolak
Gökhan Evliyaoğlu
BİNGÖL
M. Sıddık Aydar
Halit Rıza Ünal
BİTLİS
Nafiz Giray
BOLU
Fuat Ümit
BURDUR
Mehmet Özbey
BURSA
Hikmet Akalın
ÇANAKKALE
Refet Sezgin
ÇORUM
Hilmi İncesulu
DENİZLİ
Sinan Bosna
Mehmet Çobanoğlu
Remzi Şenel
DİYARBAKIR
Yusuf Azizoğlu
Vefik Pirinçioğlu (İ)
ELÂZİĞ
Naci Güray
Ömer Faruk Sanaç

ERZURUM
Turhan Bilgin
Nihat Diler
Şerafettin Konuray
ESKİŞEHİR
Seyfi Öztürk
GAZİANTEP
Osman Orhan Bilen (İ)
İÇEL
İhsan Önal
İSTANBUL
Cihad Baban
Ferruh Bozbeyli
(Bşk. V.)
Ratip Tahir Burak
Tahsin Demiray
Ömer Zekâi Dorman
Saadet Evren
Ahmet Oğuz
İsmail Hakkı Tekinel
Hüsametdin Tiyaşan
Abdurrahman Yazgan
İZMİR
Nihat Kürşat
KARS
Lâtif Aküzüm
Sırrı Öktem
KIRKLARELİ
Mehmet Alâeddin Eriş
Fikret Filiz
KIRŞEHİR
Ahmet Bilgin (İ)
Memduh Erdemir

KOCAELİ
Süreyya Sofuoğlu
KONYA
Kemal Ataman
İrfan Baran
Kadirecan Kafılı (İ)
Sait Sına Yücesoy
KÜTAHYA
Mehmet Kesen
Sadrettin Tosbi
MALATYA
H. Avni Akşit
MANİSA
Neriman Ağaoğlu
Hilmi Okçu
MARDİN
Seyfi Güneşan
MUĞLA
İhsan Tekinalp
MUŞ
Sait Mutlu
NEVŞEHİR
Ali Baran Numançoğlu
NİĞDE
Haydar Özalp
ORDU
Ata Bodur
Ata Topaloğlu
RİZE
Fuad Sirmen (Başkan)
SAKARYA
Ekrem Alican

Nuri Bayar
Muslihittin Gürer
Hami Tezkan
SAMSUN
Kâmran Evliyaoğlu
SİİRT
Hayrettin Özgen (İ.)
Adil Yaşa
SINOP
Mustafa Kaptan
SİVAS
Sebati Hastaoğlu
Tahsin Türkay
Mahmut Vuralı
TEKİRDAĞ
Fethi Mahramlı
TOKAT
Sabahattin Baybura
Ali Rıza Ulusoy
TRABZON
Selâhattin Güven
Nazmi Öktem
Kâmuran Uralı
Zeki Yağmurdereli
URFA
Kemal Badıllı
Bekir Sami Karahanlı
VAN
İhsan Bedirhançoğlu
Muslih Görentaş (İ. Ü.)
ZONGULDAK
Fevzi Fırat

[Açık üyelikler]

Aydın	1	Manisa	1
Erzurum	1	Muş	1
Hatay	1	Trabzon	1
İstanbul	1	Zonguldak	1
Kocaeli	1	Yekûn	9

Millet Meclisi

GÜNDEMİ

YETMİŞDOKUZUNCU BİRLEŞİM

30.3.1964 Pazartesi

Saat : 14.00

I

A - BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

B - İKİNCİ DEFA OYA KONULACAK İŞLER

II

SORULAR, GENSORULAR VE GENEL GÖRÜŞME

III

ÖNCELİKLE GÖRÜŞÜLMESİ KARARLAŞTIRILAN İŞLER

1. — Cumhuriyet Senatosu Tokat Üyesi Zihni Betil ve 25 arkadaşının, Cumhuriyet Senatosu üyeleri seçimi Kanununun değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Adalet ve Anayasa komisyonları raporları (2/630) (S. Sayısı : 642) [Dağıtma tarihi : 12.3.1964]

× 2. — 31.12.1961 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun bâzı madde ve fıkralarının değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı hükümler eklenmesi hakkında kanun tasarısı ve Maliye, Ticaret, Tarım, Sanayi, İçişleri ve Plân komisyonlarından seçilen 4 er üyeden kurulan Geçici Komisyon raporu (1/632) (S. Sayısı : 616) [Dağıtma tarihi : 25.2.1964]

3. — Siyasi partiler kanunu tasarısı ile Adana Milletvekili Kasım Gülek ve Kemal Sarıbrahimoğlu'nun, Siyasi partiler kanun teklifleri ve Geçici Komisyon raporu (1/560, 2/378, 2/591) (S. Sayısı : 527) [Dağıtma tarihi : 27.11.1963]

× 4. — Devlet personeli meslek teşekkülleri kanunu tasarısı ve Anayasa, Adalet, İçişleri ve Plân komisyonlarından üçer üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu (1/546) (S. Sayısı : 543) [Dağıtma tarihi : 28.12.1963]

× 5. — Özel öğretim kurumları kanunu tasarısı ile Cumhuriyet Senatosu Manisa Üyesi Ferit Alpiskender'in, hususi eğitim ve öğretim müesseseleri kanunu teklifi ve Kırşehir Millet-

vekili Memduh Erdemir'in, Âmme menfaatine hizmet gayesiyle kurulan dernekler tarafından açılan özel okul öğretmenlerinin sosyal güvenlikleri hakkında kanun teklifi ile Adana Milletvekili Kemal Sarıbrahimoğlu ve 55 arkadaşının, Âmme menfaatine hizmet gayesiyle kurulan dernekler tarafından açılan özel okul öğretmenlerinin sosyal güvenlikleri hakkında kanun teklifi ve Millî Eğitim ve Plân komisyonlarından seçilen beşer üyeden kurulan Geçici Komisyon raporu (1/539, 2/581, 2/617, 2/618) (S. Sayısı : 495 e 1 nci ek) [Dağıtma tarihi : 15.1.1964]

6. — Disiplin mahkemeleri kuruluş, yargılama usulü ve disiplin suçları ve cezaları hakkında kanun tasarısına dair Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı tezkeresi ve Cumhuriyet Senatosunca yapılan değişiklikler hakkında Millet Meclisi Geçici Komisyon raporu (M. Meclisi 1/548, C. Senatosu 1/314) [Dağıtma tarihi : 19.2.1964] (M. Meclisi S. Sayısı : 497 ye 1 nci ek, C. Senatosu S. Sayısı : 368)

7. — Kanun dışı yakalanan veya tutuklanan kimselere tazminat verilmesi hakkında kanun tasarısının C. Senatosunca değiştirilen ve M. Meclisince benimsenmiyen maddeleri hakkında Karma Komisyon raporu ile Millet Meclisi, Cumhuriyet Senatosu ve Karma Komisyon metinleri (M. Meclisi 1/544; C. Senatosu 1/311) (M. Meclisi S. Sayısı : 457 ye 2 nci ek; C. Senatosu S. Sayısı : 328) [Dağıtma tarihi : 25.3.1964]

8. — Serbest malî müşavirlik kanun tasarısı ile Cumhuriyet Senatosu Amasya Üyesi Macit Zeren ve Adana Üyesi Mehmet Ünal'dının, Malî müşavirlik ve yeminli müşavirlik kanunu teklifi ve Geçici Komisyon raporu (1/476, 2/529) (S. Sayısı : 368) [Dağıtma tarihi : 17.8.1963]

9. — İstanbul Milletvekili Naci Öktem ve 8 arkadaşının, 28 Nisan 1304 tarihli Alâmeti Fârîka Nizamnamesine ek kanun teklifi ile Manisa Milletvekili Muammer Erten'in, Markalar ve

menşe işaretleri hakkında kanun teklifi ve Sanayi ve Adalet komisyonları raporları (2/160, 2/297) (S. Sayısı : 526) [Dağıtma tarihi : 11 . 11 . 1963]

10. — İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca, Aydın Milletvekili Orhan Apaydın, Sivas Milletvekili Cevad Odyakmaz ve Erzincan Milletvekili Sadık Perinçek'in, Yasama meclislerinin aralarındaki münasebetlerin düzenlenmesi hakkında kanun teklifine dair C. Senatosu Başkanlığının ret tezkeresi hakkında Millet Meclisi Anayasa Komisyonu raporu (2/271) (S. Sayısı : 48 e 1 nci ek) [Dağıtma tarihi : 27 . 12 . 1963]

11. — İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca, Aydın Milletvekili Orhan Apaydın, Sivas Milletvekili Cevad Odyakmaz ve Erzincan Milletvekili Sadık Perinçek'in, Türkiye Büyük Millet Meclisi Bütçe Karma Komisyonunun seçilmesi ve çalışma usullerinin düzenlenmesi hakkında kanun teklifine dair Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı ret tezkeresi hakkında Millet Meclisi Geçici Komisyon raporu (2/269) (S. Sayısı : 233 e 2 nci ek) [Dağıtma tarihi : 27 . 12 . 1963]

12. — İstanbul Milletvekili Hüsamettin Tıyanşan'ın, 232 sayılı Kanunla değiştirilen 6085 sayılı Karayolları Trafik Kanununa bir madde eklenmesi hakkında kanun teklifi ve C. Senatosu Başkanlığının ret tezkeresine dair Millet Meclisi İçişleri Komisyonu raporu (M. Meclisi 2/350; C. Senatosu 2/83) (S. Sayısı : 37 ye 1 nci ek) [Dağıtma tarihi : 3 . 1 . 1964]

13. — Sandıklı'nın Mirtaz köyü 17 hane numarasında nüfusa kayıtlı Alioğlu, Feride'den doğma 11.10.1942 doğumlu Veyssel Aslan'ın ölüm cezasına çarptırılması hakkındaki Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/775) (S. Sayısı : 579) [Dağıtma tarihi : 10 . 2 . 1964]

14. — Uşak Merkez Aybey mahallesi hane 143, cilt 14 ve sayfa 103 sayısında nüfusa kayıtlı Haliloğlu, Sultan'dan doğma 11 . 12 . 1929 doğumlu İsmail Kiraz'ın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/792) (S. Sayısı : 580) [Dağıtma tarihi : 10 . 2 . 1964]

15. — Akhisar ilçesinin Bergele köyü hane 13, cilt 12 ve sayfa 19 sayısında nüfusa kayıtlı Hüseyinoğlu, Medine'den doğma 7 . 12 . 1929

doğumlu Hasan Çalımcı (Çalımcı) nın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/804) (S. Sayısı : 581) [Dağıtma tarihi : 10 . 2 . 1964]

16. — Kalecik ilçesinin Hasayaz bucağı Tavşancık Köyünün hane 15, cilt 11 ve sayfa 13 sayısında nüfusa kayıtlı Hüseyinoğlu, Satı'dan doğma 9 . 7 . 1934 doğumlu Mehmet Aksoy'un ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/805) (S. Sayısı : 582) [Dağıtma tarihi : 10 . 2 . 1964]

17. — Kulp ilçesinin Hacanan köyü, hane 34, cilt 7 ve sayfa 98 sayısında nüfusa kayıtlı Saitoğlu, Sultan'dan doğma 1928 doğumlu Recep Oruç'un ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/806) (S. Sayısı : 583) [Dağıtma tarihi : 10 . 2 . 1964]

× 18. — 4 . 1 . 1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun bâzı madde ve fıkralarının değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı hükümler eklenmesi hakkında kanun tasarısı ve Maliye, Ticaret, Tarım, Sanayi, İçişleri ve Plân komisyonlarından seçilen 4 er üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu (1/625) (S. Sayısı : 617) [Dağıtma tarihi : 26 . 2 . 1964]

× 19. — 1837 sayılı Bina Vergisi Kanununda değişiklik yapılmasına ve 3 . 1 . 1961 tarihli ve 206 sayılı Kanunun 3 ncü ve geçici 2 nci maddelerinin kaldırılmasına dair kanun tasarısı ve Maliye, Ticaret, Tarım, Sanayi, İçişleri ve Plân komisyonlarından seçilen 4 er üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu (1/623) (S. Sayısı : 631) [Dağıtma tarihi : 4 . 3 . 1964]

× 20. — Bâzı vergi ve resimlere zam yapılması hakkındaki 4040 sayılı Kanunun 31 nci maddesinde değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı ve Maliye, Ticaret, Tarım, Sanayi, İçişleri ve Plân komisyonlarından seçilen 4 er üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu (1/621) (S. Sayısı : 632) [Dağıtma tarihi : 4 . 3 . 1964]

21. — İktisadi Buhran Vergisi Kanununa Ek Kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı ve Maliye, Ticaret, Tarım, Sanayi, İçişleri ve Plân komisyonlarından seçilen 4 er üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu (1/629) (S. Sayısı : 633) [Dağıtma tarihi : 4 . 3 . 1964]

× 22. — 27.6.1931 arihli ve 1833 sayılı Arazi Vergisi Kanununun 9 ncu maddesinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı ve Maliye, Ticaret, Tarım, Sanayi, İçişleri ve Plân komisyonlarından seçilen 4 er üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu (1/634) (S. Sayısı: 635) [Dağıtma tarihi: 4.3.1964]

× 23. — 21.6.1961 arihli ve 309 sayılı Kanunda bâzı değişiklikler yapılmasına dair kanun tasarısı ve Maliye, Ticaret, Tarım, Sanayi, İçişleri ve Plân komisyonlarından seçilen 4 er üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu (1/633) (S. Sayısı: 636) [Dağıtma tarihi: 4.3.1964]

× 24. — Gider Vergileri Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna bâzı hükümler ilâve edilmesine dair kanun tasarısı ve Maliye, Ticaret, Tarım, Sanayi, İçişleri ve Plân komisyonlarından seçilen 4 er üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu (1/628) (S. Sayısı: 638) [Dağıtma tarihi: 4.3.1964]

25. — 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısının C. Senatosunca değiştirilen ve M. Meclisince benimsenmiyen maddeleri hakkında Karma Komisyon raporu ile Millet Meclisi, Cumhuriyet Senatosu ve Karma Komisyon metinleri (M. Meclisi 1/292; C. Senatosu 1/251) (M. Meclisi S. Sayısı: 325 e 2 nci ek; C. Senatosu S. Sayısı: 181) [Dağıtma tarihi: 10.2.1964]

26. — Esnaf ve küçük sanatkârlar kanunu tasarısı ve Geçici Komisyon raporu (1/4) (S. Sayısı: 634) [Dağıtma tarihi: 9.3.1964]

27. — 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanununun bâzı maddelerinde değişiklik yapılmasına ve bu kanuna bâzı madde ve fıkralar eklenmesine dair kanun tasarısı ve Adalet Komisyonu raporu (1/280) (S. Sayısı: 461) [Dağıtma tarihi: 5.10.1963]

IV

A - HAKLARINDA İVEDİLİK KARARI VERİLEN İŞLER

B - TÜZÜK GEREĞİNCE BİR DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

1. — Kayseri Milletvekili Mehmet Göker ve 5 arkadaşının, 4367 sayılı Kanunun 4684,

6706 ve 70 sayılı kanunlarla değişik birinci maddesinin (C) ve (D) fıkralarının değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Millî Savunma, İçişleri ve Plân komisyonları raporları (2/328) (S. Sayısı: 381) [Dağıtma tarihi: 5.9.1963]

2. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Özel Şahingiray ve 15 arkadaşının, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/221) (S. Sayısı: 391) [Dağıtma tarihi: 14.9.1963]

3. — Cumhuriyet Senatosu Yozgat Üyesi Sadık Artukmaç ve 2 arkadaşının, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun bâzı maddelerinde değişiklik yapılması ve 6122, 6422 ve 7242 sayılı kanunların kaldırılması hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/147) (S. Sayısı: 393) [Dağıtma tarihi: 14.9.1963]

4. — Kayseri Milletvekili Mehmet Göker ve 4 arkadaşının, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bir muvakkat madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/268) (S. Sayısı: 394) [Dağıtma tarihi: 14.9.1963]

5. — Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir ve Kırklareli Üyesi Ahmet Naci Arı'nın, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 32 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye Komisyonu tezkeresi ve Millî Eğitim ve Plân komisyonları raporları (2/262) (S. Sayısı: 395) [Dağıtma tarihi: 14.9.1963]

6. — Samsun Milletvekili İlyas Kılıç ve Sakarya Milletvekili Yusuf Ulusoy'un, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun geçici 14 ncü maddesine (ç) fıkrası eklenmesine dair kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları ve Millî Eğitim Komisyonunun mütalâası (2/325) (S. Sayısı: 396) [Dağıtma tarihi: 14.9.1963]

7. — Cumhuriyet Senatosu İzmir Üyesi Ömer Lütüfi Bozcalı'nın, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa ek kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları ra-

porları (2/327) (S. Sayısı : 397) [Dağıtma tarihi : 14 . 9 . 1963]

8. — Bursa Milletvekili Sadrettin Çanga'nın, 1076 ve 1111 sayılı kanunlar gereğince ihtiyata ayrılmış yedek subay ve erlerden yoklamasını yaptırmamış olanların para cezalarının affına dair kanun teklifi ve Millî Savunma, Adalet ve Plân komisyonları raporları (2/366) (S. Sayısı : 398) [Dağıtma tarihi : 17 . 9 . 1963]

9. — Cumhuriyet Senatosu Artvin Üyesi Fehmi Alpaslan'ın, 237 sayılı Taşıt Kanununun 4 ncü maddesine göre makam hizmetlerine tahsis edilen taşıtları gösteren (2) sayılı cetvelde değişiklik yapılması ve 7 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Plân Komisyonu raporu (2/78) (S. Sayısı : 440) [Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1963]

10. — Cumhuriyet Senatosu Kastamonu Üyesi Ahmet Nusret Tuna'nın, 1108 sayılı Maaş Kanununun 1559 sayılı Kanunla muaddel 2 nci ve 3041 sayılı Kanunla muaddel 13 ncü maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ile Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir'in, 1108 sayılı Maaş Kanununun bazı maddelerini değiştiren kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/95, 2/96) (S. Sayısı : 441) [Dağıtma tarihi : 19 . 9 . 1963]

11. — Cumhuriyet Senatosu Aydın Üyesi Fikret Turhangil ve 3 arkadaşının, Arazi ve Bina vergilerinin matrahlarına uygulanacak müssiller hakkındaki 206 sayılı Kanunun 3 ncü maddesine bir fıkra ve Kanuna geçici bir madde eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/257) (S. Sayısı : 443) [Dağıtma tarihi : 19 . 9 . 1963]

12. — Cumhuriyet Senatosu Niğde Üyesi Kudret Bayhan ve üç arkadaşının, 1111 sayılı Kanuna bir madde eklenmesi hakkında kanun teklifi, Konya Milletvekili Ahmet Gürkan ve Ankara Milletvekili Ferhat Nuri Yıldırım'ın 5585 sayılı Kanuna geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifi, Tokat Milletvekili Ali Dizman'ın, Askerlik hizmetinin emeklilik ve terfiden sayılması hakkında kanun teklifi ile Cumhuriyet Senatosu İzmir Üyesi Hilmi Onat ve Aydın Milletvekili Mehmet Yavaş'ın, Maaş Kanununa ek 4379 sayılı Kanunla bu kanunu tadil eden 5585 ve 6724 sayılı kanunlara bazı mad-

deler ilâvesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/62, 2/145, 2/204, 2/360) (S. Sayısı : 445) [Dağıtma tarihi : 19 . 9 . 1963]

13. — Balıkesir Milletvekili Cihat Bilgehan ve 5 arkadaşının, 6245 sayılı Harcırah Kanununun 33 ncü maddesinin (b) işaretli fıkrasının değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/383) (S. Sayısı : 446) [Dağıtma tarihi : 20.9.1963]

14. — Konya Milletvekili İhsan Kabadayı ve altı arkadaşının, Kaçakçılığın men'i ve takibi hakkındaki 1918 sayılı Kanunun 6846 sayılı Kanunla muaddel 60 ncü maddesinde değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi ve Gümrük ve Tekel, İçişleri ve Plân komisyonları raporları (2/118) (S. Sayısı : 447) [Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1963]

15. — Giresun Milletvekili Ali Cüceoğlu'nun, Maaş Kanununa ek 4379 sayılı Kanunun birinci ve ikinci maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna bazı geçici maddeler eklenmesine dair 5585 sayılı Kanuna muvakkat madde eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/124) (S. Sayısı : 448) [Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1963]

16. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine ve 12 arkadaşının, 3656 sayılı Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair Kanuna ek kanun teklifi ve Sağlık ve Sosyal Yardım ve Plân komisyonları raporları (2/392) (S. Sayısı : 449) [Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1963]

17. — Kastamonu Milletvekili İsmail Hakkı Yılanhoğlu'nun, Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bazı maddeler eklenmesi hakkındaki 4598 sayılı Kanunun muaddel ve 6 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Plân Komisyonu raporu (2/371) (S. Sayısı : 450) [Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1963]

18. — Bolu Milletvekili Fuat Ümit ve 4 arkadaşı ile Artvin Milletvekili Saffet Eminagaoglu ve Yozgat Milletvekili Celâl Sungur'un, Devlet hizmetlerinde iken lise veya lise muadili meslekî bir okuldan sonra bir yüksek okul veya fakül-
teden mezun olanlar ile yine memuriyetleri sıra-

sında akademik derece alanlara yahut ikinci bir yüksek tahsili ikmal edenlere bir derece kıdem verilmesi hakkındaki kanun teklifleri ve Amasya milletvekilleri Nevzat Şener ve İsmail Sarıgöz'ün, memurların tahsil müessesesinde talebe olmayacaklarına dair 4007 sayılı Kanun ile bu kanunun birinci maddesinin değiştirilmesi hakkındaki 4214 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılmasına dair 183 sayılı Kanuna ek kanun teklifi ile Bolu Milletvekili Kâmil İnal'ın, 3656 ve 3659 sayılı kanunların şümülü dâhilinde vazife görmekte iken müktesep barem derecesini değiştirecek bir üst tahsil yapanların terfi ve kıdemleri hakkındaki kanun teklifi ve Maliye, Millî Eğitim ve Plân komisyonları raporları (2/91, 2/93, 2/104, 2/464) (S. Sayısı : 451) [Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1963]

19. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arasında akdolanun 11 Ocak 1961 tarihli Zirai Maddeler Andlaşması ve ekleriyle bu Andlaşmada yapılan 29 Mart 1961, 17 Temmuz 1961 tarihli değişikliklerin onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun tasarısı ve Dışişleri, Tarım, Ticaret ve Plân komisyonları raporları (1/269) (S. Sayısı : 463) [Dağıtma tarihi : 3 . 10 . 1963]

20. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine ve 9 arkadaşının, Ordu mensuplarıyla Emniyet Umum Müdürlüğü ve gümrük muhafaza ve muamele sınıfı kadrolarında çalışanlara birer er tayını verilmesi hakkında kanun teklifi ve Millî Savunma ve Plân komisyonları raporları (2/189) (S. Sayısı : 464) [Dağıtma tarihi : 4 . 10 . 1963]

21. — Kayseri Milletvekili Abdülhalim Aras ve 3 arkadaşının, Evlenen veya tekaüde tabi bir vazifeye giren yetim kızların yetim aylıklarının diğer yetimlere taksimi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/381) (S. Sayısı : 465) [Dağıtma tarihi : 4 . 10 . 1963]

22. — Konya Milletvekili İhsan Kabadayı ve 8 arkadaşının, Jandarma Genel Komutanlığı kadrolarında vazifeli subay, astsubay, mecburi uzatmalı ve sivil memurlara, ücretli personele fazla meseileri karşılığında fazla mesai ücreti verilmesi hakkında kanun teklifi ve İçişleri ve Plân komisyonları raporları (2/137) (S. Sayısı : 466) [Dağıtma tarihi : 4 . 10 . 1963]

23. — Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir ve Kırklareli Üyesi Ahmet Naci Arı'nın, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/293) (S. Sayısı : 467) [Dağıtma tarihi : 4 . 10 . 1963]

24. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine'nin, Röntgen Radyum ve diğer nükleer enerji cihaz ve maddeleri ile bunların tıpta kullanılması ve kullananlar hakkında kanun teklifi ve Sağlık ve Sosyal Yardım, Adalet, Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/127) (S. Sayısı : 468) [Dağıtma tarihi : 4 . 10 . 1963]

25. — Çanakkale Milletvekili Süreyya Endik'in, Sıtma Savaş Sağlık koruyucuları hakkında kanun teklifi ve Sağlık ve Sosyal Yardım ve Plân komisyonları raporları (2/130) (S. Sayısı : 469) [Dağıtma tarihi : 4 . 10 . 1963]

26. — Kastamonu Milletvekili İsmail Hakkı Yılanhoğlu ve Malatya Milletvekili Avni Akşit'in, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun geçici 65 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/421) (S. Sayısı : 470) [Dağıtma tarihi : 4 . 10 . 1963]

27. — Kars Milletvekili Necmettin Akan'ın, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa geçici bir madde eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/423) (S. Sayısı : 471) [Dağıtma tarihi : 4 . 10 . 1963]

28. — Samsun Milletvekili İlyas Kılıç ve 10 arkadaşının, ikinci defa yüksek tahsil yapan subay ve memurlara kıdem verilmesi hakkında kanun teklifi ve Millî Savunma, İçişleri, Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/80) (S. Sayısı : 472) [Dağıtma tarihi : 4 . 10 . 1963]

29. — Cumhuriyet Senatosu Üyesi Ömer Ergün ve 26 arkadaşının, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı hakkındaki 5434 sayılı Kanuna geçici bir madde eklenmesine dair olan 6153 sayılı Kanuna bir fıkra ve geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Ulaştırma, Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/401) (S. Sayısı : 473) [Dağıtma tarihi : 5 . 10 . 1963]

30. — Cumhuriyet Senatosu Yozgat Üyesi Sadık Artukmaç'ın, Tapu sicil binaları inşası için alınacak harclar hakkında kanun teklifi ve

Izmir Milletvekili Mustafa Uyar'ın, Tapu sicil binaları yapılması maksadiyle alınacak harçlar hakkında kanun teklifi ve Geçici ve Plân komisyonları raporları (2/153, 2/233) (S. Sayısı : 201 e 1 nci ek) [Dağıtma tarihi : 8.10.1963]

31. — Elâzığ Milletvekili Nurettin Ardıçoğlu ve 5 arkadaşının, 4792 sayılı İşçi Sigortaları Kurumu Kanununun 8.3.1961 tarih ve 344 sayılı Kanunla muaddel 20 nci maddesinin (c) fıkrasının değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Çalışma ve Plân komisyonları raporları (2/396) (S. Sayısı : 492) [Dağıtma tarihi : 9 . 10 . 1963]

32. — Bolu Milletvekili Kemal Demir ve 18 arkadaşını, 3204 sayılı Orman Genel Müdürlüğü Teşkilât Kanununa ek kanun teklifi ve Tarım ve Plân komisyonları raporları (2/214) (S. Sayısı : 502) [Dağıtma tarihi : 15.10.1963]

33. — Çorum Milletvekili Faruk Küreli ve dört arkadaşının, Orman Umum Müdürlüğü emrinde çalışmakta olan maaşlı memurları hakkında intibak kanunu teklifi ve Tarım, Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/165) (S. Sayısı : 503) [Dağıtma tarihi : 15.10.1963]

34. — İstanbul Milletvekili Suphi Baykam ve 68 arkadaşının, Tıp personelinin mukavele ile çalıştırılmasına dair kanun teklifi ve Sağlık ve Sosyal Yardım ve Plân komisyonları raporları (2/54) (S. Sayısı : 512) [Dağıtma tarihi : 21 . 10 . 1963]

35. — Burdur Milletvekili Mehmet Özbey'in, Subay, askerî memur ve astsubaylara birer lojman ile tapulu birer dönüm arazi verilmesi için kanun teklifi ve Bayındırlık, Millî Savunma, Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/406) (S. Sayısı : 517) [Dağıtma tarihi : 24 . 10 . 1963]

36. — Balıkesir Milletvekili Ahmet İhsan Kırımı ve 13 arkadaşının, Bayındırlık Bakanlığı teşkilât ve vazifelerine dair olan 3611 sayılı Kanuna ek kanun teklifi ve Bayındırlık ve Plân komisyonları raporları (2/363) (S. Sayısı : 518) [Dağıtma tarihi : 24 . 10 . 1963]

37. — Kütahya Milletvekili Sadrettin Tosbi ile Eskişehir Milletvekili Seyfi Öztürk'ün, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun geçici 65 nci maddesinin (j) bendine bir hüküm eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/461) (S. Sayısı : 519) [Dağıtma tarihi : 24 . 10 . 1963]

38. — Muş Milletvekili Sait Mutlu'nun, 5434 sayılı Kanunun 41 nci maddesinin 3 ncü fıkrasının değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/107) (S. Sayısı : 522) [Dağıtma tarihi : 1 . 11 . 1963]

39. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine'nin, Gümrük memurlarından bâzılarına verilecek yem bedeli ve yemeklik hakkındaki 1615 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve İçişleri ve Plân komisyonları raporları (2/132) (S. Sayısı : 523) [Dağıtma tarihi : 1 . 11 . 1963]

40. — Kırklareli Milletvekili Abdurrahman Altuğ ile Cumhuriyet Senatosu Kırklareli Üyesi A. Naci Arı'nın, 7 Nisan 1340 tarih ve 442 sayılı Köy Kanununun 16 ncı maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve İçişleri Komisyonu raporu (2/551) (S. Sayısı : 511) [Dağıtma tarihi : 17 . 10 . 1963]

41. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arasında akdolan zirai maddeler Andlaşmasında yeniden yapılan değişikliklerin onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri Komisyonu tezkeresi (1/421) (S. Sayısı : 506) [Dağıtma tarihi : 17 . 10 . 1963]

42. — Kars Milletvekili Hasan Erdoğan ile Tunceli Milletvekili Fethi Ülkü'nün, Memurin Kanununun bâzı maddeleri ile buna müzeyyel olan 1777 sayılı Kanunun 3 ncü maddesini tadil eden 2919 sayılı Kanunun 4 ncü maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/469) (S. Sayısı : 540) [Dağıtma tarihi : 26 . 12 . 1963]

43. — Cumhuriyet Senatosu Bolu Üyesi Sırrı Uzunhasanoğlu ve 4 arkadaşının, ateşli silâhlar ve bıçaklar hakkındaki 10 . 7 . 1953 tarih ve 6138 sayılı Kanunun 13 ncü maddesi ile 15 nci maddesinin ilk fıkrasının değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/511) (S. Sayısı : 572) [Dağıtma tarihi : 29 . 1 . 1964]

×44. — Genel bütçeye dâhil dairelerin 1960 bütçe yılı kesinhesaplarına ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile 1960 bütçe yılı Kesinhesap kanun tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/665, 1/114) (S. Sayısı : 578) [Dağıtma tarihi : 18 . 2 . 1964]

45. — Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 1.7.1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelinde neşredilmiş ve kesinleşmiş bulunan 20.6.1963 tarih ve 372 numaralı kararına karşı Yüksek Hâkimler Kurulunun ittihaz eylediği 8.11.1963 tarih, esas 234 ve 285 numaralı Kararı ve Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun bu husustaki raporu (M. Meclisi (5/75; C. Senatosu 4/59) (M. Meclisi S. Sayısı : 605, C. Senatosu S. Sayısı : 372) [Dağıtma tarihi : 21.2.1964]

46. — Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 1.7.1963 tarihli Haftalık Karar cetvelinde neşredilmiş ve kesinleşmiş bulunan 23.5.1963 tarihli 371 numaralı Kararına karşı Yüksek Hâkimler Kurulunun ittihaz eylediği 8.11.1963 tarih, esas 235 ve 286 numaralı Kararı ve Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun bu husustaki raporu (M. Meclisi 5/76, C. Senatosu 4/60) (M. Meclisi S. Sayısı : 606) [Dağıtma tarihi : 22.2.1964]

47. — Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 1.7.1963 tarihli Haftalık Karar cetvelinde neşredilmiş ve kesinleşmiş bulunan 23.5.1963 tarih ve 374 numaralı Kararına karşı Yüksek Hâkimler Kurulunun ittihaz eylediği 8.11.1963 tarih, esas 230 ve 281 numaralı Kararı ve Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun bu husustaki raporu (M. Meclisi 5/77, C. Senatosu 4/61) (M. Meclisi S. Sayısı : 607) [Dağıtma tarihi : 22.2.1964]

48. — Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 1.7.1963 tarihli Haftalık Karar cetvelinde neşredilmiş ve kesinleşmiş bulunan 6.6.1963 tarih ve 391 numaralı Kararına karşı Yüksek Hâkimler Kurulunun ittihaz eylediği 8.11.1963 tarih, esas 232 ve 283 numaralı Kararı ve Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun bu husustaki raporu (M. Meclisi 5/78, C. Senatosu 4/62) (M. Meclisi S. Sayısı : 608) [Dağıtma tarihi : 22.2.1964]

49. — Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 1.7.1963 tarihli Haftalık Karar cetvelinde neşredilmiş ve kesinleşmiş bulunan 13.6.1963 tarih ve 397 numaralı Kararına karşı Yüksek Hâkimler Kurulunun ittihaz eylediği 8.11.1963 tarih, esas 231 ve 282 numaralı Kararı ve Dilekçe Karma Komisyonu Genel Ku-

rulunun bu husustaki raporu (M. Meclisi 5/79, C. Senatosu 4/63) (M. Meclisi S. Sayısı : 609) [Dağıtma tarihi : 22.2.1964]

50. — İzmir Milletvekili Nihat Kürşat'ın, Ceza Usulü Muhakemeleri Kanununun 104 ncü maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/344) (S. Sayısı : 570) [Dağıtma tarihi : 28.1.1964]

51. — Afyon Karahisar Milletvekili Asım Yılmaz ve 4 arkadaşının, 3005 sayılı Meşhut suçların Muhakeme Usulü Kanununun 1 nci maddesine bir bend ilâvesine dair kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/458) (S. Sayısı : 568) [Dağıtma tarihi : 31.1.1964]

52. — İzmir Milletvekili Şinasi Osma ile Çorum Milletvekili Muzaffer Dünder'in, sporla ilgili mevzularda işlenen suçlardan ceza görenlerin affı hakkında kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/434) (S. Sayısı : 618) [Dağıtma tarihi : 26.2.1964]

53. — İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca ve 3 arkadaşının, Millet Meclisi İçtüzüğü hakkında Anayasa Komisyonunun benimseme raporu (2/379) (S. Sayısı : 346 ya 1 nci ek) [Dağıtma tarihi : 29.2.1964]

× 54. — Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğünün 1960 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğü 1960 Bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/567, 1/130) (S. Sayısı : 625) [Dağıtma tarihi : 29.2.1964]

× 55. — Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün 1960 bütçe yılı kesinhesabına ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 1960 Bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/650, 1/133) (S. Sayısı : 626) [Dağıtma tarihi : 2.3.1964]

× 56. — Vakıflar Genel Müdürlüğünün 1960 bütçe yılı kesinhesabına ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Vakıflar Genel Müdürlüğü 1960 Bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Ko-

misyonu raporu (3/529, 1/134) (S. Sayısı: 627) [Dağıtma tarihi: 3.3.1964]

× 57. — Devlet Üretim Çiftlikleri Genel Müdürlüğünün 1961 Bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildirimini sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Devlet Üretim Çiftlikleri Genel Müdürlüğü 1961 Bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/743, 1/414) (S. Sayısı: 628) [Dağıtma tarihi: 2.3.1964]

× 58. — Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğünün 1961 Bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildirimini sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü 1961 Bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/746, 1/465) (S. Sayısı: 629) [Dağıtma tarihi: 2.3.1964]

× 59. — Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğünün 1960 Bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildirimini sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü 1960 Bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/566, 1/120) (S. Sayısı: 630) [Dağıtma tarihi: 3.3.1964]

60. — Türkiye Büyük Millet Meclisi Muhasabesinin 1963 yılı Eylül, Ekim ve Kasım ayları hesabı hakkında Hesapları İnceleme Komisyonu raporu (5/81) (S. Sayısı: 639) [Dağıtma tarihi: 11.3.1964]

61. — Antalya Milletvekili İhsan Ataöv'ün, öğretmenlerin 788, 1702 ve 4357 sayılı kanunlarla aldıkları disiplin cezalarının affına dair kanun teklifi ve Millî Eğitim Komisyonu raporu (2/621) (S. Sayısı: 641) [Dağıtma tarihi: 12.3.1964]

62. — Türkiye Büyük Millet Meclisi, Cumhurbaşkanlığı ve Sayıştay Başkanlığı 1962 yılı Kesinhesabı hakkında Meclis Hesapları İnceleme Komisyonu raporları (5/70) (S. Sayısı: 643) [Dağıtma tarihi: 16.3.1964]

63. — İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca'nın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 20.11.1963 tarihli haftalık karar cetvelindeki 962 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 5/82, C. Se-

natosu 4/65) (M. Meclisi S. Sayısı: 645, C. Senatosu S. Sayısı: 399) [Dağıtma tarihi: 24.3.1964]

64. — Sanayi Bakanlığı kuruluş ve vazifeleri hakkındaki 6973 sayılı Kanunun bazı maddelerinde ve bu Bakanlığa ait kadrolarda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısının C. Senatosunca değiştirilen ve M. Meclisince benimsenmeyen maddeleri hakkında Karma Komisyon raporu ile Millet Meclisi, Cumhuriyet Senatosu ve Karma Komisyon metinleri (M. Meclisi 1/432; C. Senatosu 1/255) (M. Meclisi S. Sayısı: 247 ye 2 nci ek, C. Senatosu S. Sayısı: 231) [Dağıtma tarihi: 28.3.1964]

V

İKİ DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

A - İKİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK İŞLER

B - BİRİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK İŞLER

1. — Uzman Jandarma kanun tasarısı ve Geçici Komisyon raporu (1/479) (S. Sayısı: 296) [Dağıtma tarihi: 2.7.1963]

× 2. — Bursa Milletvekili Sadrettin Çanga ve 106 arkadaşının, Bölge tiyatroları kanun teklifi ve Geçici Komisyon raporu (2/437) (S. Sayısı: 305) [Dağıtma tarihi: 6.7.1963]

× 3. — Aydın Milletvekili İsmet Sezgin ve 33 arkadaşının, 5237 sayılı Kanunun 27 nci maddesinin (c) bendinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Geçici Komisyon raporu (2/522) (S. Sayısı: 353) [Dağıtma tarihi: 15.7.1963]

× 4. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine'nin ve Trabzon Milletvekili Ahmet Şener ve Çorum Milletvekili Hilmi İncesulu'nun Su ürünleri kanunu teklifi ile Cumhuriyet Senatosu Zonguldak Üyesi Tevfik İnce ve 28 arkadaşının, balıkçılığın teşvik ve himayesine mahsus kanun teklifi ve Geçici Komisyon raporu (2/377, 2/505, 2/252) (S. Sayısı: 370) [Dağıtma tarihi: 20.8.1963]

× 5. — Millî İstihbarat Teşkilâtı kanunu tasarısı ve Geçici Komisyon raporu (1/451) (S. Sayısı: 456) [Dağıtma tarihi: 26.9.1963]

× 6. — Çanakkale Milletvekili Şefik İnan'ın, Otelcilik, Motencilik Türk Anonim Şirketi kanun teklifi ve Geçici Komisyon raporu (2/576) (S. Sayısı: 507) [Dağıtma tarihi: 13.10.1963]

7. — Genel nüfus yazımı kanunu tasarısı ve Geçici Komisyon raporu (1/507) (S. Sayısı: 513) [Dağıtma tarihi: 23.10.1963]

× 8. — Türkiye Elektrik Kurumu kanunu tasarısı ve Kırşehir Milletvekili Memduh Erdemir'in Türkiye Elektrik Kurumu kanunu teklifi ve Geçici Komisyon raporu (1/461, 2/425) (S. Sayısı: 516) [Dağıtma tarihi: 24.10.1963]

× 9. — Milletlerarası Çalışma Teşkilâtının statüsünde yapılan değişikliğin onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun tasarısı ve Dışişleri ve Çalışma komisyonları raporları (1/304) (S. Sayısı: 222) [Dağıtma tarihi: 30.5.1963]

10. — İstanbul Milletvekili Zeki Zeren'in, 6023 sayılı Türk Tabipleri Birliği Kanununun 28 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun teklifi ve Anayasa ve Adalet komisyonları mütalâaları ile Sağlık ve Sosyal Yardım Komisyonu raporu (2/497) (S. Sayısı: 276) [Dağıtma tarihi: 26.6.1963]

11. — İzmir Milletvekili Mustafa Uyar ve dört arkadaşının, Türk Ceza Kanununun 455 ve 459 ncu maddelerine birer fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/323) (S. Sayısı: 252) [Dağıtma tarihi: 12.6.1963]

12. — Kaçakçılığın men ve takibine dair 1918 sayılı Kanunun 6829 sayılı Kanunla değişik 53 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ile Mardin Milletvekili Talât Oğuz ve Ağrı Milletvekili Kerem Özcan'ın, Kaçakçılığın men ve takibine dair olan 1918 sayılı Kanunun 6829 sayılı Kanunla değişik 53 ncü maddesinin tadiline dair kanun teklifi ve İçişleri ve Adalet komisyonları raporları (1/295, 2/169) (S. Sayısı: 23 e 1 nci ek) [Dağıtma tarihi: 4.7.1963]

13. — İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, Hâkimler Kanununun Anayasaya aykırı hükümler taşıyan 122 ve 123 ncü maddelerinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/439) (S. Sayısı: 299) [Dağıtma tarihi: 4.7.1963]

14. — Tekirdağ Milletvekili Hayri Mumcuoğlu'nun 4.4.1929 tarih ve 1412 sayılı Ceza

Muhakemeleri Usulü Kanununun 4.6.1936 tarih ve 3006 sayılı Kanunla değişen 305 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/416) (S. Sayısı: 301) [Dağıtma tarihi: 11.11.1963]

× 15. — Kat mülkiyeti kanunu tasarısı ile Kırşehir Milletvekili Ahmet Bilgin ve 8 arkadaşının ve Afyon Karahisar Milletvekili Asım Yılmaz'ın, kat mülkiyeti kanun teklifleri ve Adalet Komisyonu raporu (1/516, 2/288, 2/325) (S. Sayısı: 524) [Dağıtma tarihi: 11.11.1963]

16. — 5680 sayılı Basın Kanununun 29.11.1960 tarih ve 143 sayılı Kanunla değişik 19 ncu maddesinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı ve Adalet Komisyonu raporu (1/527) (S. Sayısı: 525) [Dağıtma tarihi: 11.11.1963]

17. — İlköğretim ve Eğitim Kanununun 56 ncı maddesinin (a) bendinin son paragrafının kaldırılması hakkında kanun tasarısı ve Adalet ve Millî Eğitim komisyonları raporları (1/456) (S. Sayısı: 264) [Dağıtma tarihi: 18.6.1963]

× 18. — La Haye'de 14 Mayıs 1954 tarihinde imzalanan «Silâhlı bir çatışma halinde kültür mallarının korunmasına dair Sözleşme» ile bu sözleşmenin tatbikatına ait tüzük, protokol ve kararlara katılmamızın uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri, Millî Savunma ve Millî Eğitim komisyonları raporları (1/306) (S. Sayısı: 289) [Dağıtma tarihi: 3.7.1963]

19. — Toprak Mahsulleri Ofisi Kanununun ikinci maddesinin (A) bendinin ikinci fıkrasının değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve Ticaret, Tarım ve Plân komisyonları raporları (1/297) (S. Sayısı: 123) [Dağıtma tarihi: 1.4.1963]

20. — 2000 sayılı Kanunun 3 ncü maddesinin ikinci fıkrasının kaldırılmasına dair kanun tasarısı ve Adalet, Sağlık ve Sosyal Yardım ve Plân komisyonları raporları (1/374) (S. Sayısı: 240) [Dağıtma tarihi: 8.6.1963]

× 21. — Erzurum Milletvekili Tahsin Telli ve 11 arkadaşının, Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir ve Aydın Üyesi Fikret Turhangil, Erzurum Milletvekili Gıyasettin Karaca ve İzmir Milletvekili Mustafa Uyar'ın,

Tescil edilmeyen birleşmeler ile bunlardan doğan çocukların cezasız tescili hakkında kanun teklifleri ve İçişleri, Adalet ve Plân komisyonları raporları (2/219, 2/237, 2/238, 2/263) (S. Sayısı : 259) [Dağıtma tarihi : 15 . 6 . 1963]

22. — Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Millî Savunma Bakanlığı kısmında değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı ve Millî Savunma ve Plân komisyonları raporları (1/311) (S. Sayısı : 273) [Dağıtma tarihi : 25 . 6 . 1963]

23. — Millî Eğitim Bakanlığı Meslekî ve Teknik Öğretim Müsteşarlığı, Meslekî ve Teknik Öğretim Yüksek Danışma Kurulu kanunu tasarısı ve Millî Eğitim ve Plân komisyonları raporları (1/262) (S. Sayısı : 274) [Dağıtma tarihi : 26 . 6 . 1963]

24. — Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 6122 ve 6422 sayılı kanunlarla değiştirilen 39 ncu maddesinin (b) fıkrasının son bendinin kaldırılması hakkında kanun tasarısı ve İstanbul Milletvekili İlhami Sancar ve iki arkadaşının, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 39 ncu maddesinin 6122 ve 6422 sayılı kanunlarla değiştirilen ve eklenen (b) fıkrasının kaldırılmasına dair kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/268, 2/10) (S. Sayısı : 292) [Dağıtma tarihi : 1 . 7 . 1963]

25. — Baraj inşaatı dolayısıyla sular altında kalacak kasaba, köy ve arazi hakkındaki Kanunun yürürlükten kaldırılmasına dair kanun tasarısı ve Bayındırlık, İçişleri, Adalet, Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/402) (S. Sayısı : 293) [Dağıtma tarihi : 1 . 7 . 1963]

26. — Cumhuriyet Senatosu Urfa Üyesi Vasfi Gerger'in, kesin idari kararlar hakkında Danıştaya başvurulacağına dair kanun teklifi ve İçişleri ve Maliye komisyonları raporları (2/33) (S. Sayısı : 294) [Dağıtma tarihi : 2 . 7 . 1963]

× 27. — 7026 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve Millî Eğitim, Bayındırlık ve Plân komisyonları raporları (1/370) (S. Sayısı : 298) [Dağıtma tarihi : 3 . 7 . 1963]

× 28. — Tunus'un Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasına geçici kabulüne mütaallik Beyannamenin onaylanmasının uygun bu-

lunmasına dair kanun tasarısı ve Dışişleri, Gümrük ve Tekel, Ticaret ve Plân komisyonları raporları (1/96) (S. Sayısı : 332) [Dağıtma tarihi : 9 . 7 . 1963]

× 29. — Arjantin'in Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasına geçici kabulüne mütaallik Beyannamenin onaylanmasının uygun bulunmasına dair kanun tasarısı ve Dışişleri, Gümrük ve Tekel, Ticaret ve Plân komisyonları raporları (1/97) (S. Sayısı : 333) [Dağıtma tarihi : 9 . 7 . 1963]

× 30. — Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması Âkid Tarafları ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti arasındaki münasebetlerle ilgili beyannamenin onaylanmasının uygun bulunmasına dair kanun tasarısı ve Dışişleri, Gümrük ve Tekel, Ticaret ve Plân komisyonları raporları (1/98) (S. Sayısı : 334) [Dağıtma tarihi : 9 . 7 . 1963]

× 31. — Teşhis ve tedavi maksadiyle sağlık kurumlarına ariyeten ve meccanen tahsis edilecek tıbbi - cerrahi ve lâboratuvar malzemesinin Gümrük Resminden muafien muvakkat ithaline dair Andlaşmanın uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri, Sağlık ve Sosyal Yardım, Gümrük ve Tekel ve Plân komisyonları raporları (1/279) (S. Sayısı : 335) [Dağıtma tarihi : 9 . 7 . 1963]

× 32. — «Barış Gönüllüleri» adlı Amerikan Teşekkülünden faydalanma hususunda Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arasında yapılan Andlaşmaya ait teati olunan mektupların onaylanmasının uygun bulduğuna dair kanun tasarısı ve Dışişleri ve Plân komisyonları raporları (1/428) (S. Sayısı : 336) [Dağıtma tarihi : 9 . 7 . 1963]

× 33. — Ambalâjların muvakkat ithaline mütaallik Gümrük Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunmasına dair kanun tasarısı ve Dışişleri, Gümrük ve Tekel ve Plân komisyonları raporları (1/95) (S. Sayısı : 337) [Dağıtma tarihi : 10 . 7 . 1963]

34. — İmar ve İskân Bakanlığı kuruluş ve vazifeleri hakkındaki Kanunun 12 nci maddesinin değiştirilmesine ve bu kanuna iki madde eklenmesine dair kanun tasarısı ve İçişleri, İmar ve İskân ve Plân komisyonları raporları (1/375) (S. Sayısı : 343) [Dağıtma tarihi : 11 . 7 . 1963]

35. — Sıtmanın imhası hakkındaki Kanunun 1 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair ka-

nun tasarısı ve İçişleri, Adalet, Sağlık ve Sosyal Yardım ve Plân komisyonları raporları (1/419) (S. Sayısı : 344) [Dağıtma tarihi: 11 . 7 . 1963]

36. — 4933 sayılı Kanuna ek kanun tasarısı ve Millî Eğitim, İçişleri ve Plân komisyonları raporları (1/453) (S. Sayısı: 345) [Dağıtma tarihi: 11 . 7 . 1963]

37. — Kocaeli iline bağlı Kaynarca ilçesinin Sakarya iline bağlanması hakkında kanun tasarısı ve İçişleri ve Plân komisyonları raporları (1/457) (S. Sayısı: 365) [Dağıtma tarihi: 16 . 8 . 1963]

38. — Türk Farmakopesi hakkında kanun tasarısı ve Sağlık ve Sosyal Yardım, Adalet ve Plân komisyonları raporları (1/271) (S. Sayısı : 366) [Dağıtma tarihi: 16 . 8 . 1963]

× 39. — Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir'in, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı Ertik okulları mütedavil sermayesi hakkındaki 3423 sayılı Kanunun 8 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Millî Eğitim, Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/197) (S. Sayısı: 374) [Dağıtma tarihi: 2 . 9 . 1963]

× 40. — Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir ile Kırklareli Üyesi Ahmet Naci Arı'nın, 3 . 4 . 1926 gün ve 789 sayılı Maarif Teşkilâtına dair olan Kanunun 19 ncu maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Millî Eğitim ve Plân komisyonları raporları (2/310) (S. Sayısı : 376) [Dağıtma tarihi: 3 . 9 . 1963]

41. — Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir ve 2 arkadaşının, 3704 sayılı Kanunun ikinci maddesinin değiştirilmesi ve üçüncü maddesine ek bir fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Millî Eğitim ve Plân komisyonları raporları (2/185) (S. Sayısı: 373) [Dağıtma tarihi: 4 . 9 . 1963]

42. — 237 sayılı Taşıt Kanununa bağlı 2 sayılı cetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı ve Plân Komisyonu raporu (1/492) (S. Sayısı: 380) [Dağıtma tarihi: 5 . 9 . 1963]

43. — Nakdî Tazminat Kanununun 6335 sayılı Kanunla değişik 1 ve 2 nci maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna bir madde eklenmesine dair kanun tasarısı ve Gümrük ve Tekel, İçişleri ve Plân komisyonları raporları (1/440) (S. Sayısı: 382) [Dağıtma tarihi: 5 . 9 . 1963]

44. — İstanbul Milletvekili Vahyi Özarar ve iki arkadaşının, 6188 sayılı Bina yapımını teşvik ve izinsiz yapılan binalar hakkındaki Kanuna geçici madde eklenmesine dair kanun teklifi ve İmar ve İskân, İçişleri, Maliye ve Plân komisyonları raporları ve Anayasa Komisyonu mütalâaları (2/177) (S. Sayısı: 384) [Dağıtma tarihi: 9 . 9 . 1963]

45. — Zonguldak Milletvekili Kenan Esengin'in, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa muvakkat bir madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/477) (S. Sayısı: 385) [Dağıtma tarihi: 9 . 9 . 1963]

46. — Nüfus plânlaması hakkında kanun tasarısı ve Adalet, Sağlık ve Sosyal Yardım ve Plân komisyonları raporları (1/480) (S. Sayısı: 388) [Dağıtma tarihi: 13 . 9 . 1963]

47. — Niğde Milletvekili Asım Eren'in, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 7350 sayılı Kanunla muaddel 100 ncu maddesine bir fıkra eklenmesine ait kanun teklifi ile Cumhuriyet Senatosu Antalya Üyesi Mustafa Özer'in, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 89 ncu maddesine bir fıkra ve geçici madde eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Bütçe komisyonları raporları (2/120, 2/206) (S. Sayısı: 400) [Dağıtma tarihi: 14 . 9 . 1963]

48. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine ve 5 arkadaşının, Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Emniyet Genel Müdürlüğü kısmında değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi ve İçişleri ve Plân komisyonları raporları (2/266) (S. Sayısı: 399) [Dağıtma tarihi: 17 . 9 . 1963]

49. — 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 32 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun tasarısı ve Kars Milletvekili Necmettin Akan'ın, T. C. Emekli Sandığı Kanununun 32 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun teklifi ve Maliye, Gümrük ve Tekel ve Plân komisyonları raporları (2/423, 2/424) (S. Sayısı: 442) [Dağıtma tarihi: 19 . 9 . 1963]

50. — Kütahya Milletvekili Sadrettin Tosbi ve 21 arkadaşının, 7334 sayılı Kanunun bâzi maddelerinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ile Eskişehir milletvekilleri İbrahim Cemalci-

lar ve Şevket Asbuzoğlu'nun, 7334 sayılı Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Millî Eğitim ve Plân komisyonları raporları (2/307, 2/322) (S. Sayısı: 444) [Dağıtma tarihi: 20.9.1963]

51. — Çorum Milletvekili Abdurrahman Güler ve 14 arkadaşının, 3656 sayılı Kanunun 7 ve 3659 sayılı Kanunun 8 nci maddelerine birer fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Plân Komisyonu raporu (2/330) (S. Sayısı: 460) [Dağıtma tarihi: 1.10.1963]

52. — Cumhuriyet Senatosu Malatya Üyesi Nüvit Yetkin'in, 5434 sayılı Kanuna bir madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/499) (S. Sayısı: 474) [Dağıtma tarihi: 4.10.1963]

53. — İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca ve 2 arkadaşının, Taşıt Kanununa ek cetvelle bâzı binek otomobillerinin ilâve edilmesi hakkında kanun teklifi ile Tekirdağ Milletvekili Hayri Mumcuoğlu'nun, 5.1.1961 tarih ve 237 sayılı Taşıt Kanununa ekli cetvelerde bu kanunun 7 ve 16 ncı maddelerinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Adalet ve Plân komisyonları raporları (2/225, 2/432) (S. Sayısı: 475) [Dağıtma tarihi: 5.10.1963]

54. — Yozgat Milletvekili Celâl Sungur ve Kayseri Milletvekili Mehmet Göker'in, 4936 sayılı Kanunun bâzı maddelerini tadil eden 115 sayılı Kanunun geçici 3 ncü maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun teklifi ve Millî Eğitim ve Plân komisyonları raporları (2/231) (S. Sayısı: 490) [Dağıtma tarihi: 7.10.1963]

55. — Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı teşkilâtında çalışan tabip, diş tabibi ve eczacılardan coğrafi, iktisadi ve içtimai sebeplerle hususi vaziyette olduğu Bakanlar Kurulunca kabul olunan mahallerde sürekli görev ile bulunanlarla, hıfzıssıhha enstitülerinde çalışmakta olan kimya mühendisleri, mikrobiyoloji ve biyokimya mütehassıslarına ödenek verilmesine dair kanun tasarısı ile Mardin Milletvekili Mehmet Ali Arıkan'ın hekimlere aylık hizmet karşılığı ödenek verilmesine dair kanun teklifi ve Sağlık ve Sosyal Yardım ve Plân komisyonları raporları (1/531, 2/89) (S. Sayısı: 489) [Dağıtma tarihi: 8.10.1963]

56. — Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına bağlı sağlık kurumlarıyla esenleştirme (Re-

habilitasyon) tesislerine verilecek döner sermaye hakkındaki 209 sayılı Kanuna bâzı maddeler eklenmesi ve bu kanunun 11 nci maddesinin yürürlükten kaldırılmasına dair kanun tasarısı ile Burdur Milletvekili Mehmet Özbey'in, Devlet hastanelerinde çalışan doktorlar hakkında kanun teklifi ve Sağlık ve Sosyal Yardım, Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/481, 2/278) (S. Sayısı: 491) [Dağıtma tarihi: 9.10.1963]

57. — Artvin Milletvekili Sabit Osman Avcı'nın 3204 sayılı Orman Genel Müdürlüğü Teşkilât Kanununa geçici madde eklenmesine ve aynı kanuna ek 3904 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin 3 ncü fıkrasının değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Tarım ve Plân komisyonları raporları (2/241) (S. Sayısı: 501) [Dağıtma tarihi: 15.10.1963]

58. — 4862 sayılı Kanuna bağlı (2) sayılı cetvelde yazılı kadroların değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve Sağlık ve Sosyal Yardım ve Plân komisyonları raporları (1/475) (S. Sayısı: 520) [Dağıtma tarihi: 24.10.1963]

× 59. — Takip ve tahsiline mahal ve imkân görülemeyen bir kısım Hazine alacaklarının silinmesi hakkındaki kanun tasarısı ve Plân Komisyonu raporu ile Anayasa Komisyonunun mütalâası (1/433) (S. Sayısı: 266 ve 266 ya 1 nci ek) [Dağıtma tarihi: 20.9.1963]

60. — Ziraat Odaları ve Ziraat Odaları Birliği Kanununun 34 ncü maddesinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı ve Adalet ve Tarım komisyonları raporları (1/463) (S. Sayısı: 268) [Dağıtma tarihi: 20.6.1963]

61. — İslahı Hayvanat Kanununun 5883 sayılı Kanunla değişik 35 nci maddesine bâzı hükümler eklenmesine dair 7454 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin son fıkrasının kaldırılması hakkında kanun tasarısı ve Adalet ve Tarım komisyonları raporları (1/435) (S. Sayısı: 269) [Dağıtma tarihi: 20.6.1963]

62. — Eskişehir Milletvekili Seyfi Öztürk ile Cumhuriyet Senatosu Tabii Üyesi Selâhattin Özgür'ün, 4273 sayılı Subaylar Heyetine mahsus terfi Kanununun 16 ncı maddesinin 2 nci fıkrasına bir bend ve bu kanuna geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Millî Savunma Komisyonu raporu (2/315) (S. Sayısı: 350) [Dağıtma tarihi: 12.7.1963]

63. — Askerî memnu mintakalar Kanununun birinci maddesinin (A) fıkrasının değiştirilmesine dair kanun tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu raporu (1/473) (S. Sayısı : 364) [Dağıtma tarihi: 19 . 7 . 1963]

× 64. — 16 Ağustos 1960 tarihinde Lefkoşada, Türkiye Cumhuriyeti, Yunanistan Kırallığı, Büyük Britanya ve Şimalî İrlanda Birleşik Kırallığı ve Kıbrıs Cumhuriyeti arasında imzalanan Kıbrıs Cumhuriyetinin teessüsüne mütaallik Anlaşma ile A, B, C, D, E, F, eklerinin Türkiye Cumhuriyeti, Kıbrıs Cumhuriyeti, Yunanistan Kırallığı ve Büyük Britanya ve Şimalî İrlanda Birleşik Kırallığı arasında imzalanan Garantî Andlaşması ve bu Andlaşmanın II nci maddesinde atıfta bulunulan Kıbrıs Cumhuriyeti Anayasasının temel maddelerinin, Türkiye Cumhuriyeti, Kıbrıs Cumhuriyeti ve Yunanistan Kırallığı arasında imzalanan, İttifak Andlaşması ile I ve II sayılı ek protokollerin Türkiye Cumhuriyeti, Kıbrıs Cumhuriyeti ve Yunanistan Kırallığı arasında imzalanan İttifak Andlaşmasının uygulanması için imza edilen Andlaşmanın, en ziyade müsaadeye mazhar millet şartı hakkında, Türkiye Cumhuriyeti ile Kıbrıs Cumhuriyeti arasında nota teatisi suretiyle yapılan Anlaşmanın onaylanması hakkında kanun tasarısı ve Anayasa, Dışişleri ve Millî Savunma komisyonları raporları (1/24) (S. Sayısı : 387) [Dağıtma tarihi : 19 . 9 . 1963]

65. — İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, Beden Terbiyesi Kanununun 4 ncü ve 13 ncü maddesinin kaldırılmasına dair kanun teklifi ve İçişleri Komisyonu raporu (2/386) (S. Sayısı : 128) [Dağıtma tarihi : 4 . 4 . 1963]

66. — Polis Vazife ve Salâhiyet Kanununun 2 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı ve İçişleri Komisyonu raporu. (1/458) (S. Sayısı : 265) [Dağıtma tarihi : 19 . 6 . 1963]

67. — Balıkesir Milletvekili Ahmet Aydın Bolak ve 15 arkadaşının, 1389 sayılı Kanunun belediyeler hukuk işlerinde çalışanlara tatbiki hakkında kanun teklifi ve İçişleri Komisyonu raporu (2/507) (S. Sayısı : 341) [Dağıtma tarihi : 11 . 7 . 1963]

68. — İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, düğünlerde men'i israfata dair 55 sayılı Kanunun kaldırılmasına dair kanun teklifi ve Adalet ve İçişleri komisyonları raporları (2/387) (S. Sayısı : 349) [Dağıtma tarihi : 12 . 7 . 1963]

69. — C. Senatosu İzmir Üyesi Ömer Lütfi Bozcalı'nın, Bursa merkez ilçesindeki gedik ve zeminlerin tasfiyesine dair 141 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve İçişleri Komisyonu raporu (2/504) (S. Sayısı : 509) [Dağıtma tarihi : 18 . 10 . 1963]

70. — Gümrük memurlarından vazife memuresini suiistimal edenlerle vazife veya mesleklerinde kendilerinden istifade edilmeyenler hakkında yapılacak muameleye dair 1920 sayılı Kanunun birinci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun tasarısı ve Gümrük ve Tekel, Adalet ve İçişleri komisyonları raporları (1/417) (S. Sayısı : 510) [Dağıtma tarihi : 18 . 10 . 1963]

× 71. — 18 Nisan 1951 tarihinde Paris'te akdolunan (Avrupa ve Akdeniz Nebat Koruma Teşkilâtı kurulmasına mütaallik Sözleşme) ile üç ekine katılmamız için Hükümete yetki verilmesi hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri ve Tarım komisyonları raporları (1/184) (S. Sayısı : 530) [Dağıtma tarihi: 18 . 12 . 1963]

× 72. — Milletlerarası Kavakçılık Komisyonunun Gıda ve Tarım Teşkilâtı (F. A. O.) bünyesi içine alınmasına dair Sözleşmeye Türkiye Cumhuriyetinin katılmasının uygun bulunduğu dair kanun tasarısı ve Dışişleri ve Tarım komisyonları raporları (1/418) (S. Sayısı : 531) [Dağıtma tarihi : 18 . 12 . 1963]

× 73. — Millî Prodüktivite Merkezi kuruluş kanunu tasarısı ve Geçici Komisyon raporu (1/321) (S. Sayısı : 532) [Dağıtma tarihi : 18 . 12 . 1963]

74. — 5680 sayılı Basın Kanununa bir maddede eklenmesi hakkındaki Kanunun kaldırılmasına dair kanun tasarısı ve Adalet ve Turizm ve Tanıtma komisyonları raporları (1/541) (S. Sayısı : 533) [Dağıtma tarihi : 3 . 12 . 1963]

× 75. — Türk - Yunan Trakya hududunun mühim kısmını tâyin eden Meriç nehri mecrasının ıslahı dolayısıyla 19 Ocak 1963 tarihinde imzalanan Protokolün onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı ve Bayındırlık ve Dışişleri komisyonları raporları (1/488) (S. Sayısı : 505) [Dağıtma tarihi : 18 . 10 . 1963]

× 76. — Konut kanunu tasarısı ve Geçici Komisyon raporu (1/493) (S. Sayısı: 534) [Dağıtma tarihi : 24 . 12 . 1963]

× 77. — Tarım Kredi Kooperatifleri Kanununa bazı maddelerin eklenmesine ve bu kanunun bir maddesinin kaldırılmasına dair kanun tasarısı ve Ticaret, Maliye ve Bütçe ve Plân komisyonları raporları (1/369) (S. Sayısı : 536)

78. — 2 . 7 . 1962 tarihli ve 58 sayılı Kanuna bağlı (2) sayılı cetvelde değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı ve Millî Eğitim ve Plân komisyonları raporları (1/538) (S. Sayısı : 538) [Dağıtma tarihi : 25 . 12 . 1963]

× 79. — Milletlerarası Sivil Havacılık Andlaşmasına mükerrer 93 ncü madde eklenmesine ve 50 nci maddenin (a) fıkrasının değiştirilmesine dair protokollerin onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun tasarısı ve Dışişleri ve Ulaştırma komisyonları raporları (1/264) (S. Sayısı : 541) [Dağıtma tarihi : 26 . 12 . 1963]

80. — Kayseri Milletvekili Hüsametdin Gümüşpala ve 24 arkadaşının, Devlet Demiryolları İşletme Umum Müdürlüğü memur ve müstahdemlerinin ücretlerine dair Kanunun bazı maddelerini değiştiren 4620 numaralı Kanuna ek kanun teklifi ve Ulaştırma ve Plân komisyonları raporları (2/564) (S. Sayısı : 542) [Dağıtma tarihi : 27 . 12 . 1963]

81. — Menkul kıymetler ve Kambiyo Borşaları kanunu tasarısı ve Maliye ve Ticaret komisyonları raporları (1/320) (S. Sayısı : 271) [Dağıtma tarihi : 26 . 6 . 1963]

82. — Ticaret Bakanlığı teşkilât ve vazifelerine dair Kanuna bir madde eklenmesi hakkında kanun tasarısı ve Ticaret Komisyonu raporu (1/371) (S. Sayısı : 281) [Dağıtma tarihi : 27 . 6 . 1963]

83. — Kastamonu Milletvekili Ali Özdikmenli'nin, silâh taşıyan ve bulunduranların affına dair olan 28 . 6 . 1960 tarih ve 5 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılmasına dair kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/431) (S. Sayısı : 566) [Dağıtma tarihi : 28 . 1 . 1964]

84. — C. Senatosu Bolu Üyesi Sırrı Uzunhasanoğlu ve Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir'in, 5965 sayılı Kanuna bir madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Millî Eğitim Komisyonu raporu (2/525) (S. Sayısı : 567) [Dağıtma tarihi : 28 . 1 . 1964]

85. — Ödemişli, Ahmetoğlu Ali Orhan İlkurşun'a vatani hizmet tertibinden aylık bağlanmasına dair kanun tasarısı ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/573) (S. Sayısı : 577) [Dağıtma tarihi : 7 . 2 . 1964]

86. — Tekirdağ Milletvekili Hayri Mumcuoğlu'nun, 18 . 6 . 1927 tarih ve 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 21 . 12 . 1949 tarih ve 5464 sayılı Kanunla değişen 8 ve 427 nci maddeleriyle 438 nci maddesinin ilk fıkrasının değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/417) (S. Sayısı : 300 e 1 nci ek) [Dağıtma tarihi : 10 . 2 . 1964]

87. — Cumhuriyet Senatosu Bolu Üyesi Sırrı Uzunhasanoğlu ve 4 arkadaşının, 4 Teşrinievvel 1927 tarih ve 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 288 ve 290 ncu maddelerinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/510) (S. Sayısı : 585) [Dağıtma tarihi : 10 . 2 . 1964]

88. — İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca, İzmir Milletvekili Şeref Bakşık, Zonguldak Milletvekili Yusuf Ziya Yücebilgin ve Adana Milletvekili İbrahim Tekin'in Sendikalar Kanununun 20 nci maddesinin 4/a bendinin 22 nci maddesinin 1 nci bendinin, 25 nci maddesinin 1 nci bendinin, 27 nci maddesinin 1 nci ve 3 ncü fıkralarının, 31 nci maddesinin 10 ncu bendinin ve 2 nci geçici maddesinin düzeltilmesi hakkında kanun teklifi ve Çalışma Komisyonu raporu (2/629) (S. Sayısı : 586) [Dağıtma tarihi : 11 . 2 . 1964]

89. — Mardin Milletvekili Talât Oğuz'un, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 226 nci maddesinin ilk fıkrasının değiştirilmesine mütaallik kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/128) (S. Sayısı : 584) [Dağıtma tarihi : 12 . 2 . 1964]

90. — İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca, İzmir Milletvekili Şeref Bakşık, Zonguldak Milletvekili Yusuf Ziya Yücebilgin ve Adana Milletvekili İbrahim Tekin'in, Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanununun 7 nci maddesinin 2 nci bendinin 1 nci fıkrasının 2 nci cümlesinin çıkarılması, 11 nci maddesinin 1 nci fıkrasının, 19 ncu maddesinin 2 nci bendinin 5 nci fıkrasının, 20 nci maddesinin 12 nci bendinin, 25 nci maddesinin (c) bendinin 1 nci fıkrasının, 62 nci maddesinin 2 nci fıkrasının ve 2 nci geçici

maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Adalet ve Çalışma komisyonları raporları (2/628) (S. Sayısı : 587) [Dağıtma tarihi : 12 . 2 . 1964]

91. — 1076 sayılı İhtiyat subayları ve ihtiyat askerî memurları Kanununun 2754 sayılı Kanunla muaddel 25 nci maddesinin tadiline dair kanun tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu raporu (1/535) (S. Sayısı : 588) [Dağıtma tarihi : 12 . 2 . 1964]

92. — Tekirdağ Milletvekili Hayri Mumcuoğlu'nun, bâzı suç ve cezaların affı hakkındaki 23 Şubat 1963 gün ve 218 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve İstanbul Milletvekili İsmail Hakkı Tekinel'in, Suç ve cezaların affı hakkındaki 23 Şubat 1963 gün ve 218 sayılı Kanunun 8 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ile İçel Milletvekili Mazhar Arıkan'ın, bâzı suç ve cezaların affı hakkındaki 218 sayılı Kanunun 3 ncü maddesinin 1 nci bendinin tadili hakkında kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/574, 2/645, 2/560) (S. Sayısı : 589) [Dağıtma tarihi : 12 . 2 . 1964]

93. — Sivil Savunma Kanununa iki ek madde eklenmesine dair kanun tasarısı ve Millî Savunma ve İçişleri komisyonları raporları (1/517) (S. Sayısı : 614) [Dağıtma tarihi : 25 . 2 . 1964]

94. — Nöbetçi memurluğu kurulmasını ve olağanüstü hal tatbikatlarında mesainin 24 saat devamını sağlayan kanun tasarısı ve İçişleri Komisyonu raporu (1/648) (S. Sayısı : 615) [Dağıtma tarihi : 26 . 2 . 1964]

95. — Cumhuriyet Senatosu Üyesi Ragıp Üner'in, Türkiye'ye gerek hariçten ithal suretiyle giren ve gerekse memlekette imal edilen eşya ve malzeme içerisine Türkçe prospektüs konulmasına dair kanun teklifi ile Bursa Milletvekili Ziya Uğur'un, ithal edilip satışı arz edilecek mallara ait katalog ve izahnamelerin Türkçeleştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Sanayi ve Ticaret Komisyonları raporları (2/579, 2/580) (S. Sayısı : 622) [Dağıtma tarihi : 28 . 2 . 1964]

96. — Kaş ilçesinin, İslâmlar köyü hane 11, cilt 5 ve sayfa 82 nüfusunda kayıtlı İsaoglu Rukiye'den doğma 1939 doğumlu Bekir Zeybek'in ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/827) (S. Sayısı : 623) [Dağıtma tarihi : 29 . 2 . 1964]

97. — Trabzon Milletvekili Ekrem Dikmen'in, 7334 sayılı İktisat ve Ticari İlimler Akademileri Kanununa bir madde ilâvesine dair kanun teklifi ve Millî Eğitim Komisyonu raporu (2/641) (S. Sayısı : 640) [Dağıtma tarihi : 12 . 3 . 1964]

98. — C. Senatosu Adana Üyesi Mehmet Ünalı'nın, 7033 sayılı Kanunun birinci maddesine ekli (1/A) sayılı cetvelin değiştirilmesine dair kanun teklifi (2/615) (S. Sayısı : 644) [Dağıtma tarihi : 19 . 3 . 1964]

× 99. — Bâzı iki taraflı ticaret anlaşmalarında veya bu anlaşmalara ekli listelerde yer alan ahdi tarifelerin yürürlükten kaldırılması hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri ve Ticaret komisyonları raporları (1/174) (S. Sayısı : 646) [Dağıtma tarihi : 27 . 3 . 1964]